

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.** A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Csalódott remények?

Budapest, december 10.

(v.) Ez az egész nap a vérmes remények napja volt. Estére aztán e remények egytől-egyig meghiusultak. Ki mit óhajt, azt szívesen tartja valószínűnek. A közélet bekéjét sokan óhajtják; sokan hitték tehát, külső jeleken indulva, hogy holnap véget ér a küzdelem. Ezek a külső jelek a következők voltak. A parlament ülése alatt Tisza István tanácskozott Szederkényi Nándorral és gróf Zichy Aladárral. Ebből eredt az a hír, hogy Ugronék már holnap leszerelemek, a néppárt pedig félreáll. Ugyancsak a képviselőházi ülés folyamán a kormányelnök, a kabinet több tagja s az ó-liberálisok néhány oszlopos embere többszörösen és hosszasan érkeztek Apponyinak a többségből kilépett hivatallal, akikről már reggel kitudódott, hogy vezérükkel ma délután tanácskozni fognak jövődéli politikai maguktartásáról. Innen keletkezett az a hír, hogy Apponyiék estére visszaternek a szabadelvű pártkörbe s így helyreáll az egész vonalon a status quo ante.

Ezekből a várakozásokból — sajna — semmi sem valósult meg. Holnap sora kerülhet ugyan a szavazásnak, amde ezzel csak az általános vita ér véget. S a békére nézve éppenséggel nem biztató jel az Ugron-csoport egyik előkelő tagjának az a dicsekvése, hogy a részletes vitában, amelyben akciójukat egész erővel folytatni kívánják, bőségesen fognak szónokokkal rendelkezni. A néppárt sem mozgatja a fülebotját helyettes alelnökének a miniszterelnökkel ma folytatott beszélgetése után sem. Holnap lesz ugyan valami értekezletük, azon majd elhatároznak — a szokott módon — valamely rugalmas formulát, amely fölfelé szalvát s lefelé szabad kezét ad. Ezek

az urak Tisza Istvánt nem szeretik, mert ó-liberális és kalvinista s mert — mint Rakovszky István önfelédit hevületében ki-kotyogta — ők Apponyi Albertnek szánták volna a Khuen-Héderváry örökségét. Ha hát megigérnék, hogy leszerelemek, még akkor is lehetne kételkedni békés biztatásuk őszinteségében. Ám ők még csak nem is ígérnek. Megmaradnak hadállásukban és várják segítő szövetségésül — Apponyi Albertet.

Apponyi pedig nem megy vissza a szabadelvűpártba. Híveinek egy része ugyancsak unszolta, de a vezér hajthatatlan maradt. Értjük híveit, de értjük a vezért is. Amazok úgy vélekednek, hogy akik a parallel ülések miatt vonultak ki s kifejezetten hangsúlyozták, hogy e taktikai kérdésen kívül köztük és a kormány közt semmi politikai különbség nincs, azoktól szinte természetes, hogy a párhuzamos ülések megszüntével ismét elfoglalják helyüket a többség pártkötelékében. Ha így vélekednek, helyesen vélekednek. Ám azért mégis igaz van Apponyi Albertnek is, aki azt mondja, hogy nem megy vissza, hanem önálló csoportként barátaival együtt kívül marad s ma a szabadelvűpárton kívül, holnap talán már a szabadelvűpárttal szemben keresi politikai boldogulását. Igaza van, mert nem volt igaz, hogy a párhuzamos ülések kérdésén kívül semmi egyéb ellentét nincs közte és a kormány között. Apponyi maga mondta ezt a Ház nyílt ülésén s mikor mondta, bizonyára úgy is érezte, abban a pillanatban tehát volt szubjektív igazság e nyilatkozatában. De objektív igazság nem volt benne, most sincs benne. Mert igenis sokféle és elég éles ellentét választja el őt a szabadelvűpárttól s magától a szabadelvűségtől. A párhuzamos ülések dolga csupán alkalmául szolgálhatott az ő kilépésének. De ezen elhatározá-

sának okai másutt és mélyebben rejlenek. A valóság az, hogy Apponyi már hosszú idő óta nem érezte magát otthonosnak a többség kötelékében. Már Széll Kálmán idejében ő maga irányította kifelé a szekere rudját; s Khuen-Héderváry alatt, valamint Tisza István jöveletekor már féllábbal kint is volt. Azt mondják, ma este úgy nyilatkozott, hogy őt éven át rabságban érezte magát, nem vágyakozik tehát vissza oda, ahonnan örül, hogy megszabadulhatott. Valóban a szabadelvűpárton évek óta úgy viselkedett Apponyi, mint ahol politikai várakozásai nem teljesülhetnek, politikai szabadsága terhes korlátok közé szorul, ahonnan tehát jól esnék kimenekülnie. Mi tartotta benn mégis? Pusztán a vis inertiae. Bement hát, ott is rekedt. De fenntartással. Bevitte aspirációit; de nem hagyta kiünn ambícióit sem, amelyekről egyébiránt készséggel elismerjük, hogy jogosak. Öte-ztendei rabságának ez az emlegetése egy visszafelé világító fénysugár, amelynél most meglátni, hogy Apponyi Albert nyögnek érezte a liberális pártához tartozást, hogy ottmaradása nem felelt meg sem izlésének, sem hajlandóságának s tehát áldozat volt tőle, vagy még inkább az áldozatok egész sorozata. E világításban az ember megérti, hogy Apponyi a kilépésére választott alkalom megszüntével sem tér vissza a szabadelvűpártba, noha még a múlt héten nyilvánosan hangoztatta, hogy minden egyéb dologban a kormányt ad igazat s a kormány programját is helyesli, aminthogy politikai működésének alapjául ama programot el is fogadta. Hogy nem megy vissza, nagyon is érthető. Kevésbé érthető, mért maradt benn olyan sokáig, mért nem lépett ki olyankor, amikor erre nemcsak alkalom, hanem komoly ok is bőven és nyilvánosan kínálkozott.

TÁRCA

Magasabb diplomácia.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: **Léon Xanrof.**

I.

Helyiség, amelyet a gazdája „butorozott szobá“-nak keresztelt el, de a végrehajtott, lefoglalandó tárgyak hiányában, alig mondandó annak. — Néhány egészen fölösleges díszítés azt mutatja, hogy e szoba lakóinak, ha pénzük nincs is, van művészi érzékük.

Clodochinette (ott ül teljesen felöltözve az ágy szélén és erősen törni valamin a fejét. Arca rendkívül komoly, akár egy nyúl, amelyik éppen neki akar látni egy fej káposztának): Ó, uram istenem! Csak egyszer valami kis Rothschild kerülne már a kezem ügyébe!

Laflème (két széken elterülve az ablak mellett pipázik): Na, és mi volna akkor?

Clodochinette (határozatlan kémozdulattal): Mi volna akkor? Hát akkor berámizathatóad az areképetem, ha ugyan érzed majd annak a szükségét, hogy az arcomat lássad!

Laflème (nyugodtan): Hát elhagynál engem?

Clodochinette: Természetes!

Laflème (egyre nyugodtan): Boldogtalan leány! Megreprezted a szívemet!...

Clodochinette: Ah, bah! Csak nem akarok éhen veszni! Hiszen még annyi pénzt sem adsz, hogy egy pár harisnyát vegyek magamnak!

Laflème (színtelt meglepetéssel): Micsoda? Harisnyát? Csak nem akarsz harisnyát enni?! Ez ugyancsak különös guszpus volna!

Clodochinette (a vállát vonogatva): Mindig azok a te régi, dohos vicceid!... Mégis csak örült-ség, hogy még egy ötfrankos sem kerül soha a szemünk elé!

Laflème: Meg kell adnom, hogy ebben a gyönyörűségben csakugyan ritkán van részünk.

Clodochinette: Ha dolgoznál legalább!

Laflème (felháborodva): Dolgozni? Soha! Az lealázó!

Clodochinette: De... hogy az embert pénzt kapjon...

Laflème: Pénzt! Mindig csak ez van az ajkadon.

Clodochinette: Bár a zsebemben volna inkább!

Laflème (járást hangon): Hát lássuk csak, mennyit akarsz?

Clodochinette (ámultan): Talán titkos tartalék-alapod van?

Laflème: Mennyi kell?

Clodochinette (az ujjain számlálva): Harisnyára... három pár; kalap, keztü... .

Laflème: Szóval, mondjuk száz frank? Elég lesz?

Clodochinette (akkora szemet meresztve, akár egy tányér): Száz frankod van?!...

Laflème: Még nincs meg, de megkapom.

Clodochinette: Ugyan kitől?

Laflème: Lemouche apótól.

Clodochinette (dühre fakadva): És én, birka-fejű még egészen komolyan hallgatom! Lemouche apó? A vendéglősnök? Az adna neked száz frankot?...

Laflème: Igenis. Sőt a legnagyobb gyönyörűséggel.

Clodochinette (gunyosan): Ugyan? A legnagyobb gyönyörűséggel? Lemouche apó! Mintha nem is volna már eléggé a begyében, amiért három hónap óta egy fillért se fizetünk a kosztért? Hiszen csak látnom kell, milyen arccal fogad bennünket s már el is ment az étvágyam!

Laflème: És mégis kapok tőle száz frankot és még azt is fogja mondani: „Köszönöm alásan!”, amiért hozzáfordultam.

Clodochinette: Igen, majd kirug, nemhogy száz frankot adjon!

Laflème: No, hát mibe fogadjunk?

Clodochinette (nevetve): Ah, nagyon bolondos vagy! Ilyen ostobaságokra nem fogadok!

Laflème: Jó, jó! Majd meglátjuk! Vedd csak fel a kalapodat és menjünk!

II.

Lemouche apó kocsmája tele van vendégekkel. Ő maga az első szoba hátsó részében ül néhány szállítójával, a borkereskedővel, mézárossal és pétkel. Járásban isznak és beszélgetnek.

Laflème nagyon méltósággal, Clodochinette aggódalmasan és zavartan belép és nem mersze leülni.

Laflème köszönti a vendégeket a lehető legszertartalmatlanabban. Az pedig fejleje fordítja egy pillanatra haragos buldog-arcát.

Clodochinette (halkan): Látod? Ezzel ugyan megjárhatod! Hagyd abba a dolgot, az istenért!

Laflème (rendületlenül elszántsággal kivesz a zsebéből egy névjegyet, néhány szót ír rá és megmutatja Clodochinetteknek): Olvasd!

Clodochinette (olvassa): „Legyen olyan szíves s küldjön kérem a pincérről száz frankot. Előre is hálás köszönet...” Száz frank! Majd tütyül neked! Várd meg legalább, míg magára marad.

Laflème (ajánlkozó mosollyal): Nem; látom, nem vagy valami szellemes. (A pincérhez): Hé, adja ezt oda a gazdájának... de rögtön!

A pincér odaviszi a névjegyet Lemouche apóhoz, akire az irás aggasztó hatást tesz. Amelva olvassa azt a néhány szót és az igaztatlanságot verprosság önti el az arcát. Aztán ránéz a teljes nyugodtsággal várakozó Laflémere, még egyszer elolvassa a névjegyet és végül feláll, hogy odamenjen hozzá.

Clodochinette (halkan): No, most robban fel a bomba! Lesz hadd-el-hadd!

Lemouche (rákérősen a dühtől, a névjegyet láthatva): Mi... Mi... esoda... Laflème ur... Mi... Mit jelentsen ez?

Laflème (elkomorult arccal): Ah, ezer bocsánatot kérek! Igazán, sajnálatos tévedés...

Lemouche (kissé megkönnyebbülten): Tehát

Hogy Apponyi nem tér vissza, talán pillanatnyira késlelteti a kibontakozást a jelen perc nehézségeiből, de a jövőndőre nézve nemcsak nem ártalmas, hanem ellenkezőleg, elő fogja segíteni az egészségesebb kifejlődést. Politikai közéletünk egészben s kivált pártalakulásaink nem voltak őszinték. Sok volt bennük a képmutatás, sok a jelszavak kultusza, legtöbbször a személyi becsúgyaknak elvi köntösbe öltöztetése. Így jöhetett létre az a fonák állapot, hogy nyilvánvalóan retrográd főkérvések a felekezeti demagógia zászlaja köré sorakoztak, hogy a konzervatív irányzat nemzeti lepelbe burkolózott s maga a szabadelvűpárt elszakadt a haladás gondolatától. Hogy Apponyi nem ment vissza a szabadelvűpártba, talán kezdete az őszintebb elhelyezkedésnek. Nem mintha ez az ő kívülrekedés egyszerre végét vetné minden hipokrizisnek, talán még a legnagyobbak sem. De mindenesetre hosszas sztagnálás után valahára egy lépés a politikai őszinteség felé. Marad még a szabadelvűpártban elég olyan elem, amely nem liberális. Marad még elég olyan liberális törekvés, amely nem kap polgári jogot a magát liberálisnak valló többség programjában. De ebből minden következhetik, csupán az az egy nem, hogy e tökéletesen elzagyvult közéletnek ártalmára lesz, ha ezentúl egy fikcióval kevesebb találta benne.

Az obstrukció végnapjai.

Budapest, december 10.

Az obstrukció úgy hódolt Ugron Gábornak, hogy az ő beszédének semmiféle jegyzőkönyvi vagy napirendi komédiával sem haragozott elébe. Jgyzősönv: — mehet! Napirend előtt: — senki sem kér szót. Halljuk Ugron Gábert! S a rabonbán beszélt.

Nagyon szépen beszélt. Tizennégy hónapra keresztül gyalog és lóháton rendszeres katonaság és portyázó siserahad rohogott keresztül a nagy vita mezején s azért Ugron Gábor vágott magának külön utat s tudott még virágot szedni a letarolt, az agyontaposott mezőszégen. Ugy beszélt, mintha még senki sem beszélt volna előtte. Amit tőle leginkább vártak, hogy nagy kirohanást tesz a Kossuth-párt ellen, attól eliltotta a saját jóízése. Mindössze egy szép képpel

nem nekem szól? No akkor jó! Mindjárt gondoltam...

Laflème: De igen! Önnek szólt. (Halkabban.) Csak a dátumot tévesztettem el.

Lemouche (hangosan): Micsoda dátumot?

Laflème (még halkabban): A mai dátumot. Ezer bocsánatot kérek.

Lemouche (kiabálva): De az ördögbe is! Mit fecseg maga itt dátumról?

Laflème (kissé hangosabban, mivel látja, hogy a vendégek mind odahallgatnak már): Hát hiszen ma már huszonkilencedike van! Egy nappal utolsó előtt! Gondolhattam volna, hogy kellemetlen lesz!...

Lemouche (iltakozva): Miért lenne az nekem kellemetlen?

Laflème: Nagyon egyszerű okból, szerintem! Nagy cégre nézve az utolsó persze nem jelent semmit sem, hanem a kisvállalkozó...

Lemouche (bosszankodva): Micsoda? Kicsoda itt kisvállalkozó?

Laflème: Bizony, bizony... száz frankot kérni öntől egy nappal utolsó előtt, amelyetől még biztosabban alapon dolgozó házak is félnek...

Lemouche (nyugtalan pillantást vetve a szállítói felé): De én sem az utolsó, sem semmiféle más napot nem felek!

Laflème (zavartalanul folytatja): Tapintatlanság, ügyelenség volt a részemről, bevallom. Ha csak a legtavolabbról is sejtettem volna, hogy önnek kellemetlen...

Lemouche (mind izgatottabban): Ki a hóhér mondja azt, hogy kellemetlen nekem? Az volna aztán csak szép! Rongyos száz frank...

Laflème: Igen, igen... Ez egészen tisztességes összeg, s gondolhattam volna, hogy ön nincs abban a helyzetben...

Lemouche (kiabálva): De ezer ördög és pokol! Egészen abban a helyzetben vagyok... csak-hogy...

Laflème (bólgatva, mint aki érti a dolgot): Igen, igen... csak-hogy nem ebben a pillanat-

célzott az üresen tátongó szélsőbali padokra. Azt mondta:

— Mikor XIV. Lajos befojezte a versaillesi palota újjáépítését, körülvezette kertjében Vendôme herceget, s egyhelyütt figyelmeztette, hogy ime itt azelőtt egy szélmalom lármája verte föl a környéket, mig most csöndes tájkép látszik a helyén. (Ugron itt egy gesztussal a szélsőbali üres padjaira mutatott.) Vendôme hercege pedig azt jegyezte meg: „A szélmalom eltűnhetett, de a szél, ami mozgatta, nem.”

Ha a Kossuth-párt nem is obstruál már, de a néplélek ereje, ami azelőtt a pártot mozgatta, most is teljességében él. Ennyi volt Ugron célzása, nem több. És erre is könnyű volna azt felteni, hogy a néplélek erejét nem is akarta elfojtani senki, de a szélmalomra még sincs szükség. Az a szél csak hadd maradjon meg és tisztítsa a levegőt, de a versaillesi kastély parkja mégis csak szebb — szélmalom nélkül.

Ezen az egy célzáson kívül Ugron békében hagyta a Kossuth-pártot. Megvolt neki a szebbik és jobbik témája. Azt bizonyította, hogy minden félreértésnek, bajnak és szerencsétlenségnek egy a forrása: hogy Ausztriának koldus alkotmánya önmagához hasonlóvá szeretné degradálni Magyarországot virágzó alkotmányát. Innen van, hogy Magyarország vágyait, törekvéseit és követeléseit a másik állam alkotmányával mérik, s innen van, hogy Magyarország belső dolgainak intézésébe a másik állam politikusi kutyognak bele. Ebből az alapgondolatból vezette le Ugron az egész mai konfliktust és a megoldás akadályát a nép gyávaságában, kitarásának hiányában vélte megtalálni, ami nincsen hűjjával az igazságnak. Azt is megmondta, hogy mért hiányzik belőlünk a diadalhoz szükséges kitarás? Mert minden osztályba belevette magát egy új-fajta betegség: a lehetőség betegsége. Minden ember és minden párt lehetőség akar lenni. Ebben megint van igazság. De az elmés rabonbán elfelejt, hogy évekkel ezelőtt valaki azért ment be a delegációba s azért bontotta meg először a függetlenségi párt hagyományait, mert — lehetőség ellenzék akart lenni. Az elmés rabonbánnak nem jutott eszébe, hogy az új betegséget — Ugron Gábor plántálta a politikai életbe.

Az obstrukció végnapjaiban küzdő kisdéd tábor Ugron megint szépen próbálta igazolni. Szép okot keresett a csuf faktumhoz. Azt mondta: az igazság és a gonoszság között éppen az a nagy különbség, hogy míg a gonoszság győze-

ban. Hszen talán néhány nap múlva. A jövő hónap elején, ugye?

Lemouche (levegő után kapkodva): De hiszen mondtam már, hogy fűtülök a maga utolsójára! (Előveszi a tárcáját:) Itt a száz frank! Fogja!

Laflème (kérveti magát): Nem, igazán nem! Talán mégis alkalmatlan időben jöttem?

Lemouche (az asztalra csapva): Hányszor mondtam már magának, hogy nekem az utolsó egészen sifli!... Fogja — és szót se!

Laflème (átveszi a pénzt): Ön igazán szeretemlő! Igazán nem akarom önhöz fordulni, mert féltém, hogy alkalmatlan időben jövök. (Clodochinette-re mutat, akinek ujjancsak össze kell szednie magát, hogy fel ne kacagjon.) De Chinette így vélekedett: „Hogyan is teheted fel, hogy ilyen csekélység zavarba hozhatná Lemouche urat? Az ilyen általánosan becsült üzletember, aki nagy üzleteket csinál...”

Lemouche (a mellére ütve): Igenis: öngyáságának teljesen igaza van!

Laflème: Tehát nem haragszik?

Lemouche (még mindig nagyon kipirultan): Nem. Azaz hogy: nagyon haragudtam volna, ha másvalakire fordult volna.

Laflème: Ön igazán rendkívül szeretetreméltó!

Lemouche apó visszamegy az asztalhoz, amelynél szállítói ülnek, akikre ez a jelenet természetesen a legjobb hatással volt.

Laflème (halkan Clodochinettehez): Na látod, mennyire örül a jó ember?

Clodochinette (ugyanancs halkán): Miniszterre kellett volna lenned! De most már egy szót se, különben az asztal alá esem nevetemben.

Laflème (feláll): Akkor hát menjünk!

Clodochinette (meglepetve): Hogyan? Hát nem itt eszünk?

Laflème (szemrehányó hangon): De Chinette! Itt enni? (Kösszal palástolt megvetéssel): Hogyis gondolhatsz ilyesmit? Már minek ennénk itt, mikor pénzünk van? Hiszen itt hitelünk van!

lemről győzelemre haladhat, de az első vereségnél végleg elbukik, addig az igazság vereségből vereségre bukdácsolhat, de ha egyszer győzött, végleg győzött. Az az igazság, mely nem most fog először vereséget szenvedni, a végén győzni fog. Ez a mostani vereség is egy lépés: — csak egyszer intsen a nemzeti gondolatnak a győzelem, az végleges diadal lesz. S a még obstruál ki-sebbség nem azért makacs, mintha hiúna a diadalban, hanem azért, hogy példát mutasson a kitarásra.

Ez volt körülbelül a lényege Ugron Gábor beszédének.

Tisza István miniszterelnök, bár napok óta beteg, megtisztelte a komoly ellenfélt azzal, hogy még ilyen szófukarságra intő órákban is választott beszédre. Valamivel bágyadtabb volt, mint rendszeren, de akadtak, akik a bágyadtságot szándékoskosságra is magyarázták. A folyosón ugyanis ma kissé ellenőrizhetetlen hírek keringtek, mintha Ugron csak azért beszélt volna, nehogy hallgatását okozati összefüggésbe hozzák az ő állítólagos letéréséről éppen mostanság forgalomba került hírekkel. Beszélt, nehogy ráfoghassák, hogy a csőd-hirrel forrasztották torkára a szót. De egyébként készen van a béke s Tisza már megállapodott volna a néppárttal is, Szederkényiékkel is. Így mesélték a folyosón. S hozzátették, hogy erre való tekintettel nem terjeszkedett ki Tisza Ugron beszédének cáfolatára. És már igen komolyan terjesztették azt a hírt is, hogy holnap már csak egy-két rövidebb felszólalás lesz, aztán megszavazzák az unjoncjavaslatokat, hogy még szombaton megtörténhessék a harmadik olvasás is. S akik a folyosón kételkedve fogadták az optimisztikus híreket, azoknak megmutatták, hogy Tisza István karonfogva járkal Szentiványi Árpáddal, s hivatkozott volt nemzetipártiak nyilatkozatára, hogy ők ma este konferencián fogják elhatározni az egész kironvult tábor testületi visszavonulását a szabadelvűpártba.

A béke galambjai szálltak a folyósókon.

Benn a teremben pedig azalatt Lengyel Zoltán úgy beszélt, mintha a Kossuth-párt nem is hozta volna ismeretes párthatározatát. De erre is tudtak magyarázatot. Minthogy ő exponálta magát leginkább, választóinak szemében igazolni akarja még utóljára, hogy miért teszi le a harc rendkívüli fegyvereit. De azért ez már nem obstrukció, valaminthogy az se obstrukció, hogy Szuha István is beszélt — tíz percig...

A képviselőház ülése december 10-én.

— Kezdeté délelőtti 10 órakor. —

Elnök: Jakabffy Imre.
Jegyzők: Sötös Pál, Dsdovich György, Endrey Gyula.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István miniszterelnök, Nyiry Sándor honvédelmi miniszter, Lukács László pénzügyminiszter, Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Tallian Béla földmívelésügyi miniszter.

(Az unjoncjavaslat.)

Ugron Gábor szerint a harc azért indult meg, hogy a hadsereg nemzeti szervvé alakítsassék át. Ez olyan igazság, mely a világ összes nemzetéinél érvényesült. A 67-es törvény említett tesz a magyar hadseregről, mintegy kerékent állítja fel, melybe később kellett volna tartalmat önteni. A hadsereg kiegészítése nemcsak unjonok által történik, hanem azáltal is, hogy az i juság egy része a katonai pályára szánja magát. Ez pedig éppen ugy ellenőrizhető, mint az unjonozás. Más jog, mint a nemzeté, nincs. A királynak is csak anyai joga van, amennyit a nemzet ráruházott. S éppen ezért nem lehet eldönteni törvények alapján a vezényszó kérdését, sem királyi magyarázatokkal. Eppen ezért volt megdöbentő a chioy hadiparancs annál inkább, mert közögi kérdéseket lejtet, amiből a hadseregnek joga nincs, a magyar nemzetet néptörzsszé süllyeszti s egy nagy egészről beszél, amely pedig nincs. Ha ő felsége jogait bárki is kisebbiteni akarta volna, akkor érhető lett volna a feljajdulás. De a nemzet csak jogait akarta s így a onlopy hadiparancs nem volt egyéb, mint bujtogatás politikai szabadságunk ellen. A hadiparancs kiűnben ellenegyzés nélkül jelent meg, tehát Magyarországra nézve következménynyel nem bír. A hadsereg nem lehet bírja a törvényhozásnak, ellenkezőleg. A törvényhozás rubázza a hadsereget, szavazza meg a vér- és pénzadót, tehát jogosult bírálja is. Résele-es bírálat alá vonja a chioy hadiparancs szövegét s a királyi manifesztumot s azt tartja, hogy a trónt s az országot azóktól kell léteni, kik a király barátainak tolják fel magukat s Magyarország ellen bujtogatják. Felhozza Grivisch beszédét a delegációban, mely Grivisch bukását okozta, de aki a chioy-i hadiparancsot sugalmazta, az még mindig a király oldala mellett áll. Ez okoz nyugtalansá-

got. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Az akkori delegációban egymás után szólaltak fel gróf Andrássy Gyula, Tisza Kálmán s Perczel Mór és orvosiást szerettek. Megkapta-e ezt most a nemzet? Pedig szükséges lét volna, hogy megkapja, mert a trón akkor erős, ha a nemzet királya iránt nemcsak tisztelettel, hanem bizalommal és szeretettel is viseltetik. Szólok nem támogathat egy oly kormányt, mely szerelenségre s öszvevisszaságokra alapítja programját. Kérdi, miéle program szerint akarja vezetni az ország kormányát? Miéle terve vannak? S miéle terveinek keresztülvitelére? Mert az elvtelenség politikájával kormányozni nem lehet. Magyarország haladt. De azt kellene megnézni, hogy mily nagyarányú kifüldődés a haladás? Oly kérdésekkel kell foglalkozni, melyek a nemzet létfontosságát képezik. Magyarországon a possibiliásért folyt a küzdelem. Nem a pártok között folyik a harc, hanem a possibiliások különböző fajtája között. S a szabadelvűpárt is a szerény változtatja politikáját, hogy a possibiliások mely kategóriájára került uramra. Szólok nem élti kétségbe az, hogy kevesen küzdenek a nemzet jogaiért. Mert az igazságnak az a természete, hogy sokszor legyőzi de ha egyszer győz, akkor győzelme állandó. Nem az határoz, hogy hányan harcolnak, hanem az, hogy hányan tartanak ki. A fegyvert megvárhatással letenni nem szabad. Igaz, hogy egyhamar győzelemre nem számíthatunk. De annak az az oka, hogy a nemzet gyáva, kitartani nem tud. Pedig ezen az uton őt ségének nem lesz hatalmas hadserege. Nem fogadják el a javaslatokat, hanem küzd tovább a sikertelenség tudatával is. (Taps a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: T. képviselő! (Halljuk! Halljuk!) Én nem kívánok mindazokra kiterjeszkedni, amiket az előttem felszóltat t. képviselő ur beszédében elmondott, mert nem akarok a magam részéről is hozzájárulni ezen vita hosszabbra nyújtásához. (Helyeslés a jobboldalon.)

Madarász József: Az pedig megérdemli! (Éljenzés a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ezekről a kérdésekről annyiszor volt és annyiszor lesz még alkalom beszélni, hogy én nem kétem hogy felhasználhatunk még először alkalmat a kérdések tisztázására hozatalra oiyankor, amikor az idővesztés, amelyet ezzel okozunk, a nemzetet valóságos égető sebet nem üt. (Mozgás a baloldalon. Helyeslés a jobboldalon.)

Kötelességemmé teszik azonban a felszólalást a t. képviselő urnak némany kijelentései, első sorban azok, amelyek az ugynevezett chlopyi hadiparancsossal függnek össze. (Halljuk! Halljuk!)

Közudomású tény, hogy a chlopyi hadiparancs megjelenése és tartalma nagymérvű nyugalanságot és aggodalmat okozott a nemzetben. De közudomású tény az is, hogy amint ezekről az aggodalmakról, erről a nyugalanságról ő felsége értesült, felhasználta az első alkalmat az aggodalmak eloszlatására. (Ugy van! a jobboldalon. Zaj a baloldalon.) beöltözte az üresen álló miniszterelnöki széket első sorban azért, hogy illetékes, felelős magyar tanácsosa által olyan kijelentéseket tehessen, amelyek hivatást megnyugatni ebben a tekintetben az egész nemzetet. (Ugy van! a jobboldalon. Zaj a baloldalon.)

Molnár Jenő: A cél ez volt, de az eredmény nem!

Gróf Tisza István miniszterelnök: És ha a t. képviselő ur azt mondja, hogy ő a maga befolyását felhasználta arra, hogy ez a kérdés ne élesítessék ki akkor, amikor az az igazságosság felmerült, ezt nagyon helyesen és hazafiasan tette. De ha akkor óvakodott a kérdés kiéleítésétől, miért teszi ezt most, amidőn az aggodalmak a korona által eloszlattak? (Mozgás és ellentmondások a szélsőbaloldalon. Élnék helyeslés jobboldal. Ugy hang a baloldalon: Tiszta van kell hozni ezt a kérdést!) Tiszta van az hozva teljesen a korona illetékes bizalmi emberének nyilatkozata által és tiszta van hozva még azon tény által is, hogy Magyarország jelenlegi királyának egész uralkodása 1867 óta (Ugy van! jobboldal. Mozgás a szélsőbaloldalon.) intő és fényes példája a törvény- és alkotmánytisztelnek. (Élnék éljenzés és helyeslés a jobboldalon. Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Ha a képviselő ur itt a királyi esküt emlegeti és ő felségét mintegy figyelmeztetni akarja rá: ezzel, engedelmet kérek, olosó babérokkal övezheti homlokát, (Ugy van! jobboldal. Zaj és ellentmondások a bal- és szélsőbaloldalon.) de nincs a koronának egyetlenegy ténye sem, amely tárgyi támpontot nyújtana egy ilyen figyelmeztetés intézésére. (Ugy van! jobboldal.) Akkor, amidőn a magyar nemzetnek sőt gondolatokat adó helyzetében egy fénylő pontot képez az az el nem tagadható tény, hogy a korona olyan férfiu, olyan uralkodó fejen van, aki fényes példája a törvény- és alkotmánytisztelnek. (Élnék helyeslés és éljenzés jobboldal. Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) akkor a királyi eskünek fölemlítése lehet olosó népszerűség-hajászat, de legalább is fölösleges. (Ugy van! jobboldal. Élnék ellentmondások a szélsőbaloldalon.)

Eitner Zsigmond: Ez föléle való beszéd!

Uray Imre: Micsoda fantázia!

Főbíró Ottó: Hangulatisnálás! (Félkialítások jobboldal: Nem áll! Zaj a szélsőbaloldalon.)

Élnök: Csendet kérek!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Én soha sem törődtem azzal, hogy amit vallok és mondok, kinek tetszik és kinek nem. Én meggyőződésemet fejeztem ki, (Mozgás a szélsőbaloldalon.) és ha azt látom, hogy a koronával szemben egy méltatlan impuáció történik, ezzel szemben mindig ki fogom fejezni véleményemet. (Élnék helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Holló Lajos: Megint a koronát védelmezi a magyarok ellen! (Zaj. Egy hang a szélsőbaloldalon: Hangulatisnálás a bécsi audiencia előtt! Halljuk! jobboldal.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Sohasem

hizelegtem senkinek; sohasem hajbáztam senkinek a kegyét és a képviselő urak tartózkodnak olyan nyilatkozatoktól, (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! jobboldal.) amelyekkel szemben nem tiltakozni, teljesen jogosulatlan mulasztás volna az én részemről... (Élnék helyeslés a jobboldalon. Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

A képviselő ur megjegyzései tárgyává teszi azon legfőbb királyi kizáratot is, amelyet ő felsége a magyar miniszterelnök ellenjegyzése mellett a miniszterelnökhöz intézett. Én e tekintetben most csak egy kérdésre szorítkozom. A képviselő ur magyarázatát keresi ezen legfőbb kizáratot azon passzusánál, amely szerint utal az uralkodó arra, hogy kipróbált intézmények megbolygatása esetleg az ország integritását is veszélyezteti és ennek olyan magyarázatát adja a képviselő ur, amelyről, azt hiszem, evidens, hogy a korona intenciójától és nézeteitől teljesen távol áll. Én a szóban forgó passzusnak nem képelem és nem is képzelhetem más értelmét, mint azt, (Halljuk! Halljuk! jobboldal.) hogy a koronának agyálly vannak az iránt; hogy a hadsereg szervezetének megbolygatása a hadsereg védőképességének rovására történik, (Ugy van! jobboldal.) a hadsereget gyengitné és ennek folytán külvilágyi esetén az ország integritására nézve bírhatna hátrányos következményekkel. (Ugy van! jobboldal. Ellentmondások a szélsőbaloldalon.) Azt hiszem, hogy más magyarázatot keresni és adni e passzusnak nem lehet. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Fel kell világosítani!)

Kubik Béla: Hiszen le van írva, kérem! (Mozgás jobboldal.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Maga azon legfőbb királyi kizáratot alkotmányjogilag teljesen kifogástalan formában hozta a magyar nemzet tudomására azt a tényt, hogy ő felsége, mint a törvényhozás egyik faktora, a hadsereg szervezetének elbolygatásához és gyökeres megváltoztatásához nem járult. És ezen tény a válság veszélyét hozta közel a nemzetre nézve, mert a nemzet bizonyos törekvései és a korona feltegas között oly eltérés mutatkozik, amely a válság osirait rejtette méhében. Ezzel kiközött az ország helyzete a normális parlamentáris működés keretéből és egy rendkívüli helyzet állott be, amely, amint már korábbi alkalommal említettem, ha kisebb mértékben is, de nagyon hasonlított az 1867-iki kiegyezést megelőző időkhöz, mert ugyanazon eszmékörben, habár a kérdések kisebb körben mozogtak is itt, de félreértes és nézeteltérések veszélyei forogtak fenn a korona és a nemzet között, amelynek eloszlatása és nagy közmelegnyugtást előidéző előkészítése, azt hiszem, hazafias kötelessége volt mindazoknak, akik az országot a válság megrendítő hatásától megkímélni akarták. És ha közviszonyaink ilyen alakulása mellett azok, akik a szabadelvűpárt állástoglalását irányítani iparkodtak, ha azok egyuttal figyelemmel voltak arra is, hogy a kibontakozás, amelyet keresünk, a békes megoldás zálogát is magában rejtse, azért, bocsánatot kérek, épp oly kevéssé érhet szemrehányás bennünket, mint ahogy ugyanezen az uton jártak el és bosszu bűnapok keresztüli keresték a koronával való egyetértés megoldását azok a nagy hazafiak, akik 1868-67-ben a Deák-párt politikáját irányították. (Ugy van! a jobboldalon.) Rendkívüli viszonyokat az alkotmányos élet és a parlamenti teóriák rendes szablonjaiba belefoglalni nem lehet. Adja Isten, hogy ilyen pillanatok, ilyen viszonyok, mentől ritkábban forduljanak elő, de akkor, mikor beállanak, bátorással kell birni annak bevalására és nem szabad visszatartani magunkat azon elárástól, amelyet az ország érdeke parancsolólag követel. (Helyeslés a jobboldalon.)

Ha a t. képviselő urak felelmitik azt is, hogy a korona ez alkalommal meghalatták közös miniszterit és esetleg az osztrák kormány fejét is, hát én ebben semmi rendkívüli nem találok.

Kubik Béla: Mindjárt gondoltuk! (Zaj balfelől. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Legyenek szívesek a képviselő urak ezen okoskodás végét is bevárni, ha aután akkor sem tetszik, méltóassék kritikát gyakorolni felette. Én mondom, abban semmi rendkívüli és semmi büszáttalvalót nem találok, mert közös intézményekről lévén szó, nagyon természetesnek, nagyon helyesnek tartottam, hogy alkalma nyíljk ezen tanácsosoknak is nézeteiket kifejezésre juttatni. Igenis, serelem lett volna a helyzet akkor, ha a magyar tanácsosok tanácsa és akarata alárendeltetvőna bárminő idegen akaratnak (Zaj balfelől.) de a megoldás, amelyet előrnük sikerült, olyan volt, amelyet magyar emberek teljes megnyugtással és teljes meggyőződéssel vállalhatták el a felelősséget. Olyan volt, amely óriási haladást jelentett a multakkal szemben, olyan volt, amely - és engedjenek meg, ezt talán önök sem fogják tagadni - megnyugtást és kellemes meglepetést kellett. (Zaj és derűtség balfelől.)

Kubik Béla: Rózsaszínű szemüvegen nézi a dolgokat!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Alig hiszem, hogy sokan legyenek a képviselő urak között, akik ezéltől félszentesdóvel lehetségesnek tartották volna a katonai nevelésigj terén azt a reformot, amelyet elérni sikerült ezen tárgyalások alkalmával. (Félkialítások balfelől: A magyar nyelvet is el lehetett volna érni!)

Bakonyi Samu: Miért nem csinálta meg a szabadelvűpárt? Obstruálnunk kellett, hogy ez elérésse! (Mozgás jobboldal.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: A kérdés sulypontja tehát nem az, hogy kiket hallgatott meg a korona és kiket nem. A kérdés sulypontja az, hogy a megoldás, melyet a korona engedélyezett, megfelele a magyar közjógnak; megfelele a magyar tanácsosok meggyőződésének és fedve van-e teljesen a magyar tanácsosok felelőssége által. És engedje meg a t. képviselő ur, ha ezzel kapcsolatban felhozza a Grivicsics-esetet és felhozza azt, hogy törekvés mu-

talokzik, mely a magyar nemzetre is az osztrák törvényt akarják alkalmazni, akkor nagyon rövid emlékeztetővel a képviselő urnak, ha ezt velem szemben alkalmazza a közelmúltai tanulságai után, mikor ismét és ismét volt alkalom a leppregnásabbban kifejezésre juttatni azt, hogy felelősséget vállalok azért, hogy a magyar nemzetre csak a magyar törvény lesz irányadó. (Ugy van! jobboldal.)

A képviselő ur kijelenti, hogy folytatni fogja elveit a küzdelemt. Hát hiszen hogyné? Folytassa a küzdelemt, amint azt hiszem, ebben a Házban mindenki fogja elveit a küzdelemt folytatni. A kérdés, amit az ország érdeke nevében hozzá intézhetek nem az, hogy a küzdelemt ne folytassa, hanem az, hogy azt a magatartást ne folytassa ebben a parlamentben, amely azt az ügyet, amelyet ma is oly hevével szállított síkra, egy jótállva sem viszi előbbre, de a közügynek a legmélyebbre ható károkat okozza. (Ugy van! Ugy van! jobboldal. Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

Küzdelem és obstrukció nem egyértelmű fogalom. (Helyeslés jobboldal. Mozgás és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.)

Kubik Béla: Más módja nincs küzdeni az ellenzéknek! (Ellentmondás a jobboldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hát talán t. képviselőtársamnak nincs. (Zaj a baloldalon.) Talán Kubik Béla t. képviselő urnak nincs, de hála Istennek, vannak a magyar ellenzéken még számosan, akiknek van és én azt hiszem, hogy az obstrukció...

Kubik Béla: Nem is értettem veitük egyet! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Holló Lajos: Azokkal meg van elégedve! Cukkedit is kapnak!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Én azt hiszem, hogy az obstrukció egyenesen a megülő betűje annak a parlamentáris ellenzék küzdelemnek, mely az eszméket terjeszti és a közvélemény meghódítására volna hivatva, mert hiszen itt az eszméknek, az érveknek helyét az ideológiai gondolatnéki küzdelem foglalja el. De megülő betűje nemcsak az ellenzék küzdelemnek, hanem károsítása az ország legéletveszélyes érdekeinek és lerombolása magának a parlamentárisizmusnak. (Élnék helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Hát, t. képviselő urak, könnyű dolog bebizonyítani, mennyi anyagi kárt okozott az obstrukció az országnak. De azt hiszem, hogy az erkölcsi kár még sokkal nagyobb az anyagi kárnál is; mert gyökereiben támadja meg azon intézményeket... (Zaj és ellentmondás a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Kubik Béla (a jobboldal felé mutat): Odabenn rágódik az a féreg!

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... gyökereiben támadja meg azokat az intézményeket...

Uray Imre: Aleyk pártól van most szó?

Gróf Tisza István miniszterelnök: Én az obstrukcióról beszélek!

Élnök: Kérem Uray képviselő urat, ne méltóassék folytattai a közbeszólásokat. (Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Felkiáltás a szélsőbalon: Háromnegyedik-háromig joga van! Élnék derűtség.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Mikor közvetlenül előttem egy igen erős és igen heves és igen hatalmas filippikát a nyugalanságnak a türelmetlenségnek legkisebb jele nélkül hallgatunk meg, akkor azt hiszem, a képviselő urak részéről nem volna méltányos dolog válaszomat meg nem hallgatni. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk!)

Mondom, t. képviselőház, az obstrukció által okozott erkölcsi kár sokkal nagyobb még annál az anyagi kárnál is, amit okozott, mert gyökereiben támadja meg azokat az intézményeket amelyek a nemzet sorsával vannak összerörva, mert lerombolja a hitet, a kegyeletet, a pietást, amivel kell, hogy minden magyar ember viseltessék a parlament és a parlamentben képviselt ügyek iránt. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) És ha a t. képviselő ur szemerre veti az elvtelenséget és az eredménytelenséget, bocsánatot kérek, az elvtelenségre vonatkozó szemrehányást, azt hiszem, ez a párt nem érdemli meg, az eredménytelenségre vonatkozólag, fájdalom, van kijelentésében bizonyos igazság.

Láthatuk, hogy 1867-től kezdve mintegy harminc éven keresztül haladt és fejlődött ez a nemzet a hibák dacára, amelyeket közben előköttek és amelyeket senki sem akar tagadni. Haladt a nemzet, fejlődött anyagi, erkölcsi, politikai sulya tekintetében oly óriási arányokban, oly nagy mértékben, amely odakiut az ország határain kívül imponált barátnak és elsenlegnek egyaránt. (Igaz! Ugy van! Élnék helyeslés a jobboldalon.) Ez a haladás megakadt, a haladás helyét tepsedés és visszaesés foglalta el. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ez igaz! De miért? Mert a parlament mint az üres malom zakatol és nem örül tovább. (Mozgás a baloldalon.) Tehetetlenül ugyanabban az eszmékörben, ugyanazon a kitaposott nyomon vergődik a nemzet, emészti a maga erejét és idejét, holott az ország produktív politikai cölökra fordította ezeket. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Ennek az állapotnak vessünk véget pártkülönbség nélkül. (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.) Vigyük mindnyájan elveinket és erőinket legjavát oda, hogy közremunkáljunk az ország ügyeinek előbbrevitelében, akkor meg fog szünni az eredménytelenség, akkor vívhatnak az urak küzdelemt, de olyan küzdelemt, amely a nemzetnek valóban hasznára válik. (Élnék helyeslés, éljenzés és taps a jobboldalon.)

Ugron Gábor: Nem beszélt tiszteletlenséggel ő felsége. Az igazságot s a valóságot minden állampolgár elmondhatja. Sőt kötelessége s éppen nem fogadhatja el azt az elvet, hogy képviselő ne gyakorolhassanak kritikát a korona ténye felett.

Magyarországot nem lehet pátensekkel kormányozni. (Zaj jobboldal.) A király leiratokkal adja tudtára az országának óhajait. Visszatartja a miniszterelnök azon kijelentését, mely szerint Magyarországot érintő ügyekben közös tanácsokat hallgathasson meg a király. Az ország pangásának nem az obstrukció az oka, hanem az, hogy a pénzügyminiszter az állam kasszájában visszatartja a milliókat.

Elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szűnet után:

Lengyel Zoltán a katonai kérdések tárgyalása után az általános politikai helyzetre tér át s osodálkozását fejezi ki a felett, hogy a szászok a szabadelvű-pártba visszaléptek. Kérde, hogy a belépésnek nem eset-e áldozatul a helységnevekről szóló törvényjavaslat?

Lurts Károly: Ilyet mi a miniszterelnöktől nem követelünk.

Lengyel Zoltán: Lurts képviselő ur volt az, aki a Rózsabokor című vendéglőben leszádott egy pincért, mert az magyarnak nevezte magát.

Lurts Károly: Erről én semmit sem tudok.

Lengyel Zoltán: De én tudom, mert megkérdeztem a pincérről. (Derűtlenség.) Hosszasan foglalkozik ezután a törvényjavaslatokkal, melyeket nem fogad el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Szlava István szerint nem szabad feltételezni a magyar királyról, hogy németet teheti a magyar hadsereg nyelvével. A kisebbség nem erőszakoskodik, csak a törvények végrehajtását követeli. A Kossuth-párt leszerelése helytelen volt s mondva-osiált vezérsgének következménye. Kossuth Lajos ilyen esetben nem szeret le, hanem 200.000 honvédt kért. A fia pedig letette a fegyvert. Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Lurts Károly személyes kérdésben kért szót. Lengyel Zoltán azt állította róla, hogy nem szereti a magyarokat. Kijelenti, hogy ilyen nyilatkozatot nem tett. A főpincér hazudott. Kijelenti azt is, hogy a szászok sokkal inkább tisztelik a törvényt, mintsem hogy egy szentesített törvénynek végre nem hajlását követelmének. (Helyeslés.)

Elnök holnapra halasztotta a vitát s az ülést 3 órakor bezárta.

BELFÖLD

A delegációk. A magyar delegáció e hó 14-én déli egy órakor Budapesten elérkezett tart. A delegáció tagjai ezután Bécsbe utaznak, ahol 15-én délután lesz az alakuló teljes ülés. 16-án délelben fogadja ő felsége a delegációt. Elnökké ez évben is valószínűleg gróf Szepárdy Gyulát fogják választani, minthogy ezuttal a főrendiházi tagok sorából választanak elnököt. Ennek következtében az alelnök a képviselőházi tagok sorából kerül ki, még pedig előreláthatólag Széll Kálmánt választják alelnökké. Ha gróf Szepárdy minapi balesete gátolná a megnyitást ülésen való részvételén, megjelenéséig az alelnök fogja helyettesíteni.

A temesvári új szerb püspök. Karlóczáról írják a Budapesti Tudósítónak: Ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg Brankovics György szerb patriárka az érseki palota disztermében, minden különös ünnepség nélkül, a püspöki zsinatot, melyen a következő püspökök voltak jelen: Nikolics Miron pákráci, Gruics Mihály károlyvárosi, Zmajanovics Gábor verseczi, Bogdanovics Lucian budai és Savics Mitrofan bácsi püspök. A megnyitás után felolvastatták ő felsége a király legfelsőbb leirata, melylyel a püspöki zsinat megtartását megengedte. Ő felsége ezuttal nem tartotta szükségesnek a püspöki zsinatra külön királyi biztos kiküldetését. A legfelsőbb leirat felolvasása után Brankovics patriárka a püspökökkel egyetemben a jelenlevő előkelő közönség kíséretében a szomszéd érseki nagytetemen lombra vonult és ottan az ünnepélyes Veni Sancte imát személyesen ünnepélyes segédlettel végezte. Az egyházi szertartás után a patriárka a püspökökkel együtt visszatért az érseki palotába, melynek disztermében a püspöki zsinat conclavevá alakult s legelőször is a patriárka által kandidált három kvalifikált archimandritából egyet temesvári püspöknek választották. A választás eredményét, míg ő felségetől nem érkezik le a legfelsőbb jóváhagyás, szigorú hivatalos titokként őrzik, de általában az a feltevés, hogy a kandidált egyének közül dr. Letics György, a karlóczai teológiai főiskolán a kánonjog tanára választott meg temesvári püspöknek.

Az új püspök Bácskődváron született, ahol atvja sok évig mint népközlai tanító működött; gimnáziumi tanulmányait Ujvidéken a teológiát Csernovitzban végezte s öt év óta személyes titkára Brankovics patriárkának. Dr. Letics György tökéletesen bírja a magyar, német, francia és angol nyelveket és a szakirodalom terén több alaposan irt tudományos értékesítésével tünt ki. Jelenleg még csak 31 éves.

A püspöki választás után a zsinat még számos fő ügyet is fog tárgyalni, melyek közül legfontosabb a jövő iskolai évben megnyitandó karlóczai teológiai szemináriumnak a szervezete, mely papnöveldé részére Brankovics patriárka már két évvel ezelőtt 250.000 korona áron gyönyörű palotát építet-

tett Karlóczán és annak fenntartására 6 félége nem-rég a Tőköl Száva-alapból 40 000 korona évi segélyt kegyeskedőt legkegyelmesebben engedélyezni. A püspöki zsinat szombaton ér véget.

A horvát pénzügyi egyezmény. Holnap délelőtt 11 órakor kezdődnek meg a szóbeli tárgyalások a magyar-horvát pénzügyi egyezmény dolgában. A szóbeli tárgyalások propositiója a magyar regnikoláris bizottságtól ered, mely a tárgyalások folytatására öttagu albizottságot küldött ki s azt tegnapelőtt és tegnap folytatott eszmecsereje során a szóbeli tárgyalásokhoz szükséges instrukciókkal ellátta. A horvát bizottság tagjai ma reggel már teljes számmal Budapestre érkeztek Zágrábról s az együttes tárgyalások előtt maguk közt tanácskoztak. A horvát deputáció mai üléséről a következő tudósítást kapjuk:

A horvát regnikoláris deputáció ma délelőtt 11 órakor ülést tartott. melyen jelen voltak Cseh Ervin horvát miniszter, Sumanovics Szvetozar osztályfőnök a bán képviselőtében, Francisci elnök, Gyurgyevics, a horvát tartománygyűlés elnöke, Eggersdorfer előadó és Tomasic, Josipovich, Mitalinc, Popovics Stevo, Vrbanics és dr. Frank küldöttségi tagok.

Francisci elnök az ülést megnyitván, bejelenti, hogy a magyar regnikoláris bizottság albizottságot választott és azon kérelmet intézte a horvát bizottsághoz, hogy a horvát bizottság hasonlóan albizottságot válasszon a célból, hogy a két albizottság együttes tanácskozásra összejöjjen. Ezt az indítványt az elnök elfogadásra ajánlja és az albizottság megválasztását a mai ülés napirendjére kéri kitűzteni.

Eggersdorfer előadó összegezi a tárgyalások jelenlegi állását és javasolja, hogy az albizottságot azonnal megválasszák.

Tomasic Miklós és Josipovich Imre csatlakoznak az elnök és előadó véleményéhez.

Dr. Frank ellenindítványt tesz és javasolja, hogy előbb a két küldöttség plénuma tartson együttes ülést. Csak ezután válasszon a horvát deputáció a maga kebeléből albizottságot. Indítványozza, hogy szólítsák fel egyuttal a pénzügyminisztert, hogy ezen ülésben megjelenjék és az egész horvát bizottság előtt jelölje meg azon engedményeket, melyeket a magyar bizottságnak már elfogadásra ajánlott. Az albizottságnak előbb való elfogadása szerinte elutasítandó.

Ez indítvány fölött élénk vita fejlődött ki melyben a küldöttség összes tagjai, valamint Cseh Ervin miniszter is résztvettek.

A szavazás eredménye az lett hogy dr. Frank indítványát elvetették. A bizottság e szerint előállt attól, hogy a pénzügyminisztert meghívja és tőle további felvilágosításokat kér.

Ezzel szemben dr. Frank jegyzőkönyvébe vétette a tiltakozását.

Az albizottságba ezután megválasztották Josipovich Imrét, Tomasic Miklóst, Eggersdorfer előadót, Vrbanics és Popovics bizottsági tagokat, miután Francisci elnök megválasztását visszautasította.

Az albizottságok holnap délelőtt a képviselőház egyik üléstermében jönnek össze együttes tárgyalások céljából.

Az olasz szerződés. A pénzügyi bizottság pénteken délután 4/6 órakor a képviselőház delegációs-termében ülést tart. A bizottság az ideiglenes olasz szerződést tárgyalja.

A helyzet.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, december 10.

A mai nap a rózsaszínű várakozások napja volt. A békekilátások, bizonyos külső jelekből táplálkozva, hirdelen új erőre kaptak. Látták, hogy a Ház folyosóján gróf Tisza István hosszas beszélgetett gróf Zichy Aladárral, azután Szentiványi Árpáddal, majd Szederkényi Nándorral; látták, hogy Hodossy Imre is félrevonult Szentiványival és azután a miniszterelnöknek referál. Már arról beszéltek szélteben, — ezekből a jelekből következtetve — hogy holnap még Molnár Jenő beszél másfél órát, utána Barabás Béla szólal fel s azután következik a szavazás az unjoncjavaslat fölött. Beszéltek arról, hogy a néppárt leszerel; hogy a volt nemzetipártiak visszatérnek a szabadelvűpártba; hogy mindezek után az egész unjoncjavaslat szombaton végképpen tető alá kerül és gróf Tisza István hétfőn dolgvégezetten mehet Bécsbe a delegációba és a király elé.

Ezek a várakozások azonban estére alaposan megfogytak. Mindenekelőtt egészen bizonyos lett, hogy a miniszterelnöknek a Szederkényivel és gróf Zichyvel való beszélgetése nem volt formális béketanácskozás, mert konkrét ajánlat sem az egyik, sem a másik részről nem történt. A beszélgetés természetesen a kibontakozás körül folytatódott, de nem volt olyan szubstrátuma, amely akár a Szederkényi-csoport, akár a nép-

párt részéről határozathozatalt tett volna szükségessé. Ami Apponyiékot illeti, csakugyan szóbakerült az 6 visszatérésük a szabadelvűpártba és már napok óta voltak folyamatban erre nézve egészen bizalmas jellegű megbeszélések. A csoport tagjai közül ugyanis többen kifejezték azt a véleményüket, hogy különválásuk közvetlen oka, a párhuzamos ülésekre vonatkozó határozat érvényen kívül helyezésevel, megszűnésén, nincs többé akadálya annak, hogy a szabadelvűpártba visszatérjenek. Ennek megbeszélése végett a csoport tizenhét tagja ma este értekezletet is tartott, amelyen azonban — bár egyesek a visszatérés mellett kardoskodtak — miután gróf Apponyi Albert kijelentette, hogy nem tér vissza többé a szabadelvűpártba, a többiek is elhatározták, hogy kitartanak vezérük mellett. Hangsúlyozták azonban, hogy az obstrukciót váltig elítélik és különállásuk fenntartása mellett is óhajják a békés kibontakozást.

Arra nézve, hogy külön pártot alakítsanak-e, ma nem határoztak, egyéb okok mellett azért sem, mert a disszidensek közül többen nincsenek Budapesten; a klubhelyiséget azonban fenntartják. Értesülésünk szerint a mai megállapodás után is valószínű, hogy a csoport tagjai közül néhányan belépnek a kormánypártba. Kilenc olyan nemzetipárti képviselőről beszélnek, aki feltétlenül visszatér.

Kétségtelen, hogy Apponyiék visszatérése siettetne volna a kibontakozást, amely a mai nap vérmes reményeinek meghiusulása után ismét bizonytalan időre eltolódott.

A disszidensek konferenciájáról és a mai nap többi eseményéről a következő értesüléseink vannak:

Apponyiék.

Azok közül, akik gróf Apponyi Alberttel együtt kiléptek a szabadelvűpártból, tizenheten értekezletet tartottak ma délután öt órakor a Hungáriában levő klubhelyiségükben. A megbeszélés teljes három óra hosszat tartott és tárgya annak az eldöntés volt, hogy a csoport tagjai, miután a párhuzamos üléseket megszüntették és egyéb elvi eltérés köztük és a szabadelvűpárt között nincs, visszatérjenek-e a többségbe.

Ott voltak: Gróf Apponyi Albert, Szentiványi Árpád, Blaskovics Ferenc, Günther Antal, Sággy Gyula, Smialovszky Valér, Hammersberg László, Szentiványi Gyula, Urmánczy Nándor, Steiner Ferenc, Miksa Imre, Issekutz Győző, Sziklai Ede, Bogay Máté, Ivánka Oszkár, Erreth János és Samassa János.

Az értekezletet gróf Apponyi Albert nyitotta meg. Elmondotta, hogy miután arról értesült, hogy barátai körében olyan vélemény merült fel, amely szerint a szabadelvűpártból való kilépésük közvetlen okának megszüntetével, nincsen akadálya a pártba való visszatérésüknek, szükségesnek tartotta, hogy Budapesten időző barátait egybehívja és alkalmat adjon nekik arra, hogy erről a kérdéstről nézetüket elmondhassák. A maga részéről kijelenti, hogy nem szándékozik a szabadelvűpártba visszatérni. *Hat esztendőig — ugymond — ráb voltam és most úgy érzem magamat, mint aki felszabadult; semmi kedvem, hogy visszatérjek a rabságba.* Kéri barátait, hogy tartsanak ki mellette; hangsúlyozza azonban, hogy senkit sem akar szabad elhatározásában befolyásolni. Arról, hogy külön pártot alakítsanak-e, most nem tartja időszerűnek a határozathozatalt, már csak azért sem, mert barátai egyrésze nincs a fővárosban. Szükségesnek tartja, hogy a vidéken lévőket hívják Budapestre és hogy általában állandóan itt tartózkodjanak. Egyelőre a teljesen passzív magatartást véli ajánlatosnak, mert az obstrukciót semmiképp nem kívánja támogatni és a mielőbbi békés kibontakozást maga is óhajta.

Szentiványi Árpád referált ezután a miniszterelnökkel és Hodossy Imrével való értekezéséről. A maga részéről a szabadelvűpártba való visszatérésre nézve nem kíván véleményét nyilvánítani, de kijelenti, hogy bármilyen történjék is, ő híven kitart Apponyi mellett.

Ezután Szentiványi Gyula és Issekutz Győző szólaltak fel és mindkettőn határozottan sikrászállottak a szabadelvűpártba való belépés mellett.

Hosszas vita után, amelyben valamennyi jelenvolt résztvett, abban állapodtak meg, hogy a szabadelvűpártba nem térnek vissza és külön klubhelyiséget fenntartják. A külön pártba való szervezkedést, tekintettel a politikai helyzetre és a pártalakítás számos nehézségeire, nem tartják most kívánatosnak. A vidéken időző elváratáikhoz felhívást küldenek szét, hogy mielőbb jöjjenek Budapestre.

A konferencia után gróf Apponyi Albert a

következő kommunikát diktálta le az egybegyűlt hírlapudósítóknak:

A szabadelpártpártból a legutóbb kilépett képviselők közül többen a mai esti órákban eszmecserét folytattak a jövőben követendő magatartásuk fölött. Az eszmecseré folytán az a meggyőződés jutott a jelenlevőknél érvényre, hogy nem forog lenn ok pártönkivüli állásuk megváltoztatására és hogy az általános parlamenti helyzet még nem teszi kívánatosá akciós lépésüket. Egyszermind körhelyiség fenntartása iránt történeti intézkedések.

Az értekezlet után társas vacsorára jöttek össze a Hungária éttermébe a jelenvöltek képviselői.

A szabadelvű pártkörből.

Ma estére értekezletet hirdetett a szabadelpártpárt elnöksége és az értekezletre igen nagy számban gyűltek egybe a párt tagjai. A konferencia napirendjének csak egyetlen tárgya volt ugyan, s ez is választás, ami tudvaleg nagyon nagy simán és nagyon röviden szokott végbemenni, de ezúttal a szürke napirend mögött érdekes pikantéria rejtőzködött. Tudva volt ugyanis, hogy Apponyiék ma délután beszéltek meg a pártba való visszatérésük kérdését és valószínűnek tartották, hogy abban az esetben, ha a visszatérést határozzák el a disszidensek, ennek nyoma lesz az alelnöki állásokra való jelölésekben. Ugy gondolták ugyanis, hogy ha *Szentiványi Árpád* visszajön, visszazárja reá az egyik alelnökség, amely az ő kilépésével üresedett meg.

Nagy volt tehát az érdeklődés, mikor félnyolc után visszavonult a Deák-szobába a kijelölő bizottság. A disszidensek értekezletéről ugyanis mindaddig semmiféle hír nem érkezett. Háromnegyed nyolckor báró *Podmaniczky* megnyitotta az értekezletet és jelentette, hogy a *Berzeviczy* Albert miniszteri kinevezésével (éljenzés) és *Szentiványi Árpád* kilépésével megüresedett két alelnöki állásra a kijelölő-bizottság *Daniel* Gábot és báró *Vojnik* Istvánt ajánlja. (Tehát nem jönnek vissza a nemzetiek.) Felhangzik az obligát éljenzés, az elnök kimondja a határozatot, berekeszti az értekezletet és a párt napirendre tér az elnökválasztás fölött. És egyúttal a nemzetiek visszatérése fölött is.

Mikor egy negyedórával később behozta valaki az Apponyiék konferenciájáról szóló hivatalos tudósítást, semmiféle emóció nem támadt. Az emberek vállalt vontak és aztán — beszéltek másról...

Szederkényiek.

A Szederkényi-csoportnak holnapra várható leszereléséről is esett szó ma a parlament folyosóján. A szóbeszédre az adott okot, hogy gróf *Tisza* István a folyosón tárgyalt *Szederkényi* Nándorral és beszélgetésüket többen látták. Amint jó forrásból értesülünk, ez a beszélgetés merőben véletlen volt. A miniszterelnök és a fiók-obstrukció vezére véletlenül találkoztak a folyosón és beszédbe elegyedvén, gróf *Tisza* István azt mondta, hogy szívesen nyújt módot arra, hogy a helyzetből való békés kibontakozás lehetősége megtalálható legyen. *Szederkényi* erre azt felelte, hogy szívesen tárgyal a kibontakozásról, de csak akkor, ha a miniszterelnök konkrét proposíciót tesz. Hozzátette aztán, a diskurzus rendjén, hogy nagy tévedés azt hinni, hogy ők nem győzik az obstrukciót, mert van még szónokuk az általános vitára is három (*Molnár* Jenő, *Várady* Károly és *Uray* Imre), azután következik a záróbeszéd hosszú sora, majd a részletes tárgyalás.

Egyébiránt a beszélgetés annyira nem volt hivatalos, hogy *Szederkényi* azt sem tartotta szükségesnek, hogy elvbarátainak jelentést tegyen róla.

A Kossuth-párt.

Az országgyűlési függetlenségi párt holnap, pénteken este hat órakor *Kossuth* Ferenc elnöklésével értekezletet tart. Az értekezleten a szövegező-bizottság bemutatja a nemzethez intézett manifesztumot.

A *magyittai függetlenségi párt* a következő táviratban üdvözölte *Kossuth* Ferencet legutóbbi állásfoglalása alkalmából:

A leoltyt események igazolják, hogy az ország aggasztón válságos helyzetében a mi vezérünk, nagyságod igaz hazaszeretete és mely politikai bölcsesége mentette meg. Ezzel nagyságod az egész nemzetet hálara kötelezte, amiért nagyságod iránti mindenkorai tántoríthatatlan ragaszkodásunk, rajongó tiszteletünk és hazafias üdvözletünk nyilvánítása mellett, ez uton igaz örömmel fejezzük ki.

KÜLFÖLD

A Reichsrath elnapolása. Ahogy előrelátható volt, a komoly munkára képtelen osztrák képviselőházat ma újra bizonytalan időre elnapolták. Egyelőre még a Koerber-kormány sincs tisztában jövő terveivel, de bécsi parlamenti körökben úgy vélik, hogy erre nem is lesz szüksége, mert a Reichsrath legközelebbi összehívása már az új miniszterelnök ellenjegyzése mellett fog történni.

A mai képviselőházi ülésen megint egy óránál tovább tartott a beérkezett obstrukciós irományok felolvasása. Közöttük *Mayer* képviselő és társai interpellációja, amelyben az interpellálók, tekintettel a cukorra vetett különbözeti vámnak a höní cukortermelésre való ártalmas hatására, törvényjavaslatak rövid időn belül való benyújtását kívánják, amely a magyar borra legalább is három koronányi különbözeti vámost vet, a beföldi bortermelesnek a magyar versenyével szemben való megvédése és a gazdasági egyensúly helyreállítását végett. *Formanek* képviselő és társai interpellációt nyújtottak be a pénzügyminiszterhez az osztrák sörnek Magyarországon való csapolási tilalomra vonatkozólag. Az interpellálók azt kérdik, hajlandó-e a miniszter megtenni az alkalmas intézkedéseket, hogy megakadályozza az osztrák sörgyártást súlyosan sértő és a kereskedelmi és vámegegyezményvel ellentmondásban álló magyar hatósági eljárását.

Azután folytatta a ház az alkotmány megváltoztatására vonatkozó sürgősségi indítványok tárgyalását. *Romanczuk* képviselő indítványának sürgősségének megindoklására kitéjt, hogy indítványának nincs sem politikai, sem pártcélja, hanem főképpen odairányul, hogy a pártok megegyezzenek az iránt, hogy a parlament és az ország ügyei állandóan szabályoztassanak és rendeztessenek. Szóló nagy vonásokban kitéjt egy új alkotmány tervezetét, a nyelvkérdés szabályozását és a választási jogot és indítványának el nem fogadása esetére azt kívánja, hogy a kormány az országgyűlés újbóli összehívása után nemzetiégi törvényt és választási törvényt terjeszzen elő azon felhatalomással, hogy ezen javaslatok meghatározott időn belül intézessenek el. Azonban ha a parlament ezt nem akarja vagy nem tudja, akkor oszlassák fel a házat és rendelkezjenek el új választást új, oktrojált választási rendszer alapján. (Tetszés a képviselő párt-híveinek sorában.)

Dr. Ellenbogen képviselő sürgősségi indítványának megoklásánál kitéjt, hogy egyrésztől a csehek másrésztől a németek törekvése a másnyelvű kisebbségek elnemzetlenítésére irányul. A szociáldemokraták az összes nemzeteknek egyenlő jogokkal és teljes szabadsággal való felruházását kívánják, az összes népek közös érdekeinek megóvására szolgáló központi igazgatással, a kerületi igazgatás létesítésével és nemzeti minisztereknek az egyes népek számára való kinevezésével. Ennek előfeltétele volna az általános egyenlő és közvetlen választói jog létesítése, nem a házszabály megváltoztatásával lehet Auszriát megmenteni. (Tetszés a szociáldemokraták sorában.)

Ezután *Pacak* képviselő szól cseh nyelven, majd *Baza* és *Choc* cseh radikális képviselők, akik tisztán federalisztikus értelemben való alkotmány-megváltoztatást hangoztatnak, a központi parlament kizárásával. A ház *Forst* és *Ellenbogen* képviselők sürgősségi indítványait elveti.

A következő ülés idejét írásbeli uton hozzák tudomásul.

A keletázsiai események. A mikádó ma trónbeszédet nyitotta meg a japáni parlamentet. A trónbeszédben a politikai helyzetről csak a következőket mondotta: Minisztereim ez idő szerint bölcsen és körültekintéssel folytatnak nemzetközi tárgyalásokat a keletázsiai béke, valamint Japán érdekeinek és jogainak megóvására.

Londonban óriási érdeklődéssel várják a tokiói híreket. A tegnapi este érkezett koreai táviratok szerint a helyzet rendkívül komoly. Egy nyolc hajóból álló orosz hajóraj, közte két elsőrangú csatahajó Csemulpóba érkezett, azzal a szándékkal, hogy Oroszország követelésének nyomatókat adjon. Oroszország ugyanis tiltakozik az ellen, hogy a yongamphól kikötőt a nemzetközi forgalomnak megnyissák. Ha Korea nem akarja Oroszország követelését teljesíteni, akkor Oroszország állítólag 3000 embert fog partra szállítani, kik azután a főváros, Szüül ellen vonulnak.

Hayashi londoni japán követ tegnapelőtt estig még nem kapott értesítést arról, hogy az orosz válság biztosítan a békét. Ez a válasz meg sem érkezett Tokióba. A követ egy angol lap munkatársa előtt így nyilatkozott:

„A tárgyalások még egyre folynak Pétervár és Tokió közt. A függőben lévő kérdések elintézése előtt semmi nyilatkozatot sem tehetek, tehát azt sem mondhatom, hogy a megegyezés

megvan-e már. Eddig azonban semmi olyan nem történt, ami a békés megoldást kizárná. Még mindig remélem, hogy a differenciákat kiegyenlítik s hogy becsületes békét lehet kötni. A nemzetek nem szoktak könnyelműen háboruba keveredni.”

Félhivatalos japáni lapok nagyon erősen nyilatkoznak a békés kijelölésekről. Valószínűtlennek mondják, hogy Japán a tárgyalások alkalmával protektorátust igényelt Korea fölött. Japán csak annak a korábbi megegyezésnek a tiszteletbentartását óhajtja, mely szerint Oroszország a kereskedelem terén épp oly szabadságokat élvez s épp oly befolyást gyakorolhat, mint Japán.

Ha azonban Oroszország mégis békésen megegyezne Japánnal, az arra lesz visszavezethető egy berlini lap szerint, hogy Oroszország a Japánnal való háború esetén szemben találja magát Északamerikával is. Japán ugyanis most rendkívül élénk tárgyalásokat folytat az Egyesült-Államokkal abból a célból, hogy Japán a kelet-ázsiai kérdésben Amerikával karöltve járjon el Oroszország ellen.

Shanghaiában megjelenő kínai lapok szerint a kínai császári udvart nemsokára áthelyezik Szingapufuba. A császárné legközelebb erre vonatkozó ediktumot bocsát ki az alkirályok és kormányzók számára.

Ha valami, ugy ez a hír alkalmas legjobban lerontani azt a reményt, hogy Kína és Oroszország megegyezik Mandzsuria névze, vagy ha megegyezik, ezt az egyezményt végre is hajtják. A kínaiak nagy ravaszok a tárgyalások elhúzásában. S míg e tárgyalások folynak, azalatt az alkirályok sereget gyűjtenek s a kínai csapatokat japán tisztek tanítják be, hogy az orosz-japán háború esetén eredménytel támadhassák meg a Mandzsuriaiban állomásozó orosz haderőt. De fordulhat a szerencse, az oroszok bevonulhatnak Pekingbe a szomszédságból, Mukdenből, ahova már befészkeltek magukat s nehogy a nép akkor futni lássa a császári udvart Pekingből, inkább előre áttelepszik Szingapufuba.

Róma, december 9.

A *Reuter*-ügynökség jelenti Tokióból mai kelettel: A képviselőház egyhangulag elfogadott egy válaszfeliratot, amelyben a kormány avval valódiak, hogy habozó bepolitikát követet és a külpolitika terén a kínálózó alkalmat elszalasztotta. Ez a határozat annál jellemzőbbnek tartják, mert eddig a irónbeszédre adott válasz csupán a köszönet kifejezésére szokott szorítkozni, amiért a császár az országgyűlést személyesen megnyitotta.

Páris, december 10.

Rendszerint jól értesült oldalról jelentik, hogy a cár elfogadta *Alexjev* teugernagy javaslatait, melyektől az orosz-japán konfliktus barátságos elintézését várják.

A macedóniai refo:mok. A két macedóniai polgári biztos legközelebb Konstantinápolyba utazik, hogy bemutassa magát a portának és a szultánnak, onnan pedig dragománjaikkal és titkáraikkal Monasztirba mennek, hogy Hilmi basával tanácskozzanak.

Szofia, december 10.

Imperiali marquis, Olaszország diplomáciai képviselője ma átutalta a külügyminiszternek az olasz királynak a macedóniai szökevények családjai számára szánt 10,000 franknyi adományát. A bolgár kormány megbizta Bulgária római képviselőjét, hogy mondjon köszönetet a királynak.

HIREK

Budapest, december 10.

— EUDAPESTI NAPLÓ. December 15-ikéa új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— *Károly István főherceg* Krakóban. *Károly István* főherceg Krakóba ment, hogy megtekintse a várost és látványosságait. A főherceg tiszteletére *Puzyni* bíboros hercegeknek dinert adott. A főherceg, aki a hercegerseki palotában lakik, szombatig marad Krakóban.

— A meteor útja. Bécsből táviratozzák, hogy a *Meteor II*, *Lipót Szalvator* főherceg légihajója ma reggel az orleansi herceggel, *Delavau* gróffal, *Kvalka* és *Korvin* főhadnagyokkal felszállott. A légihő délután 2 órakor a csehországi *Pratone* mellett ereszkedett le.

— Szaráfóv Boris Belgrádban. Belgrádból táviratozzák, hogy Szaráfóv Boris ma délután 4 órakor az expresszvonattal odaérkezett. Az állomáson a főis-

— **A pálinka és a vasárnapi szünet.** Az a szegény vasárnapi munkaszünet s hogy sem tud még nálunk elhelyezkedni. Amióta meglett róla a törvény, hol a megszorításért, hol a tági-tásért emelkednek hangok. Egyszer ez a „brans”, másszor amaz mozgolódik ellene; vagy a trafikók, vagy a hentesek, vagy más zömök kifogásolják az új rendet, amely részint a jogos pihenőjük, részint az egzisztenciájuk ellen rejt magában ellenséges fullánkokat. Soha még törvénnyel ilyen fofoallozózt nem műveltek a hatáskör alá tartozók. Miniszter legyen a talpán, aki itt eleget tudjon tenni a sok zúgolódásnak és kívánságnak! És még mindig nincs vége a reklamációknak. Epp ma is történt egy előterjesztés a tanácsos a vasárnapi munkaszünetről szóló rendelet dolgában. *Wodianer* Arthur törvényhatósági bizottsági tag kéri a tanácsot arra, hogy írjon fel a kereskedelemügyi miniszterhez a rendelet módosítása érdekében. Azt szeretné az említett városatya először is, hogy elemezze, különösen huszemüt vasárnap egész nap, vagy legalább kilenc óráról tizenkötig és este hat óráról nyolc óráig áruhalassanak. Ez az egyik indítvány, amely már rég ideje feszegetett pont körül jár megint, ki végezze aztán azt a sok huselárusítást? Elég-e arra a gazda? Aki úm dolgozott vasárnap, ha kedve tartja. De az alkalmazottját ne vonhassa a munkáta, mert annak föltétlenül meg legyen adva az a vasárnapi pihenő — Következik aztán az előterjesztésben a másik kérdés, a — *pálinka*. Ez még sokkal nagyobb kérdés és köze van hozzá az államnak, a szociológiának és a — butikusoknak. Az indítvány az, hogy a kormány vasárnap ne engedje meg a pálinka-mérések kinyitását. Az indítvány a humanizmus alapján áll, *Wodianer* Arthur kimutatja, hogy: Budapest 1898-ban 50.400 hektoliter, 1899-ben 50.933 hektoliter és 1900-ban 60.122 hektoliter pálinkát fogyasztottak el, tehát minden lélekre 1898-ban 7.5, 1899-ben 7.8 és 1900-ban 8.3 liter pálinka jutott. A pálinkásboltok vasárnapi bezárásának tehát az lenne a célja, hogy Budapest egy személyre ne jusson átlag ennyi pálinka. Ugy hirtelenében azt lehetne ugyan mondani némi esodálkozással is, hogy hiszen nyolc liter pálinka nem is olyan sok fejenként, csak-hogy ennél a számításnál szerepel a csecesemő is, és az alkoholelles felvett is, aki semmi szeszt sem iszik. Szóval a rengeteg sok hektoliter pálinkát éppen az a sok munkás és szegény iszsa, akit *Wodianer* Arthur épp vasárnap szeretne megóvni az alkohol pusztító hatásától, amikor a legfőbb alkalom kínálkozik az iszogásra. Már most mit csináljon a miniszter ezzel az indítvánnyal? A humanus szociológia amellett kardoskodik, hogy a butikok bizony záruljanak be vasárnap, mint például Londonban, igen ám, de ez a helyes kívánság beleütközik az állam érdekébe is, amely az italmérésből szép jövedelmeket húz, és végül a pálinkamérés érdekébe, akik meg így argumentálnak majd:

— **Kegyelmes urunk,** az üzletek ebben a rossz világban gyalázatosan mennek, mi lesz velünk, ha az egyetlen napunkon, a jó vasárnapunkon be kell csuknunk a boltot? Miből fizetjük a drága adókat? Ha nem árulhatunk vasárnap, akkor bizony az adókból is engedjen excellenciás urunk!...

Igy fognak siránkozni a butikusok. Ennyi kívánság között kinek tegyen aztán hirtelenében eleget a miniszter? Vajon elérkezett-e végre ezzel az indítvánnyal a nagy pálinka-kérdés megoldásának a szép napja!?

— **Öngyilkosok.** *Pollacek* Ármin 23 éves pénzbeszedő ma délután 4 órakor a nyár-utcai fűrdőben szíven lötte magát és meghalt. Holtestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. — A Hűvösvölgy mellett lévő Farkas-erdőben ma egy 40—45 év körüli, középtermetű, szőke, őszbevegült kis pofaszakállas úri kinézésű ember felakasztotta magát. Zsebeiben öt zsebkendőt találtak, azonban mindegyiknek más monogram volt. A holtestet bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe s kitételek megállapítása iránt a rendőrség nyomozást indított.

— **Szegény gyermekek feluházása.** A Lázár-féle gyermekfeluházási asztaltársaság ma feluházási ünnepet rendezett, amelyen batvan szegény gyermekeket láttak el téli ruhával. Az ünnepen dr. Morzsányi Károly országgyűlési képviselő, Ehrlich Gusztáv és Nesi Gyula is megjelent. *Wnter* József és *Bruckner* Ignác előzőleg megnyitja után dr. Grósz Sándor, dr. Csillag Zsigmond, *Kriesz*háber Leó és *Krausz* Adolt beszédet a asztaltársaságot a jótékonyaság gyakorlatára továbbra is.

— **Kiállítás a régi országházban.** A régi országházban rendezett háziipari kiállítás iránt állandó az érdeklődés. A békésmegyey csoportban, mely egész nap nyitva van, sokat vásároltak a praktikus holmiktól. *Trautmannsdorff* Frigyesné grófné, *Harkányi* Frigyes, *Forgách* grófné nagyobb bevásárlásokat tettek.

Augusta főhercegnő itt két eredeti alföldi székét vásárolt, melyet karácsonyi meglepetésnek szánt. Holnapra is minden átórnak van kedves elárusítója. Az egyik orgonajátékban *Küry* Klára fog bizonyonnyal sok vásárlót vonzani. Szombatra *Márkus* Emilia leányával igérkezett, hogy a jótékony ósra sokat fog eladni.

— **Házasság.** *Kramer* Jenő, *Kramer* Rezső budapesti bankár fia, eljegyezte *Hellsinger* Lóri kisasszonyt, *Hellsinger* Zsigmond budapesti magánzó leányát.

Dr. *Emődi* Aladár budapesti specialista jegyet váltott *Neuwelt* Irma kisasszonnyal, *Neuwelt* Józsefnek a Munk Mór és Társa utóadai cég belfelgágyai leányával. *Klein* Hermann, az ifj. *Klein* Testvérek miskolczi uridvát-kereskedő cég beltagja, e hó 6-án tartotta eljegyzését *Pollacek* Ella urhőggyel Miskolczon.

— **A kisenevi megszárlás.** Az elmúlt szombaton és vasárnap újabb tanukat hallgattak ki. Összesen tizenkettőt. A zsidó tanuk a következőket beszélik: A megszárlás előtt és közben a Kisenev körül lakó parasztok között azt a hírt terjesztették, hogy a császár külön törvényben engedte meg a zsidók lemezárásait és javaiknak elkobzását. És a megszárlás után a keresztény lakosságnak még azok az elemei is, melyek nem vettek részt a vérengzésben, azt állították, hogy nem történhetik a gyilkosoknak semmi bajuk, mintbogy a törvény értelmében cselekedtek. Még ma is, mikor a pőr tárgyalása folyik, az az általános benyomás, hogy az ügy felderítéséről és nem ítélekezérről van szó. A vádlók első ügyvédje, *Karaboevszki*, a híres petervári jogász, névtelen feladótól egy képet kapott, mely rituális gyilkosságot ábrázol. A kétes értékű mű bizonyára megteszi a maga hatását a parasztság körében. A képen két zsidó egy keresztény leányt tart fogva, a harmadik a friss vértől csepegő nagy kést tartja kezében, míg egy öreg zsidócsaszony a nyakból ömlő vért fogja fel egy edényben. A kép szelből ezek a szavak olvashatók: Ugy, ahogy a zsidók ezt a keresztény leányt lemezárólják, úgy fogjuk mi a lázadókat megsemmisíteni. Lázadóknak pedig azokat nevezik a kép szemléldői, akik fel mernek lépni a kisenevi antisemiták ellen. *Karaboevszki* a törvényszék asztalára tette le a képet és azt indítványozta, hogy egy *Scherban* nevű újságíró, a *Beszarabec* munkatársát és a bécsi *Deutsches Volkstblatt* tudósítóját idézzék be tanúnak. *Scherban* volt ugyanis az, aki ezeket a képeket óriási mennyiségben terjesztette. *Karaboevszki* indítványát életelték. Más nevezetesebb epizódja nem volt e két nap tárgyalásának.

— **Szép-szív-társaság.** E címen tavaly egy jótékonyasági egyesület alakult, melynek egyik célja a beteges idősrói gyermekek nyári üdüléséről gondoskodni. E célból báró *Dániel* Ernőné védnöksége alatt Balatonúteren gyermeküdülő létesít. Az egyesület a napokban *Halmos* János polgármestert díszelnökül választotta. A társaság küldöttsége, melynek tagjai *Mangold* Gusztáv elnök, *Erényi* Albert titkár, *Markovits* Adél ellenőr és *Vorjassy* Géza háznyog voltak, ma kérétek fel a díszelnökség elvadásására. A polgármester örömmel fogadta el a díszelnökséget s meleg pártfogásról biztosította a küldöttséget. Az egylet már készül az 1904. január 14-én tartandó hangversenyre egybekötött táncestélyhez. A mulatság díszelnöki tiszttségét eddig *Veszi* Józsefnek, *Vászonvi* Vilmosné, dr. *Nobel* Róbertné, dr. *Schäfer* Józsefné, dr. *Vasilevits* János székesfővárosi tanácsos, *Veszi* József, *Vászonvi* Vilmos, *Morzsányi* Károly országgyűlési képviselő, dr. *Mangold* Henrik királyi tanácsos és dr. *Senäfer* József fogadták el. A hangversenyen közreműködnek: *Blaha* Lujza asszony, *Bedák* Sári, *Lichtenstein* Dóra, *Bondy* Nelli, dr. *Eöri-Szabó* Géza, *Nyáray* Antal és négy előkelő művésznőből alakult nőóvónegyves, melynek tagjai *Farkókné* Goldmark Kornélia, *Steiner* Emmi, *Herman* Erzsike, *Pillits* Eugénia, és *Siklós* Albert. A művészet iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik. Akik megbíróra és belpőgyeekre igényt tartanak, jelentkezhetnek naponként a társaság irodájában (Vigadó-kávéház külön terme) este 6—9 óráig.

— **Halál a forró vízben.** *Titelről* írják: *Galinkics* Rada szabályi lakos átáruult a szomszédos Csurog községbe, hogy az ottani gőzfűrdőben megfürdjék. Már jegyet is váltott magának és a helyett, hogy a fűrdőhelyiségbe ment volna, ezt megkerülve, az udvaron lévő vízdesztilláló-készülékhez ment, hova a gépcazánból jövő forró víz kitudott. A tapasztalatlan ember azt hívő, hogy ez a fűrdőmedence, ott levetkőzött s anélkül, hogy valaki észrevette volna, beleugrott a forró vízbe. Másnap ott találták a ruháit és belepillantva a vízbe, *Galinkics*ot a felismerhetőségig összeforrázza halva találták.

— **Játékba-klinikák.** Ebben a rossz időjárásban, amikor a kisgyerekek nem mehetnek ki az utcára, hogy meg ne hűjenek, — sok betegségi eset szokott előfordulni a játékbabák világában. Az otthon maradó fűszáka és leánykák ilyenkor merő unalomból ki szokták történi egy-nemely babának a nyakát vagy homli vért húszárunknak leütik a csakóját. Az ilyen megsérült babát *Rosenberg* Ignác, próba-baba és viaszfej-készítő játékbaba-klinikára kell vinni (Ká-

roly-kürt 7. I. em.) ahol a legtegebb és legnyomórékabb babát is a legfrövidebb idő alatt gyógyítják ki még a legrettenetesebb bajból is.

— **Öngyilkosok aták.** *Szeleszárdról* táviratozók: A szeleszárdról polgári fiúiskola egyik legjelesebb és legjobb magaviseletű tanulója, *Németh* László, ma reggel az előadás megkezdése előtt jöbélte magát és rögtön meghalt. Még csak tizenhat éves volt, az V. osztályba járt. Öngyilkosságának okául egy hátrahagyott kis levélkében azt írja, hogy ő ugyanis megbalt volna, mert tudóvésznek érzi magát. A szerencsétlen diák *Németh* István szeleszárdról börtönőrmeister fia.

— **A nyög.** *Pritzvalk* mellett elfogtak egy *Brümmer* nevű vándorló, elvált házaspárt, mert kitűndött, hogy két kis gyermeküket meggyilkolták. A házaspár helyesgröl-helyesgrö vándorlót már évek óta a gyermekekkel s mindenütt ösmerték őket. Az utóbbi időben a két gyermek eltűnt s ezt csakhamar észrevették a környék lakói. A hatóság vállaltára fogta *Brümmer*eket, akik hosszas tagadás után bevallották, hogy gyermekeiket közös akarralt megölték s őket a *Mathildenhof* melletti erdőben elásították. Meg is találták a darabokra vágott két holtestet. A gyilkosság okául azt adják elő *Brümmer*ek, hogy gyermekeik terbükre voltak a folytonos vándorlásaikkban.

(x) **Ha öszül a haja,** használja a *Stella-vizet*. Ára 2 korona. Kapható *Zoltán* Béla gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Csillogó karácsonyfadiszek** *Kertész* Tódornál.

A vasutasok előléptetése.

Budapest, december 10.

A Magyar Államvasutak igazgatósága ma teszi közzé ezerhatászáz tisztviselőjének előléptetését. Karácsonyi ajándéku szánta a vezetőség ezt a megemlékezést. Az ajándék jellegét természetesen nem szabad szó szerint venni, hiszen itt a munkásság után járó nagyon is megérdemelt dotációról van szó, de a méretét tekintve a karácsonyi ajándéknak, nem esodálható, ha vegyes hatást kelt az érdekeltek körében. Az államháztartás szerencsétlen stagnációjá következtében másfél év óta elmaradt a vasutasok előléptetése. Csaldós emberek hiába várakoztak fizetésüknek az évi emelkedéssel járó növekedésére, arra a gyarapodásra, amelyet már be is illesztettek a háztartásuk bűdzséjébe. Az ősi kinevezések ugyancsak elmaradtak, noha a kormány erre a címre 1.800.000 koronát prelimitált az 1903-iki költségvetésben. A fizetésrendezés ügye szintén megakadt, minden jogos igény és jogos várakozás ellenére. Mindennek most vajmi esokély pótléka ez a mostani előléptetés. Igaz érdemek honorálása ez, de kicsiny a lista ahhoz képest, hogy minő fáradhatatlan munkássággal szolgálja a vasutasok érdemes testülete a magyar közlekedés-ügyet. A zónareform busás jövedelmet jelent az államvasutaknak s az állampénztársa beszálított fölöslegekhez mérten sokkal több vasutat illet volna meg a karácsonyi ajándék. A tisztviselők körében ez a hangulat. És nem lehet tagadni, hogy az igazság az ő oldalukon van. Kívánatos, hogy az igazság méltányolása, még ha rekrimiació keretében is tolu előtérbe, mennél előbb hassa át az államvasutak vezetőségének belső politikáját és jusson megérdemelt elismeréséhez az a tömördek tisztviselő, akinek ez a mostani előléptetési névsor keserűséget szerez.

A bárom alsó, vagyis a IV., V. és VI. állampvasuti rangokozatba tartozó, előléptezett tisztviselők teljes névsorát itt adjuk a maga egészében:

A IV. rangokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-őb osztályába előlép: *Reitz* Ottó ell., *Abaranel* Salamon hiv., *Szász* Géza nérn., *Rudass* János ell., *Bajza* József hiv., *Fischer* Károly ell., *Balogh* Mihály ell., *Nehéz* Lajos hiv., *Kriszán* János hiv., *Adler* Gábor ell., *Hellmann* Lajos ell., *Pauer* Károly ell., *Gaal* Lajos ell., *Zeller* Géza Győző hiv., *Wallenty* Antal ell., *Pyber* Gaspár ell., *Zeti* János ell., *Dombory* Béla ell., *Konjáthy* Lajos ell., *Gruber* Imre ell., *Rontos* Samu ell., *Bátori* Károly hiv., *Topi* József ell., *Tribus* Ede hiv., *Szajcz* Sándor mérn., dr. *Kriváchy* Géza s. tit. *Rencszky* György ell., *Szerényi* István hiv., *Nemes* Gusztáv ell., *Krumpholz* Lajos hiv., *Skrabák* József hiv., *Vavrecsa* Nándor hiv., *Beliczay* János hiv., *Tarr* Alajos hiv., *Holzbocher* Sánd. hiv., *Rézmann* József ell., *Schupitza* Ottó ell., *Schönberg* Samu hiv., *Ausänder* Adolt hiv., *Simonvi* Ferenc ell., *Binder* Ede ell., *Gullacszy* Lajos ell., *Schneika* Lajos ell., *Gergye* József ell., *Quertfeld* Győző ell., *Göczy* József ell., *Abaranel* Aladár ell., *Tévy* József hiv., *Eder* Gyula ell., *Szent-Istvány* Attila ell., *Rákosi* Jakab hiv., *Scheiber* Antal ell., *Strubian* József hiv., *Rózsahegyvi* József, *Chiroche* Bartholomeides Kálmán, *Petranyi* János Kálmán, *Ringbauer* Győző, *Szalay* Károly Gyula, *Halasi* Adolt ellenőrök, *Klinger* Károly hiv., *Manly* Ferenc, *Kiráy* Kálmán, *Horváth* Miklós, *Gamma* Miklós, *Heinrich* János ellenőrök, *Kohl* József hiv., *Herezinger* Imre ell., *Szervassy* László hiv., *Merluzzi*

Fölöslegessé teszik az inylemez használatát. — A szájból kienni nem kell, nem is lehet Egy óra idő alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás. egyedüli specialista a szájpadás nélküli műfogak készítésében. **BARNA J.** Budapest, VII. ker., *Kerepesi*-út 26. sz.

Szájpadás nélküli amerikai műfogak!!

Ernő ell., Dedinszky János ell., Klauber Zsigmond ell., Főze Sándor ell., Gáspár Kálmán ell., Fűzi János mérn., Rózsa Fábán ell., Stepanek József ell., Zucker Armin ell., Mikár Kálmán ell., Kosztolányi Miklós ell., Micsinyei Ferenc ell., Popp Jakab ell., Pélér Sámuel ell., Vaszkó János ell., Greth Géza ell., Boschán Gusztáv mérn., Chorin Arnold József ell., Csorda Lajos ell., Simkó Antal ell., Kállai Manó ell., Nagy Zoltán ell., Polgár Izidor ell., Komáromy Mihály s.-titk., Szemes Sándor mérn., Pecher József ell., Szűcs Lajos mérnök, Varju Imre ell., Kotányi Manó ell., Szokolay István mérnök, Dienes Lajos mérnök, Lábos Endre ell., Glósz Dezső ell., Adamkovics Sándor ell., Nengebauer Károly mérn., Szép Béla ell., Berkes Samu mérnök, Farnos László mérnök, Rottkai Mór mérnök, Andori Sándor mérnök, Piványi Ernő s.-titk., Morandini Viktor s.-titk., Tordai Miksa mérn., Hermann Sámuel Sándor mérn., Karenovics Gyula ell., Eged Sándor ell., Kelecsényi Hugó mérnök, Bánfalvi Ede ell., Spiegl Zsigmond mérnök, Parócz Manó, Köller Ferenc Lajos Sarlay János, Stingli Kálmán, Ruzics Károly, Dervarics Gyula ellenőrök, Zittner Vilmos hiv., Ciganek Jenő, Grossmann Gyula János ellenőrök.

A IV. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előlép: Geszner Vilmos. Zapel Vince ellenőrök, Thuróczy József hiv., Nyuli Vince, Órás Gusztáv, Elischer Károly, Ullmann Géza, Weiss József ellenőrök, Czöbel Sándor hiv., Erdélyi Márk Ferenc, Udvardy Miklós ellenőrök, Lux Gyula hiv., Gorócz Jakab, König Ferenc, Krumenacker István, Novák Béla, Goelles János, Nagy Sándor, Banbidi Lajos ell., Veit Ervin mérn., Rapp Ferenc, Bobleier Károly, Jung Antal ell., Saitzvágyi Benárd Agoston, Adler Samu mér., Kudja János, Hetényi Gyula, Goldmann Jakab Salamon István ell., Ferschin Emil Árpád ell., Schischa Jenő ell., Elek Sándor ell., Kreutzer Lajos hiv., Reiner Odón ell., Hüttner Károly hiv., Sass János ell., Pachler Ferenc hiv., Greenery Béla ell., Rohmann János hiv., Höfler Miksa ell., Bagossy Béla ell., Faragó János ell., Unger Péter ell., Órs Zoltán ell., Brinauer Dávid ell., Lagler Jenő ell., Kiss Simon ell., Füzesséry Barnabás ell., Késmárcs Kálmán ell., Kovács Lajos s.-titkár, Urbánvi Károly ell., Rösner Gusztáv, Gál Károly ell., Weiser Lajos ell., Weil József mérnök, Polgár Sándor mérnök, Forró Ignác mérnök, Radó Salamon mérnök, Papp Mózes Péter mérn., Czövek Gyula ell., Vidor Sámuel mérnök, Hosszu Jenő mérn., Halbauer Antal mérn., Pogány Armin mérnök, Bacskás István András mérn., Szentgyörgyi Gusztáv mérn., Krutsay Károly ell., Zsuhán Gyula ell., Hartl Jenő könyvelő, Vogel József mérn., dr. Radó Jenő s.-titkár, Kopp Ágost Lajos hivataln., Szentgyörgyi Lajos ell., Nemes János ell., Csongrádi Ágoston hiv., Zaláts István ell., Scholtz József ell., Gillemot Andor ell., Bánky Géza hajós kapitány, Szisz Gyula hivatal., Hidvéghy József, Faludy József, Gerő Károly, Holub Ernő Lehner Kálmán, Vozzák József, Csizmazia Lajos ellenőrök, Bründl Imre hiv., Szentiványi Elek hiv., Holbauer Adolf ellenőr, Quitt Resző hiv., Sübermann Adolf, Bichler Jakab, Vranesevics Ádám, Bosányi Lajos, Bró Nándor, báró Riedl Zdenkó, Kovács György ellenőrök, Doskočil Ferenc hivatalnok, Veidmann Gerzon, Vértés Antal, Lengyel Vilmos, Gebauer Vilmos, Inoze József, Óáh Béla, Ellinger Antal ellenőrök, Mártonfi Béla mérnök, Bányai Kornél, Strasser Ferenc ellenőrök, Oláh Béla hivatalnok, Ruzsicska Odón, Fuchs Sándor, Szepelcsényi László, Buin Ilés ellenőrök, Karlik Károly, Komarek Alajos hivatalnokok, Blasovits Ede, Rác Gyula ellenőrök, Simon József, Varga Jenő hivatalnokok, Váyi Antal, Thanhofer Antal, Pászthory Dénes, Ács Géza, Friedl Károly, Scholz Győző, Alexy Rajmund, Schnedner József, Lantos Vilmos, Glembar Gyula, Ilés Gyula ellenőrök, Pfeiffer Róbert hiv., Roudant Ferenc, Kemény Sándor ellenőrök, Schwarz József, Utas Imre, Pap Mihály, Balla Attila, Ujházy László, Tarnay Endre, Wilhelm Sámuel, Pohl Resző, Neisár Károly, Schlick Géza, Steiger Lajos, Püspöki Gusztáv, Ellinger Lajos, Vörös Zoltán ellenőrök, Mendl Géza mérnök, Ákos Henrik, báró Collas János, Daussek Gyula ellenőrök, Klozibücher Károly hivatalnok, Fodor János, Kornis József, Glaser Jenő Gyula, Mészáros Zsigmond ellenőrök, Csáky Alajos segédtitkár, Wickenhanser Ferenc ellenőr, Langfelder Bertalan, Gerle József, Skutecky Lajos, Kassai Farkas Gábor, Wertheimer Sándor, Polgár Frigyes, Wittenbarts Izidor, Omaszta János Manó, Kónya Kálmán, Balázs Lajos, Simonyi Ignác mérnökök, Oszwald János, Chimani Lajos, Párolly Béla ellenőrök, Zeichmeister Jenő mérnök.

Az V. rangfokozat 1-ső osztályából a IV. rangfokozat 3. osztályába kinevezetelt: Vodzák János, Dubovetz József, Mezei J. János, Szabady Győző, Semeráth Lajos, Ebner János Hegedűs Károly, Bachó János, Brodsky Ferenc, Pfeiffer Alajos Ignác, Joanovits Miklós, Balaton Károly, Lászlóffy Ferenc, Friedl Miksa, Horváth Lajos, Pekáry Gyula, Oláh Sándor, Fűr Vilmos, Veress Elek, Polatek László, Gáspárik Zoltán, László Miklós, Kovács Károly, Bogdán Ferenc, Groó Sámuel Győző, Rutschek Ágoston, Stróbi József, Klimek Győző, Janosy György, Mazányi Kálmán, Keller Gyula, Biermann Gusztáv, Fáy Kálmán, Büchler Pál, Nagy Márton, Kálai Jenő, Dotay Ákos, Buziássy Károly, Werder Károly, Keller Ferenc, Adámy Károly, Voith Ferenc, Boros Ignác hivatalnokok, Kaufmann Márk segédmérnök, Kertész József, Szentgyörgyi (Sovoris) Sándor, Nagy Jenő, Bálint Hugó, Szilassy Károly, Saigó Géza, Molnár Ferenc Czégedi György, Schiebingier Károly, Schöpfung Hugó hivatalnokok, Erdélyi István hajós kapitány, Neufeld Vilmos, Fontányi István, Schörsner Bernát, Otvós Vilmos, Gyarmathy Antal, Rosenstein Samu, Romy Ferenc, Fedoresik Sándor, Lengyel Gábor, Balogh László, Nagy Gábor, Esztergály Dezső, Kramer Lajos, Haydu József, Girsik Gyula, Langhammer Ferenc, Koperly Döme, Graóvits Antal, Markovits Albin hivatalnokok, Kőszeghy

Árpád számtiszt, Vuchetich József fogalmazó, Vrana István, Gébay Miklós, Sitter József hivatalnokok, Schreiber Antal segédmérnök, Mátész János irodatiszt, Ungrik Mihály segédmérnök, Schramek Elek, Karabásy Albert, Böhm Mihály hivatalnokok, Deutsch József fogalmazó, Szabó János, Benkő Benedek Sáfary Elek, Konrád Ferenc, Finda József, Szakács József hivatalnokok, Magyar József irodatiszt, Puskás Tivadar, Bruck Miksa, Nagy Sándor, Luttinger János, Balog József, Velvart Bendó, Tolnai Lázár, Anesinl Tivadar, Csizsár József, König Frigyes, Kardos Ferenc, Gerbais Ferenc, Cziprián Ferenc, Gombos Simon, Bajkó Béla, Farkas József, Farkas Samu, Barabás Béla, Várkonyi Zoltán, Révisz Lipót, Havas Mór, Tausch Resző hivatalnokok, B. Kiss János fogalm., Tarnai János, Blanyár Endre, Witkowitz Károly, Mészáros Béla, Ország Mór, Boreiczky Zoltán, Csikós József, Luka Sándor hiv., Varga Zsigmond fogalm., Topolovics György fogalm., Véseli István, Krallics János, Weiss Sándor, Bilek Károly, László Sándor, Gábris Gyula, Hazai Artúr, Weöres Géza, Resző Antal, Grawatsch Resző, Balázs Géza Béla, Nagy Sándor, Kovács József, Hittel Dénes, Gábor György, Skuba Gyula hivatalnokok, Pártos Jakab s.-mérn., Györy Jenő, Eisner Róbert, Ehrenberger Miksa, Berkesi Márton, Csáky István hivatalnokok, Ilosvay Bertalan fogalm., Kovács Imre, Ader Armin, Benedikt Iszaiás, Török Adolf, Waller József segédmérnökök, Barthos János számt., Péchy László István hiv., Bräuer Adolf, Wolf Béla, Kőrösi Géza segédmérnökök, Mihály István hiv., Balázs Izidor, Bogisich Hermann segédmérnökök, Borzecki Pál, Kondor Mihály, Salukovich Pál, Schlesinger Armin, Bárdossy Gyula, Némethy Ferenc, Kőszegi Mór, Spiegel Joachim, Reintz Béla, Wisinger József hivatalnokok, dr. Bogoss Endre fogalm., Gugganovich László számt., Mosch Ferenc, Gőnczi Adol., Bauer Ferenc, Parsche Lajos, Szontagh László, Dunay Béla, Kiss Mihály, Andrassy István, Vécsey Emil, Schmotzer Lajos, Wiesinger Odón, Mihályi Ernő, Kerekes István hivatalnokok, Lusztig Bernát segédm., Kálnai József, Fischer Dávid, Szentev Öcön, Langer Resző, Neuhauser Béla, Vermes Odón Jenő, Majer Lajos, Kraus Samu, Kellner Mór, Harmos János hivatalnokok, Bóke Alajos, Papp Gábor segédmérnökök, Kreskó István, Cziriák János, Virághalmi Árpád, Asztalos Sándor, Mágóri János, Rózsa Antal, Toinai Albert, Vajda János Miksa hivatalnokok, Vigyázó István, Mokry Imre, Kabay György segédmérnökök, Faragó Adolf, Weber Nándor, ifj. Petényi Ottó, Radoczky Lajos, Erl Ernő, József, Huber Ernő hivatalnokok, Gara Sándor, Strauer Kamill Jenő, Heim Győző József, Geilert József István, Répászky Tivadar segédmérnökök.

Az V. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-ső osztályába előlép: Kirsebner Ferenc irodatiszt, Meczner Zoltán, Kalós Sándor, Gajzágó Bálint hivatalnokok, Szabó Nándor irodatiszt, Iványi Tivadar, Soós Lőrinc hivatalnokok, Szigei József irodatiszt, Gadó Ignác hivatalnok, Heynke Oszkár számtiszt, Komáry Gyula, Morvai Lajos, Markovitsch Manó, Gerich Ödön, Rózsahegy Pál, Schönstein Miksa, Halász Sándor, Fábry Endre, Zoufaly Károly, Fodor Sámuel, Seydl Odón Hugó, Schubert Gyula, Kertész Frigyes, Kovács Samu, Payer Dénes Árpád, Fáy Barnabás hivatalnokok, Feledi Miksa segédmérnök, Benkő Albert, Bereczky Ottó, Szemes Manó, Varga Samu, Altsáider Samu, Simkovics Jenő, Kőrösi Márk, Rónai Iszák Imre hiv., Györi Kálmán irodatiszt, Kálnay Jenő irodatiszt, Rózsa József Benedek, Takó János, Vigh Sándor, Hozeiber Andor Dávid, Polmer Zsigmond, Arany Dénes, Belényesi Alajos hivatalnokok, Troján István számt., Tóth Árpád, Nottny János, Meijon Mór, Schlesinger Mózes Áron, Balogh Bertalan, Jánosí Pál, Reichars Sándor, Becher Márk, Nyiri Ferenc, Uray Ede hivatalnokok, dr. Georgevits József fogalmazó, Szedlacek Emil hiv., Fráter Tamás fogalm., Lengyel Lajos segédmérn., Szabó Lajos segédmérn., Anyán Kálmán számt. Eötvös József, Inkl Károly, Pap István, Neogrady Jenő, Amirás Joachim, Tölgyes Frigyes, Hajdu Ferenc hivatalnokok, Spreitzer Frigyes számtiszt, Kőpeczy Sándor hiv., Zsolnai Károly számt., Nuridsán József hiv., Merker Gyula hajócell, Müller Hugó irodatiszt, Brunner István irodatiszt, Telki Bertalan hiv., Becker Béla hiv., Hrusovszky Károly hiv., Bernstein Dávid hiv., Gröss István Ferenc hiv., Papesch István hiv., Hevesi Sándor hiv., Turner Antal számt., Grosz Sámuel, Grünfeld Albert, Huszár Leó, Kertész Jakab, Kardos Béla, Fejér Győző, Pácz Balint, Tornya Károly, Prohászka Antal, Péntes László, Potincea Lajos, Jeszenszky Lajos, Rédi Gusztáv, Halász Ferenc, Janik Béla hivatalnokok, Csillag Imre segédmérnök, Bodonyi Károly, Czeich Antal, Knisehera Mihály, Csontos Jenő, Endrédy Árpád, Gábor Lajos, Salacz Kálmán Ferenc Ács István, Fabók Albert, Fodor Aladár hivatalnokok, Szankovics Gyula fogalm., Nagy Endre hivatalnok, Zombath Pál számtiszt, Kövesi Sándor segédmérn., Douhoffer Jenő hiv., Dorosnyák Béla Géza hiv., Biedermann Henrik, Stamboly Pál, Rédi Sándor, Erdős Sámuel, Návay Ernő s.-mérnökök, Naszadi Géza fogalm., Breu Béla, Saáry Emil, Buza József hivatalnokok, Vadnay Károly s.-mérn., Kis Jakab hiv., dr. Goldschmidt Mór fogalm., Müller Lajos hiv., Houchard Géza számt., Varga Jenő hiv., Jakobi Arnold, Buzás Mihály, Meller Kornél, Luria Jakab recte Gyula, Mahrer Lipót, Lehl Tibócs, Lptbay Károly segédmérnökök, dr. Gál Herman fogalm., Kovács József s.-mérn., Szilárdy Lajos hiv., Fábán Gyula s.-mérn., Lányi Ignác hiv., Vaikó Viktor s.-mérn., Breuer Ferenc, Ráth Gyula, Labáth József, Szaay Antal, Faller József, Schreiber Resző, Fekete József hivatalnokok, Spielman Armin s.-mérn., Hajduffy Sándor, Auerswald Gusztáv Antal, Behm Bendó, Tar Sándor, Kund Samu, Vida Manó, Peron János hivatalnokok, Kozma István s.-mérn., Goldberger Samu Nagy Lajos, Reszner Lajos, Kovács János, Lakos Márk

hivatalnokok, dr. Reiner József fogalmazó, Biró Ignác, Magasits József, Schuler Mihály, Groda Kajetan Gyula, Ruttikai Samu, Tamási Károly, Czinder Antal, Lukács Ignác Nánán, Májay Péter, Gál Sámuel, Karcsay Ignác Károly Vaér, Szemere (Schiesz) Antal, Valentiny József, Gamma Resző, Sonkovits Sándor hivatalnokok, Lindenbaum Mayer Miksa segédmérnök, Szél Gyula, Heller Lajos, Herréld Gyula István, Zekán János, Csuka György, Pongrácz Antal, Merk Albert Ferenc Sándor Gyula, Vihely Zoltán István, Szigei Dávid hivatalnokok, Demetrovics György számt., Nyiri Géza, Gärtner Ferenc, Andrassy Géza hivatalnokok, Biró József s.-mérnök, Antóny Károly, Stáhly Odón, Mero Jakab, Eördögh Emőd, Soó Ernő, Pál István, Joachim József Ferenc, Kosa Lajos, Strovsky Lajos, Ágost, Solti Béla, Timkó Lajos, Schleifer Imre, Papp László, Bommersbach Gyula, Nagy Sándor József, Somogyi József, Adi Sándor, Kovács Jakab, Herbert Tivadar, Kovács Sándor hivatalnokok, Poldes Richárd, Tusák István, Várady Géza, Horowitz Lajos, Fránl Ottó, Gémes Ignác, Dalmady Odón segédmérnökök, dr. Jeney Kristóf Alfréd fogalmazó.

Az V. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előlép: Frank Ignác, Erényi Abraham hivatalnokok, Szende Géza hivatalnok, ez utóbbi 1903. évi december hó 1-jétől számlaitató hatálytal. Fidy József irodatiszt, Apor András, Boksay János, Friedman Ignác hivatalnokok, Sámson Aladár irodatiszt, Mayersberg Dezső hivatalnok, Liebnauer Sándor segédmérnök, Henz József, Farkas Sándor hivatalnokok, Borostyán Lajos számtiszt, Vágó Jeremiás, Boros Miksa hivatalnokok, Pongrácz Sámuel segédm., Lencz Vilmos, Schwarz Tivadar, Radutescu Mihály, König Sándor, Futó József, Gröss Béla, Lázár Győző, Bodnár Béla, Klacsó József, Mándoki József, Bogdán Mihály, Meczner Imre, Barcza (Bergstein) Miksa, Csacsók László hivatalnokok, Rónai Odón hiv., Ulrichshofer Ferenc hiv., Valent Pál hiv., Gornicsics József hiv., Horváth Ferenc számt., Porcsalmi Sándor hiv., Neusiedler Kornéli hiv., Fodor Miksa hiv., Kusztivics János hiv., Blaschka Ernő János hiv., Klein Alajos hiv., Zaborzky Ottó Hugó hiv., Hoffmann Lipót hiv., Ternovics Lajos Odón hiv., Pokorny Elek hiv., Martin Ignác hiv., Szemratovics József hiv., Bartos Károly hiv., Komma József hiv., Drobac Miksa hiv., Gáthy Gyula Albert hiv., Gyurgyik Ferenc Gyula hiv., Regner Károly Béla hivataln., Ráth Mátyás Antal hivataln., Kende Resző számt., Hoffmann Ferenc számt., Litke Valér György hiv., Matuskovits János számt., Waigand Károly Ágost számt., Bekőnyi Béla, Gerstner Resző, Bures Richárd, Hay Gyula, Józsa Jenő, Spádi Fülöp Ferenc, Nagy Jakab, Folkman Mór, Nemes Sándor, Machay Dávid Szilveszter, Mankovics Ede, Szél Lajos, Frank Adolf Hegedűs Győző, Klein Vilmos, Lukács Izidor, Szönyey Loránt Ákos, Kolos Armin, Rizzi Lipót, Szentiványi Ferenc segédmérnökök, Strommer Gyula irodatiszt, Riemer Adolf, Pongrácz Károly, Keller Sándor hivatalnokok, Eber Nándor János, Matheidesz isván János számtiszt, Nagy József, Bartha István, Dömötör Vilmos, Mlakolczy Gyula, Haffner Ödön, Márton Nándor, Halácsy Miklós Hajdu Resző, Burchard Mihály hivatalnokok, Láner Sándor számt., Weiner Henrik, Longauer Károly, Sommer A. adár hivatalnokok, Zempléni Nándor segédmérnök, Mustos Sándor, Thomesz József, Körfi Andor, Dobál Lajos Klein Ignác hivatalnokok, Juhász József s.-mérnök, Prém Sámuel hivatalnok, Krenosz Pál fogalm., Farkas Béla László, Bácsi László, Gubenyáz Andor, Rösze Jenő hivatalnokok, Hodosi Gyula irodatiszt, Pünkösdi János s.-mérn., Kertész Endre s.-mérnök, Rejtő Károly számtiszt, Poitner Lajos, Ungváry György, Lévy Mihály, Haber Márton, Gombos János, Zimmermann Miksa segédmérnökök, Torma Károly hivatalnok, Gyárás Oszkár számtiszt, Balogh Ede, Tessényi Gyula, Kottás Sándor irodatiszt, Draveczky Árpád, Szabó Imre, Bence Sándor, Fényfi Nándor, Szabó János hivatalnokok, Landorier Konrád, Kovács Gergely, Szilágyi Hugó irodatiszt, Vass Lajos számtiszt, Szabó Imre, Bezanovits Vendel, Wetzler Pál, Lengyel Gyula, Percs Nándor irodatiszt, Kabos Gyula számtiszt, Takács Zsigmond, Korily Győző, Marosi Dezső, Hamburger D. Mór, Prosz Jenő, Heintz Oszkár Andrá, Trinks István, Strecker József, Major Jakab, Haluszynski Ede, Tábori Károly, Bischoff Mihály, Porschinsky Manó Iván, Huszár József, Nagy Géza János irodatiszt, Salamon István hivatalnok, Czapáry Géza, Biró Ferenc, Sztanos Sándor, Diószeghy József, Hegyi Andor irodatiszt, Szakvály Oszkár, Klubovics Béla számtiszt, Ujlaki Gyula, Karozub Dénes, Kezatos György hivatalnok, Csernatonyi Alajos számt., Lakatos József, Márkus Dezső, Tolnai Armin, Bodor Mihály, Almási Kálmán, Mendelsohn Dávid, Kelemen Ödön hivatalnokok, Szombathelyi Antal irodatiszt, Dóczy Samu számtiszt, Szomere Gyula hivatalnok, Gárday Géza, Doroghy Béla irodatiszt, Róna Fülöp, Oserák Sámuel, Bartha Albert, Novothni Béla, Szendrey János, Kuszál Ferenc József, Löblovics Herman Géza, Vámos Izidor hivatalnokok, dr. Vass Elek fogalmazó, Mohai Ádám, Kovács Vencel, Valkai Ferenc András, Mendik Béla, Lőrinczi Kálmán, Hoffmann Armin, Thoinay Benedek, Fröhlich József, Seregelyesi Ferenc, Mester István, Haber Adolf, Govrik Gerő József, Fischer György, Schrödl János, Rudics József, Fazekas Imre, Olementis Ferenc, Rédl Siegfried, Magyar Ernő, S.őke András, Igács József Gálov Resző, Morász Sándor, Konta Ferenc, Bartha Albert Arnold, Katscher Arnold, Molnár Ferenc, Henzi Lajos, Motus János András, Kis Vilmos László, Schindler Emil Kollman János Kálmán, Sebő Jakab Jenő hivatalnokok, Krauth Albert, Deutsch Oszkár, Simay István, Biró Sándor, Szántó Béla, Pártos Gyula, Gruber Lajos, Meitner Elemér, Calderoni Sándor, Alszegegy Győző, Frankl Alfréd, Bass Bernát, Liska Béla segédmérnökök.

A VI. rangfokozat 1-ső osztályából az V. rangfokozat 3-ik osztályához kinevezetelt: Korbai Lenárd

Géza mérnökgyakornok, Aradszky János hlv., Büchler Jenő m. gyakornok, Burger Lipót hlv., Novák Jenő irodatiszt, Schwarz Dávid Dániel, Blaha János, Farkas László, Bazsó János Pál hivatalnokok, Bán Géza számtiszt, Zelms Vilmos irodatiszt, Deutsch Sándor, hodászi József Géza József, Szentirmai Rudolf Elemér, Farnadi Flóris, Balaskó Károly Simó, Endre Ignác, Kovács Aladár, Pázmán Emil, Huszár Béla, Kövér Ignác, Schreiber Géza, Klotz Sándor, Majszh Rezső, Végh László, Alberly Lajos hivatalnokok, Vass János irodatiszt, Bogay Aladár Zsigmond, Gruber György Vilmos, Prager Ferenc, Rózsa János, Schön Arnold, Fischer Mihály, Schnell Frigyes János, Steinhof Sámuel, Malinka Salczzer Jenő, Mészáros Béla, Turtsányi Béla, Kónya Mihály, Horváth József, Szigeti Géza, Schneider József Róbert, Kajári Sámuel, Krieglste Ferenc hivatalnokok, Kiemenico Istvan, Schleicher Ferenc, Hesz Nándor, Décsy Mihály, Schack Kálmán János, László Sándor számtiszt, Bartók Béla, Úrmóssy Ferenc, Stern Dávid irodatiszt, Heller Salamon számtiszt, Papp Odón, Faludi Béla, Csóti Antal Balázs hivatalnokok, Perl Miksa mérnökgyakornok, Pokorny Béla irodát, Kovács Gyula, Nagy Odón számtiszt, Arany Dezső, Mathisz Nándor, Káta Gyula, Czöbel Béla, Márkus Ignác, Szabó Ferenc, Kunz Gyula, Klein János, Topits Gyula Károly, Horváth Endre hivatalnokok, Deutsch Géza, Raffay Sándor, Zweig Hugó, Winkler Rezső, Schmidt Ferenc, Radvaner Viktor, Posta Pál mérnökgyakornok, Radó Arthur mérnökgyakornok, Fangh István Lajos, Nemeckay Dezső, Pálfi Ferenc, Demeters Béla Sándor, Molnár Béla Jenő, Leskó Lajos Géza hivatalnokok, Czobor Károly Szaniszló segédfogalmazó, Mersits Gyula, Collinasi Gusztáv, Hauer József, Csiffári Gyula János, Szőke Bernát, Ligeti Hugó, Timina Béla László, Radó Miksa, Nagy Vilmos Sándor, Reich Gyula, Fodor Alajos, Fejes Endre, Marosk Lajos Károly, Keszler Samu, Szántó Sándor, Gerstner Lajos, Kovács László, Zách József, Lukács Ferenc, Sándor Emil, Grossberger Armin, Seltman János, Papási Elemér, Klein László, Sándor Zsigmond, Éles Samu, Bruckner József, Décsy Lajos, Bagossy Sándor Győző, Mihalek József, Birkhofer Armin, Krompacher Gyula Mihály, Indig Sándor, Hies Károly Ede, Erdély Frigyes Fer., Péter János, Gazdag Sámuel, Fendy Rezső, Szekendy Ferenc, Szirmai Adolf Rezső, Lovasy Márton, Beer Lajos Ferenc hivatalnokok, Czébely Imre számtiszt, Pásztor Kálmán hivatalnok, Kanovics György, Schatz Róbert, Bócz Károly, Klein Zsigmond, Wirschafter Armin, Piusich Gábor, Trenka Károly, Olah Géza, Rábely László, Apró István, Salamon Márton, Bagyik Árpád, Hagedorn János, Monoky Gyula, Révay Loránt, Beke Ignác, Kostál Antal, Bernáth Frigyes, Severa Béla, Laber Aladár, Hartmann Dezső, Banyász Béla, Rózsa Imre, Antonovics Lajos, Jó Aladár, Unger Ottó, Haas Bernát, Malcsiner Armin, Zuoker Róbert mérnökgyakornok, dr. Watty Gábor, dr. Major Sándor, dr. Széless József segédfogalmazó, Buzóc Frigyes, Pap Gyula, Borisák István mérnökgyakornok, Leimter Elemér, Kondoros Kornél, Hoszták János Ciri, Asztalos Géza mérnökgyakornok, dr. Murányi Gyula segédfogalmazó, Mikecz Miklós, Weltmann Henrik mérnökgyakornok, Harnischeder István hivatalnok, dr. Senu Ottó, dr. Luka István segédfogalmazó.

A VI. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat I-ső osztályába előlép: Török Ferenc, Oroszi Mátyas, Petrovay István, Röschenhaler Lajos, Woghofer Sándor, Brucher Péter Odón, Pajor Jenő László, Colognath Ferenc Jenő, Schlegel Lajos Géza, Giasz Aurél, Gottfried, Pardubszky Károly Lajos, Paxin József, Csaba György, Gruber Jenő Ferenc, Lustig Lajos, Müller Károly József, Kardos Dezső Dániel, Juriss János Péter, Fábry Sándor, Kövesdi László László, Rajtuch János András, Sohott Imre Sándor, Dévényi Jakab Armin, Sehallar Aladár Lajos, Ha. ga Ottó Béla Ferenc, Ikkovics Gerzson, Clementis Jenő Károly, Nagy Zoltán István, Törzsök Gyula János, Kirchmayer József, Bartha Gyula, Szarnyay János Albin, Diczendi János, Singer Ignác, Fodor Károly, Szilágyi András Mihály, Erdei Imre, Szép Kálmán, Meinhardt József Gyula, Dániel Mihály Sándor, Keszler Gyula Ede, Zoltán Géza Kálmán, Köves Izidor hivatalnokok, Möller Odón Árpád, Zoltáni Kálmán, Friedrich János számtiszt, Fodor Ferenc, Neumann Abraham hivatalnokok, Wolk Odón számt., báró Abele Alfonz, Hoek István hivatalnokok, Unger László számt., Papp István irodát, Kohári Odón Géza számt., Dobay László, Szabó Béla irodatiszt, Szremák László, Ruttkai Ignác hivatalnokok, Szabó József irodát, Viola Armin, Muzsnai József, Dervarics Kálmán, Grosits Elek János, Barta Sándor, Ságby Viktor Baros Béla Simon, Spitznagel Lajos József, Sebők Simon, Boray József, Sipos Ignác, Kovács Bernát Béla, Tóth Dezső, Sroczyński Gyula, Tinobmidt Emil, Koppányi Károly, Németh Lajos, Wartler János, Tutsak Lipót, Tivadar György, Würth Ferenc Károly, Luby Lajos, Sajó Lajos, Kretschmer Ágost, Balsay Bertalan, Cseh Gyula Árpád, Német Andor, Ungar Győző Antal, László György, Duchon Sándor, Rosenber László, László Gyula, Jozskovics Béla, Pollák Lajos, Nemes Samu Mózes Speczinger József Jenő, Réh Gyula, Szatmáry Jenő Odón, Stotter Adolf, Gréway Jenő Ernő, Bóbis Ferenc, Geiger Ede, Zsuzsok Frigyes József, Lengyel Gyula, Lazkovits Péter Gyula, Fogarasi Vilmos, Holczinger János, Ba. a. z. Jenő hivatalnokok, Nagy Géza számt., Feldmann Herman, Horváth Gyula József hivatalnokok, Albrecht Lajos, Mátyas János számtiszt, Bajza Pál hlv., Wagner Ambrus, Sebestyén Lajos, Palánk Gyula számtiszt, Weber Rezső segéd. o., Krüner Ágost, Szabó Sándor, Gyolokhy Imre Vas Andor Jankó Alajos Károly, Badroky Károly, Rata. ies István, Ká. nay Nándor Saffrán Gyula, Lichtenstein Hugó, Salix Jenő, Mihály Aladár, Le-

dényi Gyula, Fischer Salamon Endre, Kle Mikuscak István, Sipos Lipót, Scheidt Péter, Steiner József, Bessenyei Dániel, Müller Gyula János, Debreczeni Béla, Kónya Elek, Kuna Jenő, Barta István, Stolz János Károly, Kovács József Árpád, Taraba Vilmos Tivadar, Mohr József, Veiszpek Károly, dr. Király Ernő hivatalnokok.

A VI. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába lép: Keresztes Sebestyén, Várnai Dezső, Badacsony Sámuel hivatalnokok, Hartmann Károly irodatiszt, Pitroly Andor, Benedek Sándor, Nikiházy László, Vengriczky Sándor, Ulrich József Zoltán, Hoffmann Zoltán, Maté Mihály, Herskovits Dezső, Steiner Adolf, Prinz Béla, Tokody Géza, Radanor Tivadar, Révész Lipót, Mojzes Antal, Weikler Armin, Ladány Ignác, Hirsberg Sándor, Csiky Gergely, Löwy Sándor, Mosonyi Viktor, Marosekényi Egon Károly, Bedross Béla, Weiner Emil, Nyikus Lajos, Brzowsky Erasmus, Dávid Zachariás, Hermann Géza, Rathbauer Rezső Károly, Kemény Miksa, Fábriánics Elemér, Dóri Pál, Palotás András, Kirich Ottó Ferenc, Schrikli Károly, Mezey József, Kovács József, Drechsler Imre, Weiner Antal, Nemeckay Mihály, Otlík József, Grau Kálmán Mór, Révész Dávid, Kocsis József Gyula hivatalnokok, Szendely Elek, Hechinger Béla Elek, Horváth János, Baits Lipót, Milosics Gyula, Löwy Soma, Gárdos Ernő, Cighy János, Fehér Emil, Békési Gyula, Mathias Kálmán Sándor, Bondi Mór, Sós Mihály Izák, Ziffer Gyula, Imling Tivadar József, Ternyei Elek hivatalnokok, Bódi István, Gyurkovits Béla, Jezevics Ferenc, Panda József, Zinser Antal, Horváth Dező, Mayer Károly, Gruber Ágoston, Radimeczky Lajos, Deák Kálmán, Viski Zsigmond számtiszt, Ocsváry Géza irodatiszt, Mitterspacher Gusztáv hivatalnok, Pállos László, Berzick János irodatiszt, Kacsányi Miklós számtiszt, Graffius József, Duschel Károly, Kogler László hivatalnokok, Jelen Árpád, Lukács Vilmos számtiszt, Semsey Árpád irodát, Pártos Miksa, Kántor Ferenc József, Steiner Ede, Rada Miklós, Ridler Dezső, Hauke Richárd, Breuer Árpád, Polsz Erhard, Tóth Vilmos, Görgényi Armin, Ballya Hugó, S. ullovinyi Gyula, Leszinger Jenő, Schönfeld Miksa, Lankasch Vilmos, Fülöp Pál, Bohus Gusztáv György, Márkus Henrik hivatalnokok, Tóth István, Farkas László, Szelenyi Károly, Mile Dezső, Drinóczi János, Pács Vilmos, Pollák Vilmos, Strazsék József, Holczér Mihály, Weisz Sándor, Nagy János, Fischer Samu, Palmá Kálmán, Albert Ágost, Katona Géza, Ungváry Miklós Béla, Friedmann Lajos, Glósz Gyula, Steindl Emil, Gorócz Aladár, Székely Béla, Juhász Béla, Kiss Lajos, Masa Gyula, Gasztányi Ferenc, Hónig István János, Skudzka Béla, Bodon Gyula Béla, Lengyel Viktor Géza, Losonezi Lajos József, Surányi Ernő, Mayer Szilárd, Kozler Károly, Pick Jónás, Winter Győző, Biró Antal, Kúhar Iván, Molnár János, Wichter Salamon, Alth Ottó, Hőke Dániel, Pulszky János hivatalnokok, Bartsch Leó, Ritt Gyula Lajos, Kaszner Tivadar, Huzár Hugó, Almásy János, Szarvasy Mihály számtiszt, Rejtényi Árpád irodát, Várady Ferenc számt., Stine József számt., Schmidt János Pál, Szakáll Imre, Róth Arthur, Maholányi László, Bertron Jenő hivatalnokok.

FŐVÁROS

(*) **Az új dunai hid.** A Hungária-körút és Ó-Buda között építendő új hid tárgyában Sándor Pál, Vészi József és dr. Vásonyi Vilmos mint a III., V. és VI. kerületek országgyűlési képviselői e hó 12-ikére, szombat esti 6 órára értekezletre hívták össze a III., V. és VI. kerületek fővárosi bizottsági tagjait. Az értekezlet, melyet a Központi Demokrata Körben tartanak, a mozgalom részleteinek kidolgozásával fog foglalkozni.

(*) **A Sáros- és Rudas-fürdő építése.** A székesfőváros tanácsa nevében Halmos János polgármester a Budapesti Közlöny mai számában teszi közzé a Sáros- és Rudas-fürdő fölépítésére vonatkozó tervekre a nyilvános pályázati felhívást. A feltételek — amelyeket a napokban részletesen ismertettünk — 19 pontba vannak foglalva. A pályatervek benyújtásának a határideje: 1904. évi június hónap 3-ik napjának déli 12 órája. A pályaműveket jelövel kell ellátni s csatolni hozzá a jelölt tartalmazó levelet.

(*) **A jogügyi bizottság** ma délután ülést tartott, Fülepp Kálmán tiszti főigazgató elnöke alatt. — A nyugdíjazás-ügyek során hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy Horváth János tanácsos, aki 43 éven és 11 hónapon át szolgált a főváros, a teljes fizetését kapja nyugdíjjal, vagyis 7000 korona fizetést és 700 korona korpótelőket, tehát összesen 7700 koronát. A további tárgyak közt volt a VI. kerületi választmányának a tanácsoshoz intézett előterjesztése, azaz a kéressel, tenné meg a lépéseket az iránt, hogy az építőiparosok követelésének a biztosítása az új építkezéseknél, külön törvény útján szabályozassék. A tanács kiadta az ügyet a tiszti főigazgásnak, aki a kérelemhez hozzájárult. A jogügyi bizottság, Fraenkl Sándor, Friedmann Bernát és a. elnök hozzájárulása után szintén pártolja az előterjesztést azaz, hogy a társ-törvényhatóságokat körritratlag hívják föl a csatlakozásra, annak a hangsúlyozásával, hogy a munkások bérei is biztosítottassanak. — Az országgyűlési képviselő-választók névjegyzékének az összeírása körül 14.140 korona költség merült föl s a főváros hatósága a belügyminisztertől kérte ennek az összegnek az államkincstár útján való megteremtését. A tiszti főigazgató ezt az 1874. XXXIII. t. o. 114. §-ra alapítja, amely az ilyen költségeket az államkincstárra utálja. A belügyminiszter ezzel szemben kijelentette, hogy csakis a választó-helyiségek

kibérelésével s a névjegyzékek leírásával járó kiadásokat balandó megteríteni, azonban ezt is csak nagyon szűkes mértékben, úgy, hogy például minden ezer név leírása után három korona lenne számítható, ami olyan csekély összeg, hogy ennyiretől elő nem állhatott ez a munka. A miniszter e szerint a 14.140 korona helyett, csak 1011 koronát akarna megfizetni. A jogügyi bizottság javasolja, hogy a kormányhoz újabb előterjesztést intézzenek a költségek megterítésére iránt s ha ennek sikere nem lesz, pöröjje be a főváros az államkincstár.

(*) **A községi választás.** Az igazoló-választmányának a községi választás ügyében hozott határozata ellen a főbebevezések határideje ma dében jart le. Ma délig a választmány határozata ellen két főbebevezést adtak be. Kasics Péter és társai a virilita póttagok skrutiniuma ellen főbebeveznek. Dr. Andrássy Jenő és társai, továbbá Kasics Péter és társai újra megfőbebeveztek a VI. és VII. kerületi egész választást az összes virilitást megválasztását. Dr. Andrássy Jenő, továbbá dr. Hegedűs János és társai főbebeveznek, mert az igazoló-választmány dr. Andrássy Jenőt nem verifikálta. Dr. Bleyer Vilmos és dr. Stern Sámuel azért főbebeveznek, mert a választmány Légrady Károly helyett a póttagot kívánják verifikálni.

(*) **A régi országház sorsa.** Amidőn az új országházat megnyitották, fölmerült az a terv, hogy a Sándor-utcai régi országház épületét használja föl a főváros hatósága a közgyűlés teremtül s a főpolgármesteri hivatal elhelyezésére. A tanács ma foglalkozott ezzel az ügygel s kimondotta, hogy az épület ezekre a célokra nem kíván a felhasználni.

(*) **Artézi-fürdő tervel.** A tanács ma kiadta az utasítást, hogy az Artézi-fürdőnek Czizler Győző eldugott tervet alapján készítsék el a részlet-tervet.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **A Katalin jubileuma.** A Népszínház nézőterét ma nagy közönség lepte el egy kitűnő magyar operett 75-ik előadásának örömeire. Az ünnepi alkalom külsőségeit a virágok és a tapsok özőne meg a szerzők megjelenése szolgáltatta, — de a rendkívüli siker magyarázatja ma is Beldi és Fejér darabjának sok kiválósa és a briliáns előadás, amelyben az operett annak idején a lámpák elé került. Szerzők és művészek összelogtak a színházzal a diadal kivívására és meg is termett. Aminthogy el se is maradt, ha nem válik sajnálatos gyakorlattá, hogy vagy a darabok megválasztása van híján a kellő gondnak, vagy biztos jó darabok kerülnek szereposztó kísérletezések kockájára. A Katalin mai előadása is a premiér elvenségével hatott. A szereplők élén Kury Klára sokszor és méltán megcsodált Germain hadnagyát ma is a humor, az érzés, a nemes árnyalás, a biztos szinpadai tudás és a művészi invenció legszebb színeivel gazdagította. Minden szava nyomán eleven hatás jart és a második felvonás nagy jelenésében újból mindeneket meglepett rendkívüli drámai erejével, amely számára ezen a ponton is megkülönböztetett helyet jelöl ki. Valamennyi énekszámát anyai csillogó ötlettel és bravurral adta elő, hogy ismételnie kellett mindahányát, akárcsak a premiér. Az egész est során a legmelegebb és a legzajosabb ünneplésben volt része. A sikerben osztályosa Hegyi Aranka, aki Katalin szerepében biztos drámai tartást, hatásos játékok és finom énekművészetet párosít. Méltán tapsolták őt is igen sokszor a lámpák elé, ahol ismételnie megjelentek a szerzők is. Kitűnő volt Szirmai. A zenekar élén a vezetésben lendülletes és pontos Barna. Megtapsolták élénken Kápolnai Irén orosz táncát. Feltűnt Irsai szép, meleg baritonja. És biztos, hogy ez operettnek még sok helye lesz a Népszínház műsorán, amelynek egyik legbecesebb darabja.

** **Magyar Színház.** Ma délután ifjusági bemutató előadás volt a Magyar Színházban. Mérei Adolfnak, a jeles poétának Toldi című verses darabját adták és a nagy számban összegyűlt diákok lelkesedéssel és gyönyörűséggel merültek el a Toldi verseit dolgainak bűbájos zamat, magyar poézisében. Mérei a Toldi-trilógia fonálán az ő kipróbált szinpadai érzékével, pompásan csengő versekben és hazafias tüzelt tárja az ifjuság elé Toldi Miklós kalandos, vízei tetekben gazdag életpályáját. Hat képre osztotta anyagát, mindegyik kép hatását gyújtó, az ifjuságnak fölőtte tetsző látványossággal fokozva. A darab, melynek párviadaloktól, lovagi tornáktól zajos alaptónusán jöleső bájjal dregnt át Toldi Miklós és Rozgonyi Piroksa szerele, nagyon tetszett a lelkes fiataloknak. Különösen a színes felvonásokat, a tábort képeket és az ezeket tarkiú tösgyökere magyar táncokat fogadták hatalmas tapsokkal. Az előadás sulszerű volt. Nagy tetszést aratott B. Szabó József a címszerepben és R. Maróthy Margit Piroksa szerepében. Szép sikere volt Sziklainéknak, Tollagnak és Iványinnak is. Az ifjuság lelkes hangulatban nézte végig a darabot és minden kép után sokszor tapsolta a lámpák elé a szerzőt, aki ezuttal a legzajosabb sikerrel vonult be az ifjusági színműiroda omba.

Közérdek című hetilap címképére, 400 koronás díjat tűzvéden ki. Harminchat művésztől összesen negyven pályázat érkezett meg, melyek közül a 400 koronás pályadíjat Maróti (Rintel) Géza címképének ítélte az öttagú bíráló-bizottság. A pályaművek holnap, e hó 11-én láthatók az Iparművészeti Múzeum épületében.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ Salamon Ödön: Ötletek és gondolatok. A minap tomettük el a bájoslelkű bohém-író, aki művein kívül nem hagyott egyebet maga után, mint sajnó fájdalomt barátai szívében. Egész életén át dolgozott, de kincseket nem szerzett, sőt annyira se vitte, hogy a saját maga hajlékában hunyhathat volna be szemét örökre. De most halála után, amikor az anyaföld sötét ölében szendereg, elhatározták barátai, hogy sírdombja fölé márványemléket emelnek, hadd találja meg halottaiban a maga külön hajlékát, amelyet nevével jeleznek és fenntartanak örökre. Finom gondolat, hogy e célra kiadják *Salamon Ödön* ötleteit, hadd járuljon az ő munkássága is siri háza főlépítésének költségeihez. Az előfizetési felhívás ekként szól:

Salamon Ödönnek, a nemrég elhunyt kitűnő írónak hosszú éveken át följegyzett aforizmáit, melyeknek egy része magyar és külföldi lapokban megjelent s megérdemelt nagy sikert aratott, *Ötletek és Gondolatok* címen vaszkos kötetbe gyűjtötték és kiadják jó barátai. — Céljuk e kiadvánnyal kettős. Emléket akarunk emelni az írónak a magyar irodalomban és a nemzetben.

A könyv tiszta jövedelméből *Salamon Ödön* sírja fölé művészi síremléket állíttatnak.

A könyv — melyhez kimerítő előszót *Bródy Sándor* ír — fejezetek alá csoportosítva foglalja magában az apró bölcseségeket, szatírákat, melyek hol filozófiai magaslata emelkednek, hol ragyogó humorral átszőtt emlékei az író eredeti világnézetének, szeretetreméltó egyéniségének, nagy élettapasztalatának. A modern magyar irodalomban a maga nevében unikum lesz ez a munka, kedves és tartalmas emlék mindazoknak, akik *Salamon Ödön*t ismerték és szerették, gondolkelt és magvas olvasmány azok számára, akik gyönyörködni tudnak egy művészileg finom elme komoly és vig játékában.

A könyvnek, mely díszkötésben jelenik meg, előfizetési ára három korona, mely összeg, valamint a gyűjtés is január hó 15-éig *Salamon Ödön Emlék-Bizottságához* (IV., Kossuth Lajos-utca 20.) címére küldendő.

Az *Ötletek és gondolatok* január végén jelenik meg.

○ A Heraldikai és genealogiai társaság nagygyűlése. A Magyar heraldikai és genealogiai társaság ma délután tartotta meg az évi nagygyűlést a Nemzeti Múzeum üléstermében. A gyűlésen id. *Bánó József* elnökölts a tételről tagjai nagy számban jelentek meg. A nagygyűlés első tárgya *Csoma József*nek érdekes felolvasása volt a XVI. századbeli magyar heraldikáról. Azután a nagygyűlés a társaság második elnökvé újból megválasztotta dr. *Fejérváry László* egyetemi tanárt. Majd dr. *Schönherr Gyula* titkár terjedelmesebben adott számot a társaság tavalyi működéséről. A társaságnak 83 alapító, 123 pártól és 819 évdíjas tagja van. Végül *Tóth Árpád* pénztárnok tett jelentést a társaság vagyoni állapotáról. A társaság vagyona összesen 81.441 K. A jelentést tudomásul vették s ezzel a nagygyűlést véget ért.

○ A Magyar Földrajzi Társaság ma délután tartotta a havi felolvasó-ülését az Akadémia üléstermében dr. *Erődi Béla* tankerületi főigazgató elnöklete alatt. Először az elnök jelentést tett a római történelmi kongresszusról, ahol ő a Földrajzi Társaságot képviselte. Utána *Litke Jenő* titkár olvasta fel dr. *Czibura Géza* értekezését a „Délmagyarországi bolgárok”-ról.

○ A pap hárfája. (Singer és Wolfner kiadása, ára 3 korona.) Két teljesen különálló, de egybefoglalt verses kötet címe ez. Az első kötet az üstökösöként feltűnt *Morris Rosenfeld* dalainak fordítása, a második *Kiss Arnold* verseit tartalmazza. A gettó-dalok szaragon eredetiségét fordítását *Kiss Arnold* végzte s a műfordításokhoz csatolta szerényen a maga verseit. A kompaktor osinált ebből a két könyvből egyet. Merőben elütő egyik a másiktól. A gettó-dalok költője együtt nyomorogtala a nyomorgókkal; ami nekik fizikai fájdalom: elcsigázás, betegség, éhség, fáradtság, benne az ihletett lélek hurjait rezgetik. Új a skálája, új a hangja, új a tónusa, csak a nyelve régi, zagya, koros idiomák, egy elnyomott nép gazdag intellektusának csenevész terméke. De mely csodákat mivel e szegényes eszközzel *Morris Rosenfeld*! A szabólegény, aki mindig a matériának volt a rabszolgája, főlzabadija magát az anyag hatalma alól és dalol a szaragon kopott nyelven, de az igazság fenségessé szarjnyalásával. Dala átvágja az oceanok messzeségét s a költő nevét a gloriola fényessége övezi. Oroszra *Gorkij* fordította *Rosenfeld* verseit. Ez kritikája is ennek a poézisnek. Magyarra most egy

szelid lelkületű költőpap ütette át e dalokat. Az orosz fordított tán az érzésbeli szolidaritás ihlette, a magyart inkább az elragadtatás, a nagy költő iránt való hódoltság. Ennél a munkánál az intenció nem egészen mellékes. A szép fordításból kitetszik ugyanis, hogy *Kiss Arnold* hűségese akarja követni az eredetit. Ez sikerült is. Formában, tartalomban, fordulatokban, ornamentikában, aprólékos részletekben megfelelő az eredetinek a fordítás. Olyan érdem ez, amely eltakar egy némely technikai fogyatékosságot. Egyébként, aki *Rosenfeld*t meg akarja ismerni, annak többet ér, ha a fordított hűen adja az eredetit, mint ha a technikai csillogások kedvéért átdolgozást végez vala. Amely becsületes ez a fordítás, oly őszinte a kötet második része: *A pap hárfája*. A versek jó részét ismerik olvasóink. Sajátos melankólia vonul végig rajtuk; illik hozzájuk a szoltáros hang, az áhitat csöndesen merengő szava, a szilárd hit és a lelki nyugalom érzése. „Nyugalmas, enyhe, édes otthon, — Ahol hitemnek szárnya kél, — Ezért remélek, ezért küzdök, — Ab, ez az álom, ez a cél. —” Őszinte, egyszerű s végtelenül szimpatikus szavak. Ennek az élet-célnek enyhe harmóniájában fogantattak mind e dalok, közöttük néhány gyönyörű imádság is. A közvetlenség és a keresetlenség teszük kedvessé a pap hárfájának mól-hangzását. Nyilván szívesen hallgatják, akik a költőben a lelket szeretik.

SPORT

***. A Magyar Lovaregylet** tegnapi este tartotta ezévi rendes közgyűlést gróf *Batthyány Elemér* elnöklete alatt. A közgyűlés előadva a jövő évi költségvetést, több érdekes határozatot hozott; így gróf *Csekovics Endre* javaslatára kimondta, hogy a mindenkorai földmivelségi miniszter tiszteletbeli tagja a Lovaregyletnek. Majd elhatározták, hogy az eddig 4000 koronával dotált gróf *Wenckheim Béla* emlékvérseny díja 20.000 koronára emeltek fel, természetesen csak 1905-től kezdődőleg. Az igazgatóságban érdekes változás történt, amennyiben gróf *Nádasdy Tamás* választották meg herceg *Pálffy Miklós* helyére, míg a többi két igazgató, gróf *Batthyány Elemér* és gróf *Degenfeld Imre* további három évre kaptak mandátumot. A választmányból kilépett tagokat is újból megváasztották.

VIDÉK

(Adófizetés az obstrukció idején.) *Temesvárról* táviratozzák: A temesi közigazgatási bizottság ülésében a pénzügyigazgató bejelentette, hogy a folyó év tizenegy hónapában 1.069.000 koronával kevesebb adó folyt be, mint tavaly hasonló időszakban.

(Szolgabíróválasztás.) A kesztői szolgabíró, dr. *Csák Árpád*, törvényes szolgálati ideje lejárt. Zala megye törvényhatósága e hó 14-ikén újra választ. A megyében a választás előrendkívül érdeklődéssel néznek, mert dr. *Csák* ellen, aki 11 éve általános tisztelet és elismerés mellett működik a megyénél, nála sokkal fiatalabb jelöltet állítottak. Dr. *Csák* Kesztőhelyen nagy népszerűségnek örvend. Ő teremtette meg gazdag régészeti ajándékaival a virágzó balatoni múzeumot s ő rendezte be ezt úgy, hogy ma már az egész ország egyik legemlékettebb kulturális intézménye.

(Komáromvármegye) közigazgatási bizottsága tegnapi rendes havi ülését *Sárközy Aurél* főispán elnöklete alatt. A pénzügyigazgató bejelentette, hogy állam egyenes adóban 146.997 koronával kevesebb folyt be, mint a múlt év hasonló havában, általában minden adónemben csökkenések mutatkozik. A ragályos betegségek közül a vörheny pusztít különösen Ősz közepén 66 megbetegedés közül 19 végződött halállal. Az utak, az állami utak kivételével, járhatatlanok a sok eső miatt s javításukra most meg gondolni sem lehet. *Major László* közigazdasági előadó indítványt tett, hogy hívassék fel a bizdáközönség, hogy tenyészállatait el ne adja. A gazdaság megkeresi a gazdasági egyesületek, hogy hasson oda, hogy a tenyészállatok, különösen a tehének el ne adassanak, mert a magas árak előrelátólag soká meg tognak maradni. A szarvasmarha-állományt nagyobbítani kell, mert a kivitelre állandóan nagy a kereslet.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Megszüntetett királysértési pörök.** A májusi udvari bálon a király nem szólította meg *Apponyi Albert* grótot s a trónörökös a megjelent politikusok közül csak *Zechy János* grótot tette ki megszólításával. Ez eseményről *Thury Zoltán* és *Wallasz Jenő* cikket írtak. A cikkeket az ügyészség inkriminálta s miatuk királysértés címén *Thury Zoltán* és *Wallasz Jenő* ellen a pört megindította. A vizsgálat során

azonban a királyi ügyészség ma visszavonta a vádat és a további eljárást megszüntette.

§§ **Roussel grófné válópőre.** Alig egy hete, hogy *Roussel grófné* beada válókeresetét és ma már, — mint londoni távirat jelenti — a törvényszék ki is mondta a válast. A törvényszék tekintettel volt egy orvosi bizonyítványra, amely igazolta, hogy a hosszú ideig tartó igazgatóság végzetes lehet a beteg grófnéra. *Brown*, a grófné ezidőszertei férje nem jelent meg a tárgyaláson, de a tanuk egyértelműleg azt vallották, hogy házasságtörést követett el és többször tettelegesen bántalmazta a grófnét.

§§ **A budatoki orvosok.** Orvosi körökben különös érdeklődést kellett dr. *Berár Gyula* és dr. *Taub Ferenc* budatoki orvosnak bünpőre. Azzal vádolták őket, hogy *Czímber Jakab* parasztleányt, akit *Hellinger Lőrinc* egy kecsmai veredésk alkalmával megsebesített, az ő műtszátsáuk következtében vészt el. A bünpört első ízben a pestvidéki törvényszék tárgyalta, amely *Hellinger Lőrinc*et súlyos testi sértés vétségé miatt egy évi fegyházra, a két orvost pedig gondatlanságból okozott emberölés vétségé miatt fejenként 600 korona pénzbüntetésre ítélte, s kötelezte őket egyúttal, hogy a támasz nélkül maradt özvegynek és négy árvájának 2500 K. kártérítést fizessenek. A királyi ítélőtábla azonban az ítéletet megsemmisítette s az ügyet esküdtszék elé utalta. A pestvidéki esküdtszék több napig tartó tárgyalás után a két orvost felmentette. *Hellinger Lőrinc*et ellenben halált okozott súlyos testi sértésért három évi fegyházra ítélte s kötelezte *Hellinger* 2500 korona kártérítést megfizetésére. Ez ítéletet a Kuria formahiba miatt egyszer már megsemmisítette, de ma *Tóth Gerő* előadásában dr. *Laumgarten Izidor* koronagyógyész helyettes indítványára, a semmisségi panasz elutasításával, az ítéletet helybenhagyta.

§§ **A pénztáros vétsége.** A budapesti büntető-törvényszék két évvel ezelőt sikasztás büntetése miatt egyévi börtönrre ítélte *Lamotte Vilmos*at, az egyesült fővárosi takarékpénztár terevárosi fiókjának pénztárost, akinek kezén a takarékpénztár pénzéből 11.933 korona 95 fillér tűnt el. A pénztáros azzal védekezett, hogy tévedésből többet fizetett ki egy betevőnek, de az igazgatóság mégis felfüggesztette állását. Lamotte erre kétségbeesésében öngyilkossági kísérletet követett el, de sebből tépeltül s a büntető-törvényszék elő került, amely aztán elítélte. A királyi ítélőtábla, valamint a Kuria azonban nem látták beigazoltnak *Lamotte* bűnösségét és felmentő ítéletet hoztak. *Lamotte Vilmos* az átélt ígulmak, következtében kevéssel a felmentő ítélet után meghalt. Halála után özvegye a felmentő ítéletre való hivalkozással arra kérte a takarékpénztárt, hogy a férje után őt megillető 1600 korona évi nyugdíjat fizesse ki neki. A takarékpénztár azonban kereken megtagadta az özvegy kérelmét, mire az pört indított az V. kerületi királyi járásbírósnál a takarékpénztár ellen. Az első tárgyaláson a takarékpénztár jogi képviselője pergató kifogást emelt, azt vitatva, hogy *Lamotte* még életében pört indított a takarékpénztár ellen s ez a pör még most is folyamatban van a törvényszék előtt. Kérte az eljárás felfüggesztését ezen pör eldőlitéig. Ezzel szemben *Lamotte* özvegyének ügyvédje bejelentette, hogy a *Lamotte* által indított pör már megszűnt s így a most indított pör tárgyalásának nincsen akadályai. A bíró a mai tárgyaláson a beszerzett iratokból meggyőződve, elvetette a pergató kifogást és az ügynek további tárgyalását rendelt el.

§§ **Ügykesség a hagyaték miatt.** Szilas temesmegyei község legszébb leánya *Csukurc Parasztkéna* volt, aki hosszabb ideje szerelmi viszonyt folytatott a község leggazdagabb emberével, a hatvanéves *Brattu Mojszével*. Májusban az öreg rájött, hogy kedvese megcsalta őt, miért is azzal tenyegette, hogy végrendeletét, mely szerint általános örökösége teite a leányt, megváltoztatta. Amint a leány fivére, *Juon* ezt megtudta, ehatározta, hogy az öreget közösen elteszik láb alól. Március 16-én éjjel álmában rátörték *Brattura* s mialatt a leány lefogta, *Juon* két golyót rüptett a szerencsétlen ember agyába, úgy hogy az szörnyen halt. A esendőöröket minden bevalóttak a gyilkosok, de a temesvári esküdtszék bíróság előtt lefolytatott ítélet tárgyaláson tagadták a bűnt. A tanuk és bizonyítékok azonban oly határozottan terhelők voltak, hogy az esküdtek bűnösnek mondták s a törvényszék a bűnös testvérpárt egyenként tizenöt évi fegyházra ítélte. Ma tárgyalta a Kuria I. büntető-tanácsa *Nedeczky Ödön* előadásában a semmisségi panaszt, amelyet a vádlottak védői benyújtottak s *Németh Péter* védő meghallgatása után *Thassy Pál* koronagyógyész helyettes indítványára e utasítván a semmisségi panaszokat, az ítéletet helybenhagyta.

§§ **Házasságtörés.** A büntető-törvénykönyv életbe léptetése óta most került először a büntetőbírószék elbírálása alá a házasságtörés vádja. A judikatúránkban utóbbi eset vádlottjai *Reisz Dávid* szolnoki terménykereskedő és özvegy *Róth Mórné*, született *Braun* Katalin voltak, akiket *Reisz* elvált felesége, született *Spiz Róza* jelentett fel házasságtörés vétségé címén s ezért a büntetőjárásbírószék őket 8-8 napi fegyházra ítélte. A királyi ítélőtábla, ahol a vádlottak felebbezték, a *Reisz*ra kiszabott büntetést helybenhagyta, ellenben özvegy *Róth Mórné* büntetését 3 napra szállította le. A Kuria azonban, mielőtt érdemben felülbírálta volna az ügyet, a vádlottak védői felvetett elévülési kifogásra nézve pótbizonyítást rendelt el s ennek megejtése végett az iratokat visszaküldötte a büntető járásbírószékhez, ahol ma volt ezen ügyben az újabb tárgyalás. Ennek eredménye az lett, hogy a tárgyaló bíráló beigazoltnak vette az elévülést s a marasztaló ítéletet semmisnek mondotta ki, úgy *Reisz Dávid*ot, mint özvegy *Róth Mórné*t felmentette a házasságtörés vétségének vádja alól.

TÁVIRATOK

A német birodalomgyűlésből.

Berlin, december 10.

A költségvetés folytatódó tárgyalása közben *Bebel* képviselő kifejtette, hogy a trónbeszéd a pénzügyi helyzetet nagyon komor színekkel festette. De az a kép, amelyet a kinostári államtitkár vázolt, még szomorubb. Szerinte a birodalom pénzügyi helyzete kell, hogy a legkomolyabb aggodalmat keltsse. A fejlődés ilyen fordulatának oka mindenekelőtt a nagy flottajavaslat, amelynek létrejöttében főképpen a centrum a hibás. A pénzügyi reformra vonatkozó javaslat ellen nyilatkozik, majd a szóban forgó tervekre emlékeztet és pedig a lovasság nagyban való szaporítására és a tűzérés átállítására, megjegyze, hogy a kormánynak komoly vizsgálat tárgyává kellett tennie az új hátrászókó csövű löveget, mielőtt előterjesztette az új javaslatot. Szólv szerint az új egyenruhásnak, zsinoroknak, gomboknak és karsíkoknak háború esetén nem nagy a jelentősége. Az időnek legnagyobb részét a gépies idomításra fordítják és elegendő volna a szolgálati időnek fele is. Azt utógják, szólv szerint, hogy azon körök, amelyek a katonai igazgatással szoros érintkezésben állnak, még a legmagasabb körökben is pénzügyileg érdekelve vannak. (Halljuk! kiáltások a szociáldemokraták padjain.) A hadsereg és haditengerészet szaporításának előnyeit a birtokos-osztályok élvezik. Számítanak új bevételekre a vámtarifából és a kereskedelmi szerződésekből. Nincs kilitás azonban, hogy elfogadható alapon kereskedelmi szerződések jöjjenek létre. A mi vámtarifánk Angliában is megindította a védvamos mozgalmat. Sajnálja, hogy Oroszország előtt hasonosuznak. (Tetszés a szociáldemokraták padjain.)

Gróf *Bilow* birodalmi kanellár elsősorban vizsgálta *Bebel*nek a hadsereg szervezete ellen intézett támadását. A katonai dresszura, melyről *Bebel* beszélt, nem önel, hanem lényegesen hozzájárult I. Vilmos óta a porosz hadsereg sikeréhez. A hadgyakorlatok célja csupán a harcserű kiképzés és az előkészítés a háborúra. A Schäder által tegnap említett katonai bántalmazásokról azt mondja: Mindnyájan elítéljük a durvaságot és kegyetlenséget. A szövetséges államok hadügyminisztereivel együtt szent kötelességének tartja a kibágások ellen fellépni és azokat kiirtani. A birodalmi gyűlésnek szüksége van kritikák gyakorolni a katonai kérdésekről. A baj az, hogy a szocialisták általánosítanak minden egyes eseten, mintha köztük nem volna a szintén piszkos és közönséges emberek. *Szükséges az oly események kiméltelen lefedése, amilyeneket a Biltse-per leplett le, de itt sem szabad általánosítani. Tiltakozik az ellen, hogy ily csuf tünekek úgy állítassanak oda, mintha a német tisztikarra nézve tipikusak volnának. A tisztikar becsületét gondolkodástól van átháva és az 1870-iki háború nagy sikerére lényegileg a tisztikar régi porosz derakosságára és igénytelenségére vezetendó vissza. Ha *Bebel* szemrehányást tett a Mandurriában tanusított téltenség miatt, erre a kanellár csak azt válaszolhatja, hogy nincs ország az egész világon, ahol oly kevés dolgunk volna, mint Mandurriában. Komplikációk ott ránk nézve ki vannak zárva, mert a mi politikánk ott oly megfontolt és bekeszerető, amennyire csak lehetséges. Ha azonban mindamellett konfliktusba keverednénk, ez nem a mi hibánk volna. Veznevelával fölmerült vizsgálunkat azért nem terjeszthetjük mindjárt a hági választott bíróság elé, mert *Castro* ebbe nem akar bekegyezni és csak akkor volt rá hajlandó, midőn követe eszünket bizonyos nyomtatékkal éreztetük vele. A birodalmi kanellár sajnálatát fejezi ki ama m'd és hang felett, ahogy *Bebel* Oroszországról beszélt, melyet, utálással a kisebvi eseményekre, félbarbár országának mondott. Ez a hang bizonyára megelégedést fog kelteni külföldi ellenségeinknél, akik töltik telhetőleg törekszenek arra, hogy a jó viszonyt Oroszország és Németország között megzavarják. Ilyen zaboláltan beszéd sem a német nép méltóságának, sem öhajainak, sem érdekeinek nem felel meg. (Zaj és helyeslés.) Meg van győződve, hogy a nép nagy többsége egyetért vele, ha azt mondja, hogy nem fogja magát *Bebel* által visszatartatni attól, hogy Németországnak Oroszországhoz való viszonyát a leggondosabban ápolja. (Tetszés és nyugtalanság.) *Bebel* tudóság szelidséget vetett szemére Amerikával szemben. Ugyanazt a szemrehányást hozza fel odaát az ottani sajtó a politika ottani vezetője ellen. Ez azt bizonyítja, hogy mindkét részen okos emberek dolgoznak a Németország és Amerika közötti jó viszony fenntartásán és kevésbé megfontolt és kevésbé okos emberek igyekeznek azt megzavarni. Ami *Bebel*nek *Vanderbilt* danizgi fogadtatására vonatkozó kritikáját illeti, azt válaszolja, hogy *Vanderbilt* két évvel ezelőtt a legszivesebben fogadta az öt Amerikában meglátogató urakat. Természetes tehát, hogy jól fogadták őt, mikor Németországba jött.*

A kereskedelmi szerződésekről *Bebel* szintén oly módon beszélt, mely alkalmas volt azoknak létrejöttét megnehezíteni. A szövetséges kormányok ezentul is, úgy mint eddig ragaszkodnak ahhoz az öhajhoz, hogy rák nézve elfogadható alapon a lehető legelőnyösebb kereskedelmi szerződésekhez jussanak. Ha *Bebel* kéri, hogy a szólv miért nem akar egy *Millerand* lenni,

hogy nagyobb tevékenységet fejtsen ki a szociálpolitikai törvényhozás terén, erre először is azt válaszolja, hogy azért nem, mert *Millerand* teljesen francia hazafi, míg *Bebel* mindig hangoztatja, hogy nem áll nemzeti alapon. Másodsorban azonban, mert meg van győződve, hogy egy német *Millerand* egy oldalról sem kötnék meg jobban a kerekét, mint éppen *Bebel* tenné. A szociálpolitikai törvényhozás stagnációjáról nem lehet szó. A szövetséges kormányok továbbra is igyekeznek a munkások jogait mindinkább megvédeni és lassankint és fokozatosan kezükbe veszik a munkaidő, a női- és gyermekmunka, a bérzétési módszer nagy kérdéseit. A szociáldemokrácia terrorizmus miatt jagat. De melyik párt gyakorol olyan terrorizmust, mint ez? A szociáldemokraták a sötét középkorral beszélnek. Hát nyilvánult-e egy gyűlekezetben valaha oly türelmetlenség és eretnek-ildőzés, mint a legutóbbi párgyülésen? Egyetlen bulla sem volt olyan intoleráns, mint *Bebel*nek *Bernstein* ellen irányuló nyilatkozata. A szociáldemokrata-szabadság — az önkény. *Elismeri* a szociáldemokraták feyelmezettségét és áldozatkészséget, de nékülözí náluk a pozitív tevékenységet és a program világosságát. Minél nagyobb számban jönnek be a birodalmi gyűlésbe, annál inkább becsületbeli kötelességük pozitív javaslatokkal előállni. Ezt mondta annak idején *Bismarck* herceg. Ennek most már 20 éve, de még mindig nem terjesztették elő az általuk kívánt alkotmányi tervezetet. Emellett *Bebel* *Karlsruhen* azt mondta, hogy a polgári társadalom összeomlása sokkal közelebb van, mintsem hiszik, így hát bizonyára részletes tervének kell lennie a jövő államáról. De ezeket úgy van *Bebel*, mint a párisi védő. Őt is mindig valamely titokteljes tervről beszéltek, de ha keresték ezt a tervet, mindig vagy valamely jegetzőnő, vagy a végrendeletben volt deponálva. A szociáldemokraták végre mondják meg, hogy mit akarnak. Ha *Bebel* magasztalja a milícia hadsereget, kéri a szólv, hogy mit csinálnak, ha a szomszédok megtámadnának bennünket és nem volna erős, jól fegyelmelt hadseregünk. Azonkívül tulajdonképpen még nagyobb hadseregnek volna szükségünk, ha, úgy mint *Bebel* kívánja, Finnországban, Romániában és Mandzurriában be akarnak avatkozni és hogyan gondolja *Bebel* az Oroszországhoz való viszonyt? Ez bizonyára nem engedné magát ignorálni és ha *Bebel* azután nem mulasztana el egyetlen alkalmat sem, hogy a német császárságnak kifejezze a német nép utálatát, bizonyára nem volna lebetéges a békés viszony. Aki azonban ily kiegyenlíthetetlen ellenmondások között mozog, az mérsékelje kritikáját is. De mi meg fogjuk tudni védeni a dolgok fennálló rendjét és annak alapjait: a vallást, monárkiát, azt a házat mely sok nemzedéknek hajlékot adott és gyermekeinknek is hajlékot fog adni. Művészek, akik a templomot felélik, ritkán születnek, de olyanok, akik kések azt felgyújtani, mint *Herostates*, tucatszámra teremnek. A védelemben szilárdasággal és teljes nyugalommal fogunk kitartani és minden kísérlet, hogy a törvényes fejlődés helyébe erőszakos forradalmat tegyenek, meg fog hiúsulni a német nép egyszéges gondolkodásán, mely önmagát ejtendő el, ha önököt követné. (Hosszantartó tetszés.)

Ezután *Fischer* szász miniszteri tanácsos szólalt fel és visszautasítja *Bebel*nek a szász kormány elleni támadását.

Gróf *Stolberg* a pézügyi reform javaslatával foglalkozik és kijelenti, hogy ha az új vámtarifa törvényy né válik, rövid idő alatt megszűnik a mostani depresszió.

A tárgyalást pénteken délután 1 órakor folytatják.

Páris, december 10. Egy *Brisset* nevű aranyműves ma munkaadónóját, *Soudan* asszonyt revolverlővésekkel súlyosan megsebesítette és azután öngyilkosságot kísérelt meg. *Brisset* azt vallotta, hogy azért követte el a bűntettet, mert anarkbista.

Aden, december 10. (Reuter.) Itt hár járó, hogy az angol hadseregben szolgáló szomáliak fellázadtak és csat akoztak az örült mollah hahseregéhez.

Bécs, december 10. A *Fremdenblatt* szerint Magyarország és Ausztria kormányai elismerték az új panamai köztársaságot.

A spanyol király Lisszabonban.

Lisszabon, december 10. A spanyol király ideérkezett és a portugál király melegen üdvözölte őt.

Az irredentisták ellen.

Róma, december 10. (Szenátus.) *Giolitti* miniszterelnök válaszol *Vitelich* interpellációjára Olaszország nemzetközi viszonyai tárgyában. A miniszterelnök ismétli, hogy Olaszország a béke fenntartását és a többi hatalmakkal való barátság ápolását tartja szem előtt. A kormány a legnagyobb jelentőséget tulajdonítja a hármasszövetségnek. A szólv hozzászólja, hogy minden irredentista mozgalmat az előbbi kormány alatt is mindig erőlyesen enyomtak. Ezt az idegen kormányok is elismerték. A miniszterelnök hangsúlyozza, hogy a legutóbbi mozgalom fiatal diákembereknek tulajdonítandó. Nem lehet feltenni, hogy a kormány megengedi, hogy a ktpolitikát fiatal emberek csinálják, és még kevésbé azt, hogy a kávéházi politikáért arra hártítsák a felelősséget, aki az országot kormányozza. A miniszterelnök tagadja, hogy a kormány a tulz-

pártok által vezetetti magát. Ami az elszigetelés aggodalmát illeti, a szólv kiemeli, hogy Olaszország jelenleg egy a szövetségesek, mint a barátságos nemzetekhez való viszony tekintetében szerencsés korszakot él. Biztosítja *Viteleschit*, hogy senki sem kételkedik az olasz kormány lojalitásában és nem maradna meg helyén, ha állása nem engédné meg neki keresztülvinni azt, amit az ország becsülete érdekében szükségesnek tart.

Tittoni külügyminiszter csatlakozik *Giolitti* szavaihoz. A kormány külpolitikája komolyan törekszik a kitűzött célokra és a követt irányhoz való ragaszkodásra. (Élénk tetszés.)

Osztrák lobogó a Garda-tón.

Róma, december 10. (Kamara.) *Molmenti* képviselő kérdést intéz a külügyminiszterhez a miatt, hogy az olasz gőzösök a Garda-tón azt a szokást követik, hogy felvonják az osztrák lobogót, midőn a ribai kikötőbe érkeznek. *Fusinato* külügyi államtitkár válaszában mindenekelőtt köszönetet mond az interpellációnak azért, hogy módosította kérdésének eredeti szövegét, amelyben az osztrák kormánynak erre vonatkozó követeléséről beszélt és ma csupán mint szokásról tett említést arról a dolgról. Az államtitkár a leghatározottabban kiemeli, hogy erre nézve nemcsak, hogy kötelezettség nem állott fel, hanem változás sem állott be az ott régóta követelt szokásokban. A kormány a Garda-tavi hajózási társasághoz kérdést intézett, mire ez azt válaszolta, hogy az ő gőzösei ha ünnepnapokon az osztrák vizeken hajóznak és kitűzik a nemzeti zászlót, udvariasságból a jelző árbócon az osztrák lobogót is felvonják. A szólv hozzászólja, hogy ezt a szokást a magánhajózási társaságok az udvariasság jeleként rúdszerint követik, ha idegen vizekben hajóznak, így tesznek például a Lugano-tavon közelekedő svájci gőzösök is, midőn az olasz vizekre jönnek. Az államtitkár végül kijelenti, hogy a szóbanforgó szokást egy jegyzékváltással is elismerték, amely 1899-ben a bécsi olasz nagykövetség és az osztrák kormány közt folyt.

Az európai menetrend-konferencia.

Stuttgart, december 10. Az európai menetrend-konferencia tanácskozásait ma fejezte be. Tegnapeste disziakoma volt amelyen a konferencián képviselt országok fejeit ünnepelték.

Közigazdasági táviratok.

Páris, december 10. A pénzügyminisztérium *Franciaországnak* a 1903. évi börtermészt 355 millió hektoliterre, azaz a tavalyinál 45 milliónál kevesebbre becsüli. *Algir* börtermését 65 millió hektoliterre becsüli.

Pétóvár, december 10. Tegnap, a gatona-campagne végével felhalmozódván az állampénztárakban a hiteljegyek, 25 millió rubelnyi papirpénzt égettek el. A forgalomban lévő hiteljegyek összege ezáltal ismét 630 millió rubel.

Bern, december 10. A rendek tanácsa két óráig tartó vita után 26-tal 13 szavazattal ellenében elfogadta az Olaszországgal kötött és az olasz *Simpion* engedélynek a köztársaságra való átruházására vonatkozó szerződést.

Bécs, december 10. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladatok: *buza*: tiszavidéki 8.30—8.70, morosi 8.25—8.45, mosoni 7.85—8.20, bányági 7.80—8.30 K. *Rozs*: tót, felvidéki 6.80—6.90, pestmegyei 6.75—6.85, délviasuti 6.65—6.75 K. *Tengeri*: magyar, régi 6.20—6.45, új 5.30—5.50 K. *Zab*: magyar 5.55—6.20, válogatott 6.65 K.

New-York, december 10. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 12.25 (12.40). Dec-10 11.85 (11.95). *Márciusra* 12.20 (12.24). *New-Orleans*-ban helyben 11.75 (12.—). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 9.50 (9.50). Stand white Philadelphianban 9.45 (9.45). Refined in Cases 12.20 (12.20). Credit Balances at Oil City 1.90 (1.87). — *Zor*: Western steam 6.90 (6.90). Rohe és Brothers 7.15 (7.15). — *Tengeri* iránzata állandó. — *December* 51.75 (51.8). — *Márc-ra* —. — (—). — *Májusra* 49.1/2 (48 1/2). — *Buza* iránzata gyenge. — *Piros ősz* helyben 90.4 (91.1/2). — *Dec-r* 89.5 (90.—). — *Márc-ra* —. — (—). — *Májusra* 84 1/2 (85.1/2). — *Juliusra* —. — (—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Késvé*: *lair Rio* 7. sz. 7.— (6.1/2). — *Dec-r* 6. (6 5035). *Márciusra* 6.90 (6.75). — *Liszt*: Spring Wheat csiars 3.65 (3.65). *Cukor*: 3.1/2—0.— (3.1/2—0.—). *Ón*: 26.— (26.25 (26.—). — 26.25). *Bár*: 12.25—12.50 (12.—). — 12.50). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 10. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Buza* iránzata gyenge. *December* 79.1/2 (80 1/2). *Márc-ra* —. — (—). — *Tengeri* iránzata állandó. — *December* 41.1/2 (41.1/2). — *Zor*: *Január* 6.42 (6.37). *Májusra* 6.67 (6 52). — *Szalonna* short clear 6.18 (6.18). — *Sertisáns*: *Májusra* 11.52 (11.40). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

É n.

Heverészek a parton ...

Ájtatos szerelmi hódolással
Nézem ezercarú szépséged,
Őh örökké változó tenger.
Csöndes most a vizekür
És olyan szomorú.

Reszkető sugárak sikklanak le
Kékelőn fényes hátáról

S mintha megcsúsznának, összezállnak mind,
Hogy vakító fényükben nem is látni,
Vízben avagy napfényben fürdők
Az a szép fehér,
Hófehér nőstény sirály.

A partról, kerek babérkorkorból,
Valami csodás madárhang sir fel
És repül a hófehér sirály felé,
Hogy megejtse.

Csupa szomorúság, csupa gyönyör
És csupa, csupa epedés.
Ott fujja saját hangjától ittasultan,
Egy parázna sárgarigó
Sok ezerszer eldalolt, könyörgő
Vallomásait

S közbe' megremege bujálkodón.
Szállnak a fűtyök, repülnek a rímek,
Szívbeleszkelő trillák.
— S bóbiskol a sima vizekür felett
Az a szép fehér,
Hófehér nőstény sirály.

És sikongva csap le a tengerre
Egy szürke sirály,
Hangja krákoló, rekedtes.
Vijogva, rikoltva
Ott berreg, röpdes a másik körül.
Szárnya rácsapja a ragyogó vizet
És az a fehér,
Hófehér nőstény sirály
Ujjongva rohan feléje.
Összecsapnak és a vízbe buknak,
Csókolódnak és kergelőznek
A kéklő,
Felzavart tenger felett ...

Balla Ignác.

+ Trust és budget. A *Temps* a trust és budget szavak eredetéről a következő, nyelvészeti szempontból is érdekes apróságok közli: A budget angol szó, amely a XVIII. század végén került Franciaországba. Az angol szó gyökere eredetileg egy már a használatból régen kiment francia szóban van meg. Ez a *bougette* vagy *bougette*, amely bőrzsáckót, erszényt, de különösen a király erszényét jelenti. A budget azonban nem az egyetlen szava a francia nyelvnek, amely hosszú számkivetés után visszakértült újra hazájába.

REGÉNY

Egy férj regénye

Irta: SALVATORE FARINA

(44)

— Huszonhárom éves voltam, amikor meg-nősültem, a feleségem tizennyolc. Új életem első hónapjai a csöndes boldog napok szakadatlan örömei közt multak el. A szerelem volt a jelen öröme, a ház a jövő öröme és gyengéd érzelmüknek megadta azt a biztonságot, amely dacolni tud az idővel. Letizia gyakran mondogatta: konyhánkban, éléskamránkban, szalonunkban hiányzik ez vagy az, gondoskodnunk kell róla... En mosolyogtam, szívemre szoritottam őt és ismételtam: Gondoskodnunk kell róla. Ha fontos volt a dolog, megfelelően komoly pózba helyezkedtünk és hosszan tárgyaltuk, hogyan vihetők keresztül; ilyenkor megszűntünk szerelmesek lenni, hogy annál jobban élvezhessük a családifők gyönyöreit, lelkünkkel megmérve a jövőt és naïv hittel fűrkészve a kis világot, amely reánk vár.

Hogy a szüleinkkel együtt maradassunk, Páviában béreltünk egy hatszobás lakást. Gondoltunk rá, hogy később nagyobb lakásba költözünk, de kettesben ez a hatszobás kis fészék teljesen kielégítette igényeinket.

Még most is látom ezeket a szobácskákat, festett mennyezettükkel, butorakkal, amelyeknek kiválasztása annyi gondot okozott nekünk; ott tanultam hinni a boldogságban; ama falak közt, „az én házam” fedele alatt teljes biztonságban tudtam szerelmem kincsét, amelyet a fősvény aggodalmával ott elrejtettem.

Nap-nap után jobban meggyőződtem arról, hogy egymásnak teremtetek bennünket, hosszú, élvezetes beszélgetésünk alatt mindig újabb és újabb rokonságot és összhangot fedeztünk föl

A trust szónak, amely az utóbbi években a legtöbb ember ajkain megfordult, hasonló története van. A történelem igazolja, hogy a Merovingok idejében a harcosok egyrésze a király trustjéhez tartozott, ami sajátosságos vazallusi viszonyt jelentett. Ezeknek a régi időknek egy másik jellemzésében azt olvashatjuk, hogy egy austrusi meggyilkolásáért hatszáz aranypénzt kellett fizetni. Az austrusi a király vazallusa. A Merovingi királyok trustje és az amerikai tőkepenészek trust kifejezése között az értelmi és formai rokonság így nyilvánvaló.

+ Októberi számok. Magyarország októberi népesedésétől és az októberben történt házasságkötekekről a Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal érdekes és tanulságos adatokat közöl, amelyek szerint októberben 62.835 gyermek született élve a magyar birodalomban, a halálozások száma 40.157 volt, úgy hogy a természetes szaporodás 22.178 főre rugott. A legtöbb születés aránylag a Tisza balpartján volt, míg legalacsonyabb arányú születést ezután a Tisza jobbpartja mutatja fel. A törvényhatóságok közül a szélsőségeket Maros-Tordamegye és Arad város képviselték, ezerre 383, illetőleg 187 élveszületéssel; a társországokban még nagyobbak voltak a szélsőségek, amennyiben Verőce megyében 420, Eszék városában ellenben 567 volt az ezer lélekre eső születési arány.

A halálozás aránya a Királyhágón túl volt legkedvezőbb s legnagyobb ott, ahol a születési arány is majdnem állandóan a legmagasabb: a Tisza balpartján. A törvényhatóságok közül különösen a dunántúli városokban volt rendkívül kedvező a halálozási arány, például Sopronban ezerre 125, Páncsován viszont 823-ra szűkölt az arány.

A természetes szaporodás tekintetében a Duna bal- és jobbpartján lévő két országrész jár legelőli, a Tisza jobbpartja és a Tisza-Maros szög egyenlően közepes szaporodást mutat fel (0.88). A törvényhatóságok közül legerősebben szaporodott két felvidéki megye: Nyitra és Trencsén és egy székely megye: Maros-Torda. Igen kedvező volt még a szaporodás Zala, Torda-Aranyos, Komárom, Pozsony és Csík megyékben. Négy törvényhatósági városban azonban, u. m. Aradon, Páncsován, Kolozsvárott és Maros-Vásárhelyen a halálozások száma felülmúlta a születéseket. A társországokban Varas megye szaporodott legerősebben, Eszék város népessége ellenben fogyott.

A házasságkötések száma októberben 9678 volt. A házasságkötések 1226 volt, amely az összes házasságoknak 12.67 százaléka. A keresztény-zsidó házasságok száma 40 volt, s ezek közül 16 esetben a zsidó legény és 24 esetben a menyasszony tartozott a zsidó felekezethez. A egyes házasságok közül 303 esetben történt megállapodás a születendő gyermekek vallására nézve. A megegyezések 55.45 százaléka az anyai vallásának javára szót. A legtöbb megegyezés, 188 a

római-katolikus vallásnak kedvezett, míg a református fél javára 64, az ágostai evangélikus fél javára 28 megegyezés történt. A 40 keresztény-zsidó házasság közül ezáltal csak 4 esetben történt megegyezés, még pedig mind a négy esetben a keresztény fél javára.

+ Vasárnap tilos a csók. Az Egyesült Államokban mindig akrabban kezd ismétlődni újabb az az eset, hogy valamelyes okokból állami rendeleteket kell kiadni a csók ellen. Connecticut államban, amely több mint egy évszázad óta céltáblája maguk az amerikaiak közt az élcelődéseknek, azt a javaslatot tették, hogy vasárnap tiltassék el a csók. Ha az ember teljesen objektív állásponton akar helyezkedni, úgy el kell ismerni, hogy a csók egy érszöglet örökös szokás, amely sem szükségesnek, sem nékülözhetetlennek nem tekinthető. Hisz sok olyan nép van, amely ezt a szokást nem ismeri s a csók hírére ugyan-csak elbámulna. A szokást, amelyet egy nép az idők során fölvet, az idők folyamában le is vetőzheti. Lehetne arról beszélni, vajjon a csók megszűnése bizonyos okokból nem volna e ajánlatos. Azonban pietisztikus okokból eltűnti vasárnap a csókot: ez mindenesetre csúcsa az ostobaságnak. Más az egészségi okokból akarják megtiltani a csókot. Virginia államban valóban tettek is olyan javaslatot, hogy csak azoknak az embereknek legyen megengedve a csók, akik erre orvosi engedéllyel bírnak, azokat viszont, akiknek gyöngye a tüdőjük, vagy iertőző betegségben szenvednek s ennek dacára megcsókolnak valakit, pénzbüntetéssel sújtsák. Hasonló javaslat Georgia államban is előkészítés alatt áll és ugyanaz a cél vezet még más amerikai államok is. Hogy az föltétlenül elítélendő dolog, ha egy beteg, például egy tüdőbajos ember, megcsókol valakit, az iránt nem lehet kétség. Másrészt nem szabad feledni, hogy a csók ősi, tiszteltreméltó szokás, amelyet nem lehet csak amugy mártól-holnapra megszüntetni. Ezt tökéletesen belátja az amerikai orvosi világ legelőkelőbb organuma is és a csókra vonatkozó minden törvényhozási intézkedést oktalannak és hiábavalónak minősíti.

+ Földrengés és a járványos betegség. A párisi orvosi társaságban a minap igen érdekes előadást tartottak arról a babonáról, hogy a földrengés és a járványos betegség bizonyos összefüggésben áll egymással. Már az ókorban is élt a hit, hogy a földrengéseknek veszedelmes kísérője az emberek pusztító járványos betegség. A történelem számos példát nyújt ennek az igazolására. Így 537—560-ig, veszedelmes földrengések idejében, Konstantinápolyban súlyos betegség szedte áldozatait, 615-ben Japántól a Földközi-tengerig éreztek hatalmas földalatti morajt, ugyanakkor az egész Itáliában dult a járvány, amelynek természetét most már

lelkünk közt; izlésünk, nézeteink megegyeztek, mint szíveink.

Forró hálát rebegtem az égnek, hogy ezt az anygalt küldte életem társául.

— Te vagy a jószág, a szeretetreméltóság, a szépség, a báj, — szóltam, miközben keblemre sorítottam őt; — hát csakugyan az enyém vagy? Hát tudsz igazán szeretni engem? Mit tettem, hogy ennyi boldogságra érdemes vagyok.

Ő tiltakozni akart.

— Ne beszélj így; te, hiszen te jó vagy, szép vagy, nemes vagy; én nem vagyok egyéb, mint énednek egy része.

Ha az ember boldog, szárnya van az időnek; esküvőnk óta egy esztendő mult el és egy pillanattal sem jutott eszünkbe, hogy nem vagyunk már új házások. Ebből a boldog időtől csak néhány édes emlékem maradt; és nem mondhatok mást, mint sóhajtván azt:

— Akkor és ott boldog voltam!

Szerelmünk kissé önző volt, kissé elfogult minden ellen, ami érvényesülni akart. Ezért eláncoltuk magunkat hajlékunkban, hogy tovább és bensőbbben legyünk egymáséi. Már a természetünk olyan volt, hogy nem szívesen kerestük a társas érintkezést, amely csak terhes kötelezettségeket hárít az életre és arra kényszerít bennünket, hogy mások kényelmére rendezkedjünk be; nem is járt hozzánk más, csak a kapitány és Erfilie mama, néha Fernando, aki a Ticinon végezvitt hőstett után hálára érezte magát kötelezettnek és azért ünnepélyesen felajánlotta barátságát; azonkívül Letizia néhány barátja, akik nagy ritkán meglátogatták őt, hogy átlapozgassák a legújabb divatlapot. Erfilie mama mindig ugyanaz a derék asszony volt; vidám és bőbeszédű, mint egy vén veréb-anya, ha a háztartás ügyeiről tanácskozott leányával, mindig félig panaszosan, félig tréfásan feleltem, hogy megfosztottam őt gyermeke szeretetétől. Letizia tagadta ezt, én is, de bensőmben meg voltam győződve, hogy Erfilie mama panasza jogosult volt. Fájdalmas gondolat egy anyának! Édes gondolat, de félelemmel és gond-

dal vegyes édesség a férje nézve, aki arra hivatott, hogy barátja és vezetője legyen egy fiatal leánynak, melyet az új megnyilvánulás megrendített, akinek új feladatai előtt a szív aggódva megrege, e megijedt galambnak, amely csak most kezd élni, amely mindent elhagyott és bizalommal rejtőzik élettársa szárnyai alá. Szegény az a férfi, aki nem tudja a nőnek visszaadni mindazt, amit elvett tőle, aki szerelmével, oltalmával, gondoskodásával nem tudja pótolni az anya szeretetét, oltalmát és gondoskodását! Elém ez nagy és komoly kérdésként toltul esküvőm előestéjén, de vidám voltam és erősebben körültem ki belőle és azzal a tudattal álltam a boldogság elé, hogy megérdemeltam és mindig leszek reá.

Egy év múltán egy szomorú esemény még mélyebben éreztettem velem állásom kötelezségeit és ez volt az első felhő tiszta egünkön.

Egy zord téli estén Erfilie mamánál voltunk; a cserevés közben és a kályha kellemes melegétől szinte észre sem vettük, hogy már nagyon későn van és haza kell mennünk, persze az öreg kapitány nagyon örült, mert — és joggal — háborús elbeszéléseinek tulajdonította a kellemes estét; természetesen akkor is oljuttat a híres novari csatáj, amelyben a piemontiak az utolsó döntő vereséget szenvedték és ahol jobbkezünek hüvelykujját elvesztette. Maccas reumája dacára, amely jobbkarját nem tudta mozgatni, elbeszéléséből merített lelkesedésében csonka kezével hatalmas stratégiai tervet rajzoltatott a levegőben és csak néha-néha szakította meg, hogy pokolba kergetse a bajt, amely félbeszakította a csata tüzes leírását.

Már éjfél felé járt az idő, amikor fölemelkedtünk, esodálkozva azon, hogy mily gyorsan mulott az idő. A kapitány ki akart bennünket kisérni, de amikor felkelni próbált székéről, oly nagy fájdalmakat érzett, hogy mosolygva bocsánatot kért, nehogy aggódjunk miatta. Mi csakugyan azt hittük, hogy régi baja ki-nozza, és eltávoztunk, Erfilie mama kikísért bennünket; alig tettünk két lépést kifelé, amikor

nehezen lehet megállapítani. Egyébként az 1755-iki lisszaboni földrengésnek számtalan tanulmányozója bizonyítja, hogy a lakosságot valami szörnyű ideg-betegség szállta meg, amely ugyiszórván tehetlenné tette őket, leszámítva az óriási félelmet, mely minden ember lelkiében élt, hogy a földrengés esetleg megismétlődik. Pompeji és Herulanum pusztulása után rohamosan szaporodott a lelki betegek száma. Egy az Alpokban történt földrengés és az erős szervezeti, szikár hegyalakokat is ledöntötte lábaikról. Így 802-ben Svájcban volt földrengés s utána ember és állat pusztult egyaránt. 842-ben egy észak-franciaországi földrengés után a lakosok köhögésben haltak el. Angliában a XI. században volt nagyobb földrengés, amely után a halandóság óriási módon megnövekedett. Hasonló megfigyelések történtek az újabb időkben is. Természetes, hogy az ember nem hajlandó e kérdést a babona rovására írni. Bizonyos, hogy a félelemben és a napokig, esetleg hetekig állandó izgalomban élő ember sokkal könnyebben kaphat egy betegséget, mint az egészséges, akit semmi külső ok nem sodor ki élete rendes kerékvágásából. A földrengés és járvány közti összefüggést tehát ebben az okban kell keresnünk.

+ Az étvágytalanságról. Az ember egészségének fenntartása igen nagy mértékben függ a gyomor állapotától, az étvágytól, attól, hogy mikor és mennyit tud enni. Sok ember valóságilag iszonyodik az evéstől, különösen bizonyos ételektől, valóságos betegség ez, melynek tudományos neve is van — sitophobia. Ezt a betegséget mint ahogy Einhorn newyorki orvos-tanár kiemeli, főképpen annak a félelme idézi elő, hogy a beteg, ha valamivel többet eszik, gyomrában és beleiben bizonyos fájdalmakat érez. Ezért hát inkább semmit vagy csak nagyon keveset esznek és végre egészen csak tejfel vagy levestel táplálkoznak. A betegség oka sokféle, de nem könnyű felismerni. Egyik sűrű oka a gyomor nyákártályának túlságos érzékenysége, miáltal evésközben, habár fájdalmak nem is, de kellemetlen érzések támadnak. Sokszor az evés iránti ellenszenvet mindenféle képzelt bajok idézik elő: a beteg nem eszik azért, hogy a képzelt betegséget súlyosabbá tegye. Így köszvényesek és kövérek szoktak ilyen alapon az evéstől tartózkodni. A new-yorki tanár ezekre való hivatkozással azt állítja hogy a sitophobia tulajdonképpen az agyban székél és bár elméjének nem nevezhető, a szellemi élettel áll összefüggésben. E betegség ellen küzdeni kell, mert a folytonos kopálás az embert nagyon elerőtleníti és lassanként az erős és szívós szervezetele is tönkretesz. Különösen gyermekeknel ügyelni kell rá hogy az evésről már kicsi korukban le ne szokjanak. Az embernek naponta körülbelül négy kilogramm táplálékot kell magához vennie vagy pedig, ha erős munkát végez, többet. Tehát enni, enni

rems sikkotás hallatszott; megint belépve, karoszekében hátradrólve találtak a kapitányt, egész teste remegett; arca sápadt volt és nagy verejtékcseppek üttek ki homlokára. Kétségbeesésében Letizia azt se tudta, mihez fogjon, de Erfilia mama bátran odarohant férjéhez és ismételten nevéen szólította, a szegény kapitány szorongatta az ajkait, hogy beszéljen, de egy szót sem tudott kiejteni; a köszvényroham megosztotta beszélőképességét.

Két nap mulva halott volt.

Néhány hónappal később kaptam híret atyám halálának. E két grászos esemény összerakódására arra irányítva gondolatomat, hogy előj az életben olyan idő, amikor egyedül érezzük magunkat, amikor gyermekiségünk özűsthatju tanui egymásután sirba szállnak, ott reánk várva, mint mi egykor gyermekeinket. Ez a szomorú gondolat még szorosabban vonzott Letiziámhoz; ő volt most mindenem, szívem élete ő benne kezdődött és végződött, a jövő az ő ajkain mosolygott felém.

Atyám halála megismertetett vagyoni viszonyaimmal. Nem voltam gazdag; atyám takarékossgal és munkából csekély tőkét szerzett; ennek a kamataival nem fedezhettem családóm szükségleteit; lo kellett mondanom a meddő tanulmányokról, melyeket az utolsó két éven keresztül folytattam, és kenyérkereső foglalkozás után néztem. Ajánlottak egy segédmérnöki állást a teinorvölgyi vasút építésénél, nemrég még visszautasítottam, de most szívesen elfogadtam.

Páviából Luganóba kellett költözködnünk, ez nem lett volna fájdalmas reánk nézve, hisz magunkkal vittük oda boldogságunkat, de Erfilia mama nem akart velünk jönni, mindenáron a maga házában, a maga emlékei közt akart maradni látszólag a szokásaihoz való ragaszkodásból, a valóságban azonban úgy hiszem azért, hogy ne kelljen egészen elválnia attól, aki élet-társa volt és hogy egykoron mellette pihenhessen.

(Folytatása következik.)

kell, még ha nincs is kellő étvágyunk, mert az evéstől való tartózkodás, a tökéletlen táplálkozás, az orvosok tapasztalatai szerint, majdnem éppen olyan veszedelmes dolog, mint ha az ember a táplálkozástól egyáltalán tartózkodik.

KÖZGAZDASÁG

A magyar kir. Államvasutak részleges bevételei a f. évi augusztus hóban Összesen 20,868.377 koronát tettek, ami 372.437 koronával több az ideiglenesen kimutatott összegnél és 6368 koronával több, mint a múlt év megfelelő havi végleges bevétele. Ez a többtel csak a személyforgalom nagyobb jövedelmezőségének eredménye, mely 644.504 koronával volt több, míg az áruforgalomból származó bevételek 417.256 és a külföldi ék utáni bevételek 220.881 koronával kisebbek voltak, mint az előző év megfelelő havában. Ezen egyébiránt nem lényeges elmaradás valószínű oka azon ismert körülmény, hogy az aratás az idén néhány héttel később, mely elmaradást tehát előreláthatólag a későbbi nagyforgalom őszi hónapok eredményei annál is inkább fogják kiegyenlíteni, mint hogy a f. év augusztus előtti hónapjaiban az áruforgalom is jelentékeny többletbevitel eredményezett tavalyhoz képest. A végleges bevétel az év elejétől augusztus hó végéig volt: a személy-, katonai- és podgyászszállítás után 36,643.485 K. (+ 3,671.102), gyors- és teherárak szállítása után 95,548.990 K. (+ 2,854.867), külföldi bevételek 11,230.167 K. (+ 151.819), összesen 143,417.642 K. (+ 6,677.778). A folyó év első nyolc hónapjának elég jelentékeny többletbevétele tehát, az összes kiadásokat tekintve, csaknem 5%, az egyes szállítási ágak szerint pedig a személyforgalomnál több, mint 11%, az áruszállításnál 3% és külföldi bevételeknél 14%.

Az Országos Iparegyesület cukorka- és csokoládégyártási szakosztályának választmányja tegnap Weisz L. Pál szakosztályi alelnök elnökelete alatt ülést tartott. A napirend előtt a választmány meleg óvációban részesítette Weisz Márk választmányi tagot, aradi cukorgyárost, akinek ipartelepe a napokban töltötte be fennállásának huszonegyedik évét. Weisz Pál alelnök indítványára a választmány átrabban üdvözli *Hatvany-Deutsch* Sandort, a Magyar Cukorkagyárosok Egyesületének elnökét, főrendiházi taggá történt kinevezése alkalmából. A választmány bebatón foglalkozott a kátrányfestékeknek a cukorkagyártásban való felhasználását tiltó belügyminiszteri rendelet hatályon kívül helyezése iránt indított akció kérdésével és elhatározta, hogy a rendelet hatályon kívül helyezésére, illetve megfelelő módosítására fogja küldöttség útján a belügyminisztert felkérni.

Megvásárolt kösznébánya. A *Salgótarjáni Kösznébánya Részvénytársaság* és az *urikány-zsilvölgyi magyar kösznébánya-részvénytársaság* közösen, egyenlő részben megvették a *Felső-Zsilvölgyi Bányatársulat* bányarészeit. A felső-zsilvölgyi bányatársulat azonban továbbra is önállóan fennáll.

Vásármarhavásár. (A budapesti marhavásár-terti vasári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1075 darab, magyar tehén 452 darab, szerbiai ökrök 1409 darab, szerbiai tehén 225 darab, növedékmárha 100 drb. bivaly 69 drb, bika 133 darab, összesen 3493 drb, és 74 darab a hét lojzsmán a vesztégyvásáron. — **Gazdasági marhák:** Igás- és hizalmivaló ökrök 24 darab, fejőstehén 140 darab, igás bivaly — darab; tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 68.— K.-tól 74.— K.-ig, kivételesen 76.— K.-ig, 100 kilónként élő súlyban, középminőségű 60.—66 K.-tól — K.-ig, silányabb minőségű 54.— K.-tól 58.— K.-ig, Magyar parasztmárha jobb minőségű 56 K.-tól 64.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, Silányabb minőségű 48 K.-tól 54 K.-ig, Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 70.— K.-tól 76.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, középminőségű 64 K.-tól 68.— K.-ig, silányabb minőségű 56 K.-tól 62 K.-ig, Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 62 K.-tól 68.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 48.— K.-tól 50.— K.-ig, Bika jobb minőségű 60 K.-tól 76.— K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 50.— K.-tól 58.— K.-ig, Bivaly 38 K.-tól 46 K.-ig, kivételesen 50.— K.-ig, Magyar tehén 42.— K.-tól 60.— K.-ig, kivételesen 64.— K.-ig, Tarka tehén 46.— K.-tól 68.— K.-ig, kivételesen 78.— K.-ig, Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K.-tól — K.-ig kilogrammonként, kivételesen — koronától 730—750 K.-ig páronként, középminőségű — K.-tól — K.-ig 100 kilónként — K.-tól — K.-ig páronként, silányabb minőségű 640—K.-tól — K.-ig 100 kilónként, — K.-tól — K.-ig páronként. Hizalmivaló ökrök, tehén 100 kg.-kint — K.-tól — K.-ig, Fejőstehén, keresztzetű, színes 200 K.-tól 300 K.-ig darabonként, bonyhádi faj 280 K.-tól 380 K.-ig darabonként, kivételesen — K.-tól — K.-ig, Igás bivaly — K.-tól — K.-ig páronként, Vágómarhából a felhajtás mintegy 600 darabbal nagyobb volt, mint a múlt héten, a szükséglet ellenben nem volt nagyobb s hogy az árak közepes és gyöngébb minőségűeknél 1—2 koronával mértémszerűen hanyatlottak, annak tulajdonítható, hogy az egész, a mostani időhöz képest túlság felhajtást majdnem teljesen el lehet adni. Prima árú állandóan jó keresletnek örvendő, Fejős tehénüzlet élénk, jármás ökrökben a forgalom csekély.

Borjuvásár. 1903. évi december hó 10-én. (A budapesti marhavásár-terti vásár-pénztár részvénytársaságától.) Felhajtás. Belvárosi élő borju 816 drb, leltő borju — db, bécsi borju — db, — db, növedékmárha 7 darab, bárány élő — darab, leltő bárány — darab, — Arjegyzések. — Belvárosi élő borju I. rendű 88—96 L.-ig, kivételes 100 f., II. rendű élő borjukért 68—86 L.-ig, 1 kilónként, leltő borju I. r. — L.-ig, II. r. — L.-tól — L.-ig, kivét. f. kilónként, levonás nélkül. Rugott borjukért 48—58 L.-ig, Növedékmárha 45 L.-tól 54 L.-ig, I. r. — L.-ig, középminőségű — L.-ig, alárendelt — L.-ig, 1 k.-kint, Bárány élő — k., leltő bárány — K. kivételesen ár — K.-ig páronként, — Irányzat élénk, az árak szilárdak maradtak.

Sertésosztályvásár. (A székesfevárosi sertésosztályvásár és közvághid intézősége.) December 10-én. Felhajtás: Zsirterts, ugymint Öreg I. rendű — kilogrammon felül — darab, II. rendű 230—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussterts, ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Felhajtás összege 1138 darab, — darab süldő, Előző napi maradvány 4 darab, 33 darab süldő, összesen 1142 darab, 32 darab süldő. Eladott 797 darab sertés, 12 darab süldő. Maradvány 345 darab, 21 darab süldő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok. — Kévetkező árak jegyzetelték: Zsirterts: Öreg I. r. 850 kgr.-on felül 96—102 fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 93—102 fillérig, selejtezett —92 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98—108 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 92—102 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 90—96 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussterts: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű — kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élő súlyban.

Bécsi szürömárvásár. December 10-én. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhajtás: 3512 darab borjut, 656 darab élő sertés, 2427 levagott sertést — darab élő juhot, 714 darab levagott juhot, 122 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borju 90—104 fill., elsőrendű 106—116 fill., legelsőrendű 120—130 fill., kiv. — fill., lev. borju — fill., legelsőrendű — fillér, zsirterts — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen 132 f., levagott nehéz sertés 86—116 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, szirma hizalt sertés — f., könnyű sertés 112—118 fillér, elsőrendű süldő — f., élő juh —46—51 f., levagott juh 56—58 fillér, bosnyák silányabb sertés — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—32 korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, december 10.

Mérsékelt kínálat és gyöngye kereslet mellett készletgazda esőndes irányzatú és a forgalomba került 10 000 métermázs változatlan áron kelt el. A többi cikkben gyöngye a forgalom, változatlan áron kelt.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 700 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 79-8 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 79-8 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 62 1/2 f. **Fejérmegyet:** 600 mm. 78 k. 7 K. 82 1/2 f., déli vasut 100 mm. 75-5 k. 7 K. 6 f. **Pestmegyei:** 200 mm. 79-7 k. 7 K. 96 f., 350 mm. 79 k. 7 K. 97 1/2 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 60 f. **Adai:** 10000 mm. 77-3 k. 7 K. 85 f. **Béga-Szt.-György:** 5037 mm. 77-4 k. 7 K. 60 f. **Mind három hónapra.** **Ross:** 100 mm. 6 K. 35 f. paritásra. **Zab:** 100 mm. 5 K. 75 f., 100 mm. 5 K. 70 f., 100 mm. 5 K. 60 f., 100 mm. 5 K. 40 f. **Tengeri (ó-áru):** (ó áru) 1000 mm. 5 K. 70 f. **Tengeri: (u áru):** 200 mm. 4 K. 72 1/2 f. paritásra. **Készpénzfizetés mellett.**

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

B u z a	Kiló		Kiló		Kiló	
	K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig	K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki új	—	—	—	—	—	—
"	78	7,98	7,66	7,9	7,88	7,98
"	77	7,56	7,6	80	7,86	8
"	78	7,70	7,82	81	7,90	8,08
Fejérmegyei	—	—	—	—	—	—
"	76	7,60	7,60	76	7,88	7,90
"	77	7,69	7,72	80	7,85	2,80
"	78	7,96	7,80	81	0	0
Pestvidéki	—	—	—	—	—	—
"	76	7,40	7,55	79	7,70	7,8
"	77	7,45	7,62	80	7,76	7,80
"	78	7,60	7,76	81	7,80	7,80
Bánági	—	—	—	—	—	—
"	76	7,45	7,60	79	7,75	7,85
"	77	7,50	7,70	80	7,80	7,85
"	78	7,60	7,80	81	7,85	7,85
Bácskai	—	—	—	—	—	—
"	76	7,55	7,70	79	7,75	7,85
"	77	7,60	7,80	80	7,85	7,85
"	78	7,70	7,85	81	7,90	7,90

Egyéb gabonafélék	Külös	10 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Bors	új előrendű	6,32	6,48
	középmínőségű	6,22	6,38
Arpa	takarmányára, előrendű	5,66	5,75
	másodrendű	5,43	5,52
Kajszár	előrendű	5,10	5,20
	középmínőségű	5,03	5,13
Zab	előrendű	5,45	5,55
	középmínőségű	5,35	5,45
Tengeri	előrendű	5,75	5,85
	középmínőségű	5,65	5,75
	új rendű vagy bolgár	5,10	5,20
	cinquantin	5,10	5,20
Ropos	káposzta	10,75	11,25

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1904.	7.70-7.71
Áprilisi rozs 1904.	6.58-6.59
Áprilisi zab 1904.	5.49
Májusi tengeri 1904.	5.17-5.18

Dél egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1904.	7.71-7.72
Áprilisi rozs 1904.	6.58-6.59
Áprilisi zab 1904.	5.48-5.49
Májusi tengeri 1904.	5.17-5.18

Délután fél 5 óraker zárul:

Áprilisi buza 1904.	7.71-7.72
Áprilisi rozs 1904.	6.58-6.59
Áprilisi zab 1904.	5.48-5.49
Májusi tengeri 1904.	5.18-5.19

A budapesti értéktőzsde.

Mérsékelt forgalom mellett a mai tőzsde az összes értéket javulásával zárult.

Eldőtőzsde: Osztrák Hitelrészvény 698.—698.75. Magyar Hitelrészvény 780.—782.25. Leszámitolóbank részvény 466.75-468.50. Jelzálogbank részvény 525.—526.75. Rimamurányi vasúti részvény 493.50-495.—. Államvasúti részvény 685.25-689.25. Városi Villamos Vasút részvény 338.—339.—. Közuti Vaspálya-társaság részvény 617.50-619.50. Kereskedelmi bank 2875.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Magyar koronajáradék 99.15-99.32 1/2 százalékos. Magyar Hitelbank részvény 779.50-782.—. Jelzálogbank részvény 525.50-526.50. Leszámitolóbank részvény 467.05-468.—. Osztrák Hitelrészvény 691.50-693.—. Észak-Magyarországi kőszénbánya részvény 564.—570. Ujlaki tégnyár részvény 288.—91.—. Ganz-féle Vasöntőde részvény 2600.—2700.—. Rimamurányi Vasúti részvény 494.494.50. Adria Hajózási részvény 477.50-480.—. Közuti Vaspálya részvény 617.50-618.75. Városi Villamosvasút részvény 335.75-337.—. Magyar Államvasúti részvény 686.75-688.—. Drasche 475.—. Magyar Általános Takarékszövetkezet 575.— korona.

1/2 óraker zárul: Osztrák Hitelrészvény 691.50. Magyar hitelbank részvény 780.—. Leszámitolóbank részvény —. Rimamurányi vasúti részvény —. Osztrák-magyar államvasúti részvény 686.50. Közuti vasút részvény —. Városi villamos vasút részvény — korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerinti hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árakat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 52.—62.— korona, vörös aprószemű 46.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsánsági — korona, középszemű 52.—55.— korona, nagyszemű 56.—61.— korona. Disznósőr: budapesti 67.—67.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 57.—59.— korona, 3 darabos 52.50-59.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50-19.— korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50-22.— korona, 85 darabos 23.—23.50 korona, azonnaliszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 17.50-18.— korona, 100 darabos 21.—21.50 korona, 85 darabos 22.25-22.50 korona. Szilvái: sláviai 19.50-19.75 korona, szerbiai 17.50-17.75 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előtőzsdén a hausse-mozgalom újabb, erőteljes lendülettel folytatódott.

A déli tőzsde nyugodtan indult, a sorompóértékek megtartották árfolyam-emelkedésüket és csak egyes kulissza-értékekben eszközöltek zárlatok realizálásokat.

Egyebekben zárlat is tartott.

Bécs, december 10. (Magyar értékek zárlata). 4 1/2%-os aranyjáradék 118.90. Tízszázalékos szeptemberi kölcsönrészlet 184.—. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar eszámító- és pénzügybank —. Rimamurányi vasútrészvény 494.50. Magyar koronajáradék 99.25. 4%-os Magyar földtörvény. kötvény 98.30. Magyar hitelbank részvény 779.50. Magyar nyeregyemű kölcsön sorsjegye 238.25. Kassa-óderbergi vasúti részvény —. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —. Bécs, december 10. (Osztrák értékek zárlata). 4 1/2%-os papírjáradék 100.80. 4%-os osztrák aranyjáradék 120.70. 1830-os sorsjegye 156.25. Osztrák hitelrészvény 691.50. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyek 151.90. Osztrák-magyar bank 1614.—. Déli vasút 89.—. Dunagőzhajózási részvény 396.—. Dohányrészvény 357.50. Császári és királyi arany 11.35. Németbankváltók 117.20. 4 1/2%-os ezüst járadék 100.60.—.

100.90. Osztrák koronajáradék 100.80. 1864-iki sorsjegye 262.—. Osztrák hitelrészvény 691.—. Unionbank 544.—. Osztrák Landerbank 439.25. Osztrák-magyar államvasút 885.—. Elbavölgyi vasút 423.—. Alpesi bányarészvény 408.50. 20 irank. arany 19.67. Londoni váltóár 239.60. Bécsi Tramway Lít B. —. Bécsi Tramway Lít A. —. Lápót köze 330.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, december 10. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magányforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 691.50. Magyar hitelrészvény 780.50. Angol-Osztrák bank 285.—. Bécsi bank-egyesület 521.—. Union bank 544.50. Landerbank 439.75. Osztrák-magyar államvasút részvény 686.—. Déli vasút 91.—. Elbavölgyi vasút 424.—. Északnyugati vasút részvény —. Dohányrészvény 358.—. Rimamurányi vasúti 495.25. Alpesi bányarészvény 408.50. Májségi járadék 100.80. Magyar korona járadék 99.25. Török sorsjegye 141.—. Német birodalmi mársza 117.21-117.26. Napoleon-d'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 10. (Tőzsdéi tudósítás). A tőzsde irányzata szilárd volt, jobb kereslettel bankrészvényekben. Montan-értékek jól tartottak. Az Iron Age azon jelentése folytán, hogy az amerikai nyersvaspacin az állandó termelésekorlátozás következtében jobb hangulat mutatkozik, fondok állandóak. Bankok közül osztrák és osztrák Olaszországba és Ausztriába gyengébbek. Hajózási részvények visszavásárlásokra magasabbak, később az üzlet szűkült, alsó változatú árnyalokkal. Csak közszénrészvények vonzóak. Magánészámítási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, december 10. (Zárlat). 4 1/2%-os papírjáradék —. 4%-os osztrák aranyjáradék —. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajáradék 99.75. Osztrák-magyar államvasút 147.25. Kassa-óderbergi vasút —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Comandit 199.25. Általános villamosági Edison 226.—. Geisentracht 214.10. Laura-kohó 240.40. 4 1/2%-os ezüstjáradék 100.90. 4%-os magyar arany járadék 100.60. Osztrák hitelrészvény 217.25. Déli vasút 18.—. Károly-Lajos vasút —. Orosz bankjegyek 216.25. 4%-os új orosz kölcsön 99.25. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 103.80. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust —. Harpeni 206.—. Az irányzat szilárd.

Berlin, december 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom: 4%-os magyar aranyjáradék —. Magyar koronajáradék 99.70. Osztrák hitelrészvény 217.90. Osztrák-magyar államvasút 147.10. Déli vasút 17.90. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegyek 216.20. Buschtiehraci —. Orosz bankjegy közzétevő 216.20. Buschtiehraci —. Orosz bankjegy —. (Ultimo). Lombard —.

Páris, december 10. (Zárlat). Osztrák-magyar államvasút 750.—. Új török konzol 89.25. Egyiptomi járadék 194.45. Osztrák Landerbank 479.—. Párisi bankrészvény 1135.—. 3 1/2%-os francia járadék 98.37. 4%-os spanyol járadék 89.20. 3 1/2% új törleszthető járadék —. Crédit foncier de France 704.—. Apesi bányarészvény —. 4% 1890. román kölcsön 91.60. Görög kölcsön —. Váltó Olaszországba 1/2% pari. Váltó Amsterdam 206.62. Váltó Brüsszelre 1/2% 1/8. De Beers 525.50. Chartered 62.95. 5% bolgár kötelezvény 420.—. Magyar aranyjáradék 104.90. Déli vasút —. Váltó Londonra 251.95. Osztrák aranyjáradék 102.55. Török sorsjegye 124.50. Meridional vasút 700.—. 4% olasz járadék 104.12. Ottoman bank 606.—. 3 1/2%-os francia járadék —. Osztrák földhitelintézet 1318.—. Déli vasúti elsőbbségi kötvény 329.75. 4%-os 1896. román kölcsön 89.—. Donanyerés 395.—. Váltó Bécsre 103.93. Váltó német piacokra 121.87. Rio 1251.—. East Rand 181.—. Randfontein 68.50. Magyar Jelzálogbank 563.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, december 10. (Zárlat). 4 1/2%-os papírjáradék —. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.95. 4%-os magyar aranyjáradék 100.70. Osztrák hitelrészvény 218.30. Osztrák-magyar államvasút 147.50. Északnyugati vasút —. Buschtiehraci vasút —. Londoni váltóár 204.50. Bécsi banki egyesület 133.40. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcsön 88.60. 4 1/2%-os ezüstjáradék 101.20. Osztrák koronajáradék 101.30. Magyar koronajáradék 99.65. Osztrák-magyar bank 116.30. Déli vasút részvény 17.80. Elbavölgyi vasút —. Bécsi váltóár 87.30. Párisi váltóár 81.75. Union bankrészvény —. Alpesi bányarészvény 207.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, december 10. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árnyalok január. Esti forgalom: Osztrák hitelrészvény 217.80. Német bank 225.30. Disconto 198.60. Berlini kereskedelmi bank 186.20. Geisentracht 215.20. Harpeni 205.70. Laura-kohó —. Olasz járadék —. Hibernia 215.—. Az irányzat gyengébb.

Hamburg, december 10. (Zárlat). 4%-os ezüstjáradék 100.90. 1860. sorsjegye 156.20. Déli vasút 17.80. 4%-os Osztrák aranyjáradék 102.70. Osztrák hitelrészvény 217.90. Osztrák-magyar államvasút 147.30. Olasz járadék 103.60. 4%-os magyar aranyjáradék 100.70. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 10. A sertésüzlet irányzata: csöndes. A) Húsos sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 116-118 fillérg. Öreg közep (páronként 300-400 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 121-122 fillérg. Fiatal közep (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 121-122 fillérg. Fiatal könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronként 240-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 122-123 fillérg. Közep (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 120-121 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 118-119 fillérg. Sertésüzlet szám 1903. december 8. napján volt készlet 28.111 darab. — 1903. december 9. napján felhajtással volt 569 darab. — 1903. december 9. napján kiszállított 515 darab, 1903. december 10. napjára maradt készletben 28.165 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

December 10.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Fodor Zoltán rimaszombati törvényszéki aljegyzőt ugyanoda jegyzővé; — a vallás- és közoktatásiügyi miniszter Schröder Laura okleveles kisdödvönőt a kurdai állami kisdödvönöhöz kisdödvönővé, Kleindl Jakab okleveles tanítót a bankotai állami elemi népiskolához rendes tanítót; — a pénzügyminiszter Riemer Gyula budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká a székesfehérvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszékhöz; — a posta, távirat és távbeszélő elnökhivatalja Maznek Berta posta- és táviratküldő postás- és táviratkezelővé; — a zágrábi pénzügyigazgatóság Jurjevics István végzett tanítóképezészt a glinai adóhivatalhoz gyakornokká nevezte ki. — A szegedi ifjútábla ehöke Dr. Böhm Zoltán ügyvédjelölt, nagyikindai lakost a vezetéke alatt álló ifjútábla kerültebe díjtalan joggyakornokká; — a kolozsvári ifjútábla ehöke K. Benkó Elemér díjtalan joggyakornokká a kolozsvári ifjútábla kerültebe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezés. A királyi Várady István magyar-láposi kir. járásbíró törvényszéki bíró minőségben a dévai kir. törvényszékhez, Laurisn Miklós comrádi és Dr. Koncz Mihály kalocsai, valamint Sándor Lajos menci és Egrý István erdödi kir. járásbírósgái albirák saját kerelmükre kölcsönösen áthelyezte — A m. kir. igazságügyminiszter Smál Gyula csikszereadi kir. törvényszéki aljegyzőt a rimaszombati kir. törvényszékhez helyezte át. — A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter Gombos Antal nagybüttyni állami elemi tanítót a bankotai állami elemi iskolához áthelyezte.

Pályázatok. A buapesti ifjútábla kerültebe tartozó fumei törvényszéknél segélydíjas joggyakornoki állásra 15 nap alatt, — az aszkubini pénzügyigazgatóság kerülteben több pénzügyi, vigyázói állásra 3 hét alatt, — a nagyvárdi pénzügyigazgatóság tartozó belényesi adóhivatalhoz pénztárnoki, esetleg bárhol üresedésbe jövő ellenőri vagy adóügyi állásra két hét alatt, — a sárközújhegyi adóhivatalnál adóhivatali segédi állásra két hét alatt, — a máramaros-zsigeti törvényszéknél irnokai állásra négy hét alatt.

Napirend.

Napirend. Péntek, december 11. — Római-katolikus: Damar. — Protestáns: Damar. — Görög-ország: (november 28.) Uj István. — Zsidó: Kislew 22. — Nap két: 7 óra 23 perckor. — Nyugszik: 3 óra 52 perckor. — Bold két 12 óraker éjjel. — Nyugszik: 12 óraker délben. — Utolsó negyed 11 óra 53 perckor délután.

A kereskedelmi miniszter togad délután fél 5 óraker.

Téli kiállítás a Múcsarnokban nyitva 9 óratól 4 óráig. Belépődíj 1 korona.

Könyves Kálmán-társaság képhíllátása Nagymező-utca 37-39. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Nemzeti Szalon ősi tárlata nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona.

A M. Nemzeti Múzeum történelmi és irodalomtörténelmi kiállítása. Nyitva d. e. 9 óratól d. u. 1 óráig díjtalanul, 1-2 óra között 1 koronért.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9-1 óráig. Nemzeti Múzeum. Régiságtár. Nyitva van d. e. 9 óratól délután 1 óráig.

Iparművészeti társulat lakásberendezési kiállítása nyitva 9 óratól 1-ig. Belépődíj 60 fillér.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9-10 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10-12-ig. Múzeum könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Egyetem könyvtár nyitva délelőtt 8-12 és 3-8 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvtár, tudakozó-osztály és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. Hazai termékek kiállítása és kereskedelemtörténelmi gyűjtemény, továbbá a hazai-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetéshez szükséges ismereteket is elszájt) a városi iparcsarnokban (vasár és ünneppanok is) nyitva délelőtt 9 óratól 2 óráig és délután fél 3 óratól fél 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetéséhez (Magyar kereskedelmi üzenetváros) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjárás.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, december 10.

Hazánkban a hőmérséklet alacsonyabb lett és számos helyén a fagyment al szálta, a tegnapi lecsapódások pedig a Dunántúlra szorítottak. Európa nyugati felét alacsony, keleti felét pedig magas nyomás borítja. Európában az idő változóan felhős és az előző napokhoz képest szárazabb jellegű. A hőmérséklet aránylag magas. Kiállítás: Változóan felhős idő várható éjjeli fagygal és semmi vagy csak kevés csapadékkal.

Viz állás.

	Dec. 10.	Dec. 9.	Dec. 8.	Dec. 7.
Dan	Schärding 2,04 0,73			
Duna	Pannau 2,02 2,63			
	Linz 0,71 0,21			
	Bécs 0,45 0,54			
	Pöcsény 1,75 2,56			
	Komárom 5,72 4,04			
	Budapest 3,62 2,90			
	Paks 3,43 3,30			
	Mohács 4,82 4,06			
	Gombos 5,34 4,76			
	Újvidék 4,41 3,88			
	Pancsova 4,51 3,79			
	Szered 3,44 1,40			
Marva	Magyarfalva 3,34 3,34			
Vág	Zselina 4,14 1,20			
	Trencsén 0,90 1,68			
	Szered 3,44 1,40			
Sába	Sz. Góthárd 3,12 3,12			
	Sárvár 3,72 3,08			
	Győr 3,27 3,77			
Dráva	Oroszváros 4,15 3,74			
	Zákány 1,72 1,20			
	Bárcs 2,46 2,61			
	Győr 3,70 3,35			
Mura	M.-Szerdah. 1,80 1,40			
Száva	Zágráb 2,68 0,21			
	Sziszec 2,40 1,42			
	Szerviz 7,60 7,42			
Szamos	Arad 0,14 0,12			
	Szatmár 0,70 0,12			
Kraszna	N.-Majány 0,32 0,32			
Latorca	Munkács 0,42 0,42			
Laborec	Honnona 0,32 0,32			
Ug	Ungvár 0,32 0,32			
Tisza	M.-Sajót 0,32 0,32			
	Tokoháza 0,70 1,10			
	V.-Nemény 3,04 3,02			
	Kisköz 4,26 6,15			
	Tisza-Türed 4,94 6,02			
	Szolnok 4,98 4,14			
	Csongrád 4,31 3,23			
	Szeged 4,13 3,93			
	Török-Bécs 3,38 3,38			
	Titell 4,64 3,70			
Ódava	Bárta 0,0 0,68			
Topolya	Márgits 0,65 0,68			
Bodross	Zemplén 0,62 0,62			
Sajó	Zselica 2,72 3,27			
Hernád	H.-Nemeth 0,75 1,10			
Bereetty	Márgits 0,82 0,82			
	B.-Ujlás 0,25 0,14			
Kőrös	Ceucs 0,10 0,30			
	N.-Várd 0,02 0,26			
	Békéscsaba 0,78 0,26			
	Tenke 0,25 0,38			
	Gurahon 0,39 0,36			
	Borosjenő 0,30 0,26			
	Gyoma 0,48 1,70			
	Kisújlak 0,48 1,15			

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1903. december hó 11-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. december hó 11-én.
Előszór:

Tépett láncok.

Színmű 1 felvonásban. Irta Szikra.

Személyek:

Fornyóy László	Mihályfi	Repkényi Lea	T. Vizvári
Csongor Iván	Horváth	Istvány P-né	Boer H.
Lánárdy Frigyes	Gál	Ilona	Batizfalvi
Marczibányi V.	Márkus	Kérai Antal	Náday B.

Utána:

Káprázat.

Vígjáték 2 felvonásban. Irta Szikra.

Személyek:

Csombory	Gabányi	Evelina grófné	Helvey L.
Csomboryné	Vizvári	Egy genry	Gabányi I.
Milota Endre	Császár	Kisasszony	Batizfalvi
Trindelli herceg	Náday F.	Seredy	Meszlényi
Mario herceg	Dezso	Zsolnayné	Gerő L.
Cziveresi	Horváth	Várnayné	Paulayné
Paszternák	Boros	Ladaméry	Hetényi
Lovassy Gy.	Mihályfi	Guminsky	Rózsahegy

Kézlete 7 órák.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. december hó 11-én.

Az aranyhíd.

Böhözat 3 felvonásban. Irta Gréscac és Croisset.
Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Gardannos	Góth	Rosalie	Fábián
Prenámé	Hegedüs	Victoire	Kocsisovszky
Jaqueline	Varsányi	Baptistin	Bárdi
Heléne	Gazi	Planchet	Halász

Kézlete 7 1/2 órák.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. december hó 11-én.

Bob herceg.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerz. Huszka J.

Személyek:

A királynő	Krecsányi	Táncmester	Ujvári
György, fia	Komlósi	Tom bátya	Delli
Viktória	Balázs	Annie, lány	Harmath
Lancaster	Raskó	Plumppudding	Nyárai
Pompoinus	Kovács M.	Gipsy	Kiss M.
Hopmester	Sölymosi	Pickvick	Némédi

Kézlete 7 órák.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. december hó 11-én.

A kis kofa.

Nagy operett 3 felvonásban. Irta Falk Richárd. Zenéjét szerzette Sztojanovits Jenő.

Személyek:

Frine	Koleti	Ibisz	Kornai
Hipperidesz	Ráthonyi	Terpisz	Sziklai
Prakszitelesz	Ruhos	Az arkon	Fenyéri

Kézlete 7 1/2 órák.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. december hó 11-én.

Ghetto.

Dráma 3 felvonásban. Irta Heijmans Herman. Fordította Hevsti Sándor.

Személyek:

Záhel	Vágó	Höszcer	Lubinsky
Rafael	Thury	Róza	Teszory
Ester	Lubincz	Egy zsidó	Körmenyi
Áron	Gyöngyi	Egy szomszéd	Oláh
Rebeka	Szarvassy	Aggastyán	Palotay

Kézlete 7 1/2 órák.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1903. december hó 11-én.

A Balaton.

Kézlete 7 1/2 órák.

FOVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Mlle Barkis.

plastikus pózok.

Jacob

„Lucie” kutyájával.

Montreuil

amerikai zsonglőr.

Sturam Anna

szonett.

Tárka Szinpad:

A két igazgató.

Könnyű lovasság.

Suppé operettje.

La Woronovskaya

Fien et Brook

Florenc-Adolá

Adison

Guerra-Chivo

Issoni

Bioskop

A télkeriben reggeltől 5 óráig Vörös Elek előnyzenekara hangversenyes.

KIS KÖNYVTÁR

Szerkeszti: BENEDEK ELEK

Csinos, piros egész vászonkötésű kiadás.

Alkalmos Karácsonyi ajándék

8-12 éves gyermekek számára.

Gyermekek és öregek. Irta Benedek Elek. Számos képpel. Csinos vászonkötésbe kötve 1 kor. 50 fill.

Falusi történetek. Rövid elbeszélések a falusi életből. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor.

Mesék és történetek. Magyar írók meséi és rövid történetekivel. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 3 kor.

Otthon és idegenben. Tanulságos apró történetek az ifjuság számára. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor. 50 fill.

Színművek és elbeszélések. Ifjúsági előadásra alkalmas színművek és elbeszélések. Számos képpel 2 kor. 50 fill.

Történeti elbeszélések. A magyar nemzet történetéből merített elbeszélések. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 3 kor.

Történetek az iskolából. Elbeszélések az iskolai életből. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 3 kor.

Pogány magyarok és egyéb történetek. Történeti elbeszélések Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor.

Rajzok a diákeletről és egyéb történetek. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 1 kor. 50 fill.

Baróti Lenke és egyéb történetek. Elbeszélések. Számos képpel. Csinos vászonkötésben 3 kor.

Regék az északi tenger mellől és egyéb mesék. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor.

Kapható

minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedésben

BUDAPEST, VI., Andrássy-út 21. szám.

Whitely legkitünőbb amerikai izomerősítő, testgyenesítő, szoba-torna készülék. Orvosilag ajánlva.

Hivatalnokoknak, mindazoknak, kik kevés mozgást végeznek, igen egészséges.

I. Gyermekek és nőknek ir. 4.50

II. Férfiaknak " " 5.50

III. Athléták " " 6.50

IV. „Herkules”, leg-erősebb " " 7.50

V. „Combination” " " 12.-

Kerlész Tódor Budapest, Kristóffy. Sport és Játék.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

1 korona az ára egy **Iparművészeti sorsjegynek.**

Nyeremények: **60.000 korona** összegben.

Kapható a **Mercur-Bank**-nál Budapest, IV. Váci-utca 37 (Mercurpalota)

Alapított 1876-ban.

Huzás már december 28-án.

Dr. Kovács közpasztája

csakis féldold alakú vérszennyrel valódi, 3 nap alatt minden kezét gyűgő és fehérré varázsol. Egy tégely ára 1.20 K. Hozzávaló szappan 1 K.

International szűrvesztő

néhányzori használat után az arcod és kézed a szóról észrevétlenül eltávolítja. Egy üveg-tégely ára 6 korona. — Forgalmazó:

Dr. Kovács Ernő gyógyszerelő

Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám. Megjelle t. „Toilet-titkok” kívánatra ingyen és bérmentve.

HÁZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS

HÁZASSÁGI PEREKBE.

Irta: **KNORR LAJOS** ügyvéd, ny. táblai bíró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakember, hanem a perlekedő házastárs is hasznát veheti.

Ara angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az **Athenaeum** r.-t. kiadásában megjelent: **Athenaeum** r.-t. kiadásában megjelent:

XXIII-ik cs. kir. államsorsjáték.

Ezen Ausztr ában egyedül törvényben engedélyezett pénzsorsjáték 19.822 nyermény tartalmaz középszében 512.880 korona osztórészeket.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyermények kifizetéséért a csász. kir. lottóigazgató közöskedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1903. évi december 17-én fog megtartani.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vostera Zollamtársaság 7. sz. a., továbbá a lottóügyletekben, dohányüzemekben, adó-, postai-, távír- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. Kaphatók Játéktérvek sorsjegyvételére ingyen adának ki.

A sorsjegyek portmentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottóigazgatói igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

AZ ANKER

élet- és járadék biztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselet: BUDAPEST, VI., ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon	153 millió korona
Biztosítási állomány	516 millió korona
Eddigi kifizetések	248 millió korona

Állományrészesüléssel biztosítottak 1902-ben a **vegyes és halál-életi biztosításoknál** A osztályterv szerint, az évi biztosítási díj 25%-át kapták középszében kifizetve. A **vegyes és takarékpénztári biztosításoknál** B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztalék) az összes — biztosítási tartamon keresztül befizetett — díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után	9 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%	27%

fizetett ki középszében.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Jutányos díjak. — Kedvező feltételek. — A kifizethető legnagyobb biztosítás. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselet, valamint a társaság ügynökei.

BUDAPEST BKÁVÉHÁZ

Andrássy-út 27.

BABÁRY DEZSŐ

feltüntetett kéltő szolista vezetése alatt.

A divatos műhímzéshez

népszerűsége miatt a legújabb szerkezetű kőrhajós eredetű **WHEELER** és **WILSON** 9-os varrógép, melyen a tű- és gömbhímzések kivül a legszébb állított és asszourunkák végezhetők. Varrása a legzsebb és leggyorsabb és legzsebb. Képviselet minden nagyobb városban. Aból ninesen, kérem hozam fordulni.

HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. sz. a Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York cs. és kir. udvart szállítás magyarországi vezérképviseletje. Nagy árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Uránia színház
Szombat	A nürnbergi mesterdanokok	Tépett láncok Káprázat	Az aranyhíd	Szókimondó asszonyosság	A kis kofa	Aranyvirág	Frizzo előadás
d. u. Vasárnap este	A vörös talár	Tépett láncok Káprázat	Flirt nagysám	Menyecsák	Tavas	Aranyvirág	Frizzo előadás
	A proféta		Az aranyhíd	Casanova	A kis kofa	Gketto	Frizzo előadás

